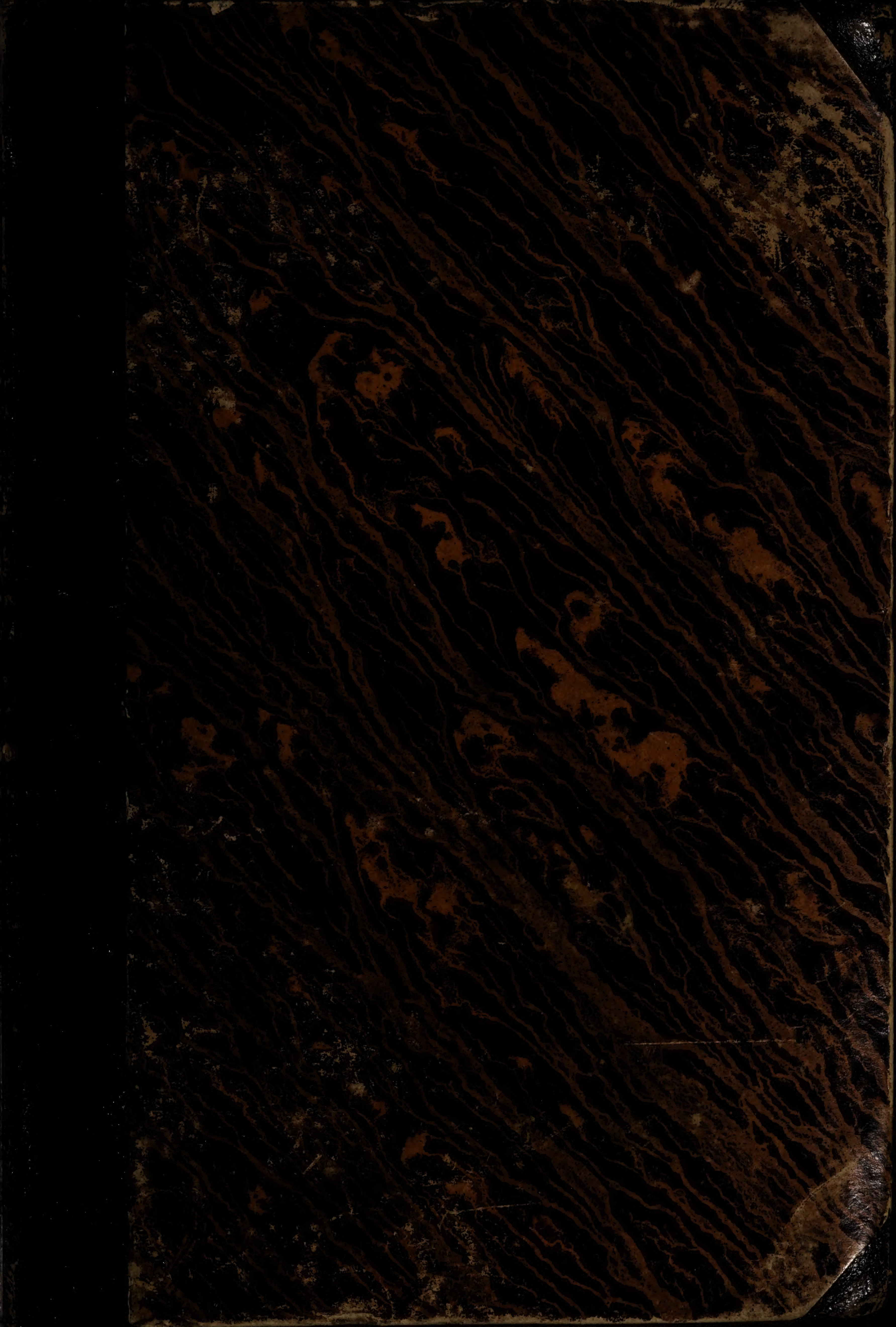

546 **Incunable. — Regimen Rusticorum.** F. 2 : Incipit libellus de regimine rusticorum, qui etiam valde utilis est curatis, capellanis, drossatis, scultetis, ac aliis officiaris eisdem in utroque statu praendentibus, in-4 goth. de 69 ff. n. c. de 27 l. par page.

Cette édition a été imprimée v. 1480 avec les caractères d'Henri Quentell à Cologne.

Hain 13727

B3.

Rolewinck. De Regimine rusticorum. Cologne, Bartholomaeus de Unkel, vers 1480.

Proctor, 1150
Cat. du Br. Mus., I, p. 244

Le premier f. blanc manque

¶ Incipit libellus de regimine rusticorum · q etiã valde vtilis est · curatis. capellanis. drossatis schultetis ac alijs officiarijs eisdem i vtroq3 statu psidẽtibus.

EMisit dñs deus adam de padiso voluptatis · vt opearetur terrã de q̃ sũptus est · Scribitur genes · iij. Cogitãti mihi quid dilectis frĩbus 7 cognatis crebro pulsantibus offerrem p verbo edificacõis. venit ĩ mẽtem pulcherrimus ille tractatulus sancti doctoris thome de aq̃no de regimĩe pñcipũ quẽ regie maiestati vir nobilis et vrbane eloquẽtie sũma edidit elegãtia q̃si suis sua loq̃ns · vtiq3 magnus magnis magna gl'osus gloiosis gl'osa sicuti dignũ erat tante celsitudini · Ast ego paup 7 exilis creatură dei nescio qua sorte raptus de aratro sacrisq3 lr̃is applicatus cum h exẽplo meis mea loqui vellẽ puus puis pua in p̃dictũ flebilem sermonẽ deflexi dicẽs. Emisit dñs deus adam de padiso voluptatis. vt opearetur terrã de qua sũptus erat. Terrã vtiq3 limosam 7 sterilem terrã reprobã 7 maledictã dicenti dño vbi supra ad adam · Quia audisti vocẽ vxoris tue · 7 comedisti de ligno ex quo p̃ceperam tibi ne comedẽs maledicta terra in opere tuo · In laboribus comedes ex ea cũctis diebus vite tue · Spinas

et t̄bulos germīabit tibi· ⁊ comedes herbas
tre· In sudore vultus tui vesceis pane tuo do
nec reūtaris in trā de q̄ sūptus es· q₂ pulũis
es ⁊ in paluerē reūteis· Et ꝙ̄ꝙ̄ sit tota huāni
geneis ꝓpago hāc durā expit miseriā nulla
tñ a deo sic mea· hˀ ē rusticana· q̄ pene ab ipẜ
ąinabit· morti vltra ceteras destinata cernit·
Sȝ ne nimia tristicia absorbeat· aliq̄ h̄ ꝯsola
toria et infōtoria· ex scōꝝ pr̄m dictis colliḡe
disposui q̄bꝫ vna cū ceti̇s exhōtationibꝫ q̊tidia
nis spē hēat ⁊ modū inueiat· p tpalia detri-
mēta· felicitatē mercādi sempiternā·
Primo ig₂ dȝ q̊libet fidel agricola deū ti
mē· et firmit crede. ꝙ oīa opa sua q̄ntū
cūqȝ etiā mīma ab oīpotēte deo copiosa mer
cede p̄miabūt in celis· si pmāserit in simplici
tate. ⁊ volūtate bona· Debēt etiā hōrare offi-
ciū suū tāꝙ a deo institutū· et hilarit exeq̄ ea
q̄ ad ipsū spectāt· Itē debȝ humilit dn̄s suis
obedire. Itē debȝ p̄cipue cleꝝ venerari ⁊ dili
gē. Itē decīas ⁊ pēsiōes ac cetera debita fide-
lit solue. Itē solēpnitates et ieiunia ac cete-
ros ritus ecc̄iasticos deuote obẜuaē· Itē ele-
mosiās paupibꝫ q̄ntū facultas pmittit elar
giri. Itē cū oībꝫ hoībꝫ ⁊ p̄cipue cū vicinis ⁊
ꝯtribulibꝫ suis pacē ẜuaē. Itē failiā suā lau
dabilit regē· Itē cauē se ab oī occasiōe mali.

Itē initi ad bonū nomē ⁊ pbā famā apd ꝓx
imos suos Itē caue se a societate mala et cō
sortio potātiū ⁊ iurātiū. ac oīm q̄ sine timore
dei viuūt. Itē sedule discute cōscientiā suā. et
crebro ↄfiteri. Itē sepius meditari de p̄ceptis
dei et obseruacōne eoꝝ. et vt in recta fide am
bulet. Itē cogitare freq̄nt de morte ⁊ breui
tate hui⁹ vite. ⁊ assuescat crebro īuocare dn̄m
deū bonis simplicib⁹ verb vt eū dirigat in oī
bus. ⁊ ad etna tādē gaudia pducat. Hec sūt
q̄ vnūquēqȝ xp̄ianū sāficāt. sine q̄b⁹ cristia
nū nomē nulli pdest. Hec sūt q̄ hoīem de tra
ad celū leuāt q̄ hoī deū rcōciliāt. q̄ ꝓximū edi
ficāt. q̄ ad felicē trāsitū p̄pant Deꝝ qm̄ rusti
cana simplicitas nōnūq̄ ignorat quō hec fi
eri debeant. ideo p singla redeundo latius ali
quid de hijs loquamur.

Iniciū sapiētie timor dn̄i. Scribit p salmo cē
tesimo decīo. ⁊ ꝓūbioꝝ p̄mo ⁊ nono ⁊ alijs lo
cis multis. Et q̄ sine timore ē nō p̄t iustificari.
Ecclāstici p̄. Hec ⁊ filia debet adūtere q̄libet
fidel rusticus. p̄mo ⁊ oīs xp̄ian⁹ ⁊ a pctō rce
de. Qꝫ si aliq̄s ita simplex fuerit vt dicat. nō
scio time deū. nescio q̄d fid ħ. tal debȝ infōri ħ
mō. Pmo q̄ratur ab eo an aliq̄d sit in mūdo
qd timet amitte vel incurre. Et rn̄debit ꝓcul
dubio si aliquē vsū ratiōis habuerit q̄ q̄tidie

ista sollicitudie āxiet᷒ne pdat bona q̄ hʒ ⁊ ne supueniāt ei mala q̄ solēt hoīes sn̄ intmissiōe vexaē. Hʒ forte pauca bō q̄ timet amittē· ꝫ mlᷝ to pl'a sūt mala q̄ timet icurrē Ecce vtrobiqʒ occasio tioris. ꝫ scd'a ē icōpabilit maior ꝙ̄ p̄ ma ⁊ eq̄liter vniu'sos pstrīgit Scd'o q̄rat an credat ꝙ d's sit vl'is prl'ailias oiʒ q̄ sl't ī celo ⁊ ī tra ⁊ an oīa sint nuda ocul' ei⁹·⁊ ā sit iust⁹ iudex ṙtbuēs singul' iux̄ opa sua. Tercō q̄rat᷒ an hēat fidē de celo ⁊ iferno. ⁊ ꝙ ī celo sint so la sūma bona ⁊ ī iferno sola sūma mala᷒. Itē ꝙ iusti᷒ dn̄tur p̄mia celestia· exprob' vero tor mēta īfernalia sine fine māsura· Si h' se credē dicat tūc instruat᷒ quō ꝯpare dēat tpalia ad etna· viʒ ꝙ h' oīa q̄ h' videm⁹ ā excogitaē pos= sum⁹ bō n̄l sūt ṙsp cū futuroꝝ Similit oīa q̄ h' patim᷑ mala sū excogitaī pn̄t ꝙ̄uis sint ṙue= ra horrēda nīs. tn̄ resp cū penaꝝ īfernaliū nō sl't n̄ q̄dā suauia p̄ludia futuroꝝ. Hij᷒ admo nicōib' si aliq̄ adiūcta fueit fide᷒ absqʒ dubio facilie tiorē dn̄ suscitabit ī corde hūa°· Q' ve ro hijs ꝯpūct⁹ n̄ fueit·fidē n̄ hēt· ꝙ̄uis se hrē forte putʒ· sic mlti fatui putāt se eē prudētes ꝙ̄uis n̄ sint. Hoc fūdamēto posito vlteri⁹ ē ī formād⁹ hō simplex ⁊ bone volūtatis· q̄ten⁹ pl⁹ timeat dn̄ʒ deū suū offēdē ꝓpt suā natl'alē boītatē ꝙ extortā seueitatē· qꝫ in veitate sic ē.

ꝙ dn̄s d̄s ī se ⁊ ex sui natuꝛā tot⁹ bon⁹ suauis larg⁹ ⁊ clemēs ē· ꝙ āt seuer⁹ ē nr̄a pc̄tā faciūt ⁊ q̊dāmō cogi⁹ eū vt nos affligat Hic exiuit ꝓuꝛbiū· Si facēm⁹ qd̄ debem⁹ de⁹ facēt qd̄ vel lem⁹ Sꝫ qꝛ facim⁹ qd̄ debem⁹ cogimur pati qd̄ nolum⁹ Exēplū hui⁹ hēm⁹ in aliq̊ ꝓbo et v̄tuoso viro hn̄te officiū regēdi aliq̄ꝫ coītatē Hūc oīs hō diligit· qꝛ vidēt ꝙ oībꝫ ꝓdesse cu pit· nulli obeē Et q̄ talē nō diligit ē valde pū sus· Nā oīs ꝓplus acclamat eū eē meito dili gēdū· Iste facilit̉ neminē punit ā pmittit af⸗ fligi· n̄ oīo deliquēs se nolit emēdaē Sic dn̄s de⁹ a q̊ bō cūcta ꝓcedūt sup ōmia ē diligēdus qꝛ n̄l bonitatis est ī creatuꝛis qd̄ ab ip̄o nō fit Studeat g° hō simplex crebro ad memoꝛiā reuocaē· ꝙ deus eū vbiqꝫ videt multo clari⁹ q̄ꝫ ꝓxim⁹ suus corā q̊ peccaē erubescēt vt hac manu ductione paulatī crescat in timoꝛe dei vt ad illū gradū pueniat ꝙ si etiā d̄s nō vel⸗ let eū puniē· tn̄ adhuc nō vellet peccaē ā offē dē tā piū prēꝫ· Hic vocat̉ filiat̉ timoꝛ qꝛ q̄ is⸗ tū hꝫ int̉ filios dei ꝯputat̉ ⁊ timet ne vel ī mo dico oclos amātissimi pr̄is offēdat Timoꝛ āt s̄uilis ē qn̄ aliq̄s ꝓpter penā siue tpalē siue eternā abstinet a pc̄ctis· et in tali adhuc ma⸗ net peccādi volūtas si speāret̉ inpuītas· Ille timoꝛ nō ē filioꝝ dei. ſꝫ maloꝝ seruoꝝ q̄ non

faciūt bonū nisi coacte Et ꝙuis nō sit merito
ri⁹ etne vite tñ introducit filialē. sic cera filū·
Est etiā notand ꝙ sci viri solēt crebro añ ocu
los suos ponē penā dāpnatoꝝ tñ ꝓpt hoc
nō sūt mali ꝑui iudicādi qꝛ hͦ faciūt ad piā
cautelā· Vñ dicit btūs Jheronim⁹. Dū penā
timeo· ꝑuo grām quā accepi· Facile em̄ ql̄ibꝫ
tēptatio vincit dū future calamitatis acerbi
tas q̄ ꝓ pccīs debet anxia mēte ꝑuidet Siq̄
dē vt ait scūs gg· Momētaneū qd delcāt et
nū qd cruciat· Itē btūs aug. heu ꝙ male pec
cator decipit· Semel fornicat⁹ ē et in etnū ar
debit· hinc btūs Jhe· rursū dt. Quotiēs diē
illū ꝯsidero toto corde ꝯtremisco Siue em̄ co
medo siue bibo siue alid aliqd facio sp videt
illa tuba tribut sonare in auribꝫ meis Surgi
te mortui venite ad iudiciū· Ast ecōtra pccō
res obstinati nolūt timē· et q̄cq̄d eis de hijs
dr paruipēdūt· ā respuūt. donec mors ipro
uisa eos rapit ad supplicia horrēda tūc timēt
gemūt dolent ꝯtremiscūt· ꝫ infructuose. De q̄
bus tale fert exemplū. Miles q̄dā valde ꝑū
se vite vxorē hūit deuotā. hec viꝝ sepe mo
nuit. q̄ten⁹ vita mala postposita· sue aīe salu
tē dū tēp⁹ hrēt ⁊ miām ꝯseq̄ possꝫ. in tiore di
oparet· Cui ille· Nū tu sic fatua es vt ilt pa
pis credas· q̄ talia delirām̄ta fingūt· ut a ꝓfo

denarios extorq̃ant? Neq3 infern⁹ ē· neq3 vi
ta aliq̄ post istā. Quid plura? Ventū ē ad mor
tē. ⁊ ecce infelix ille exāīs in lecto iacēs nigrā
cartā in maū hūit· in q̄ sic scp̄tū fuit. Jā cert⁹
sū. q2 infern⁹ ē. Ecce kmi perpēdite cordialit
in q̄nta tormēta iā sit· vbi ⁊ etnalit ncc̄e est ip
sū pmanē· Rursū de scō Arsenio lōge alit le
git? Hic vir sāūs de nobili Senatorē romano
ac diuite pricio fact⁹ eāt hēmita sāūs ⁊ pau
per rusticus· Dicebat naq3 teste btō Jhero=
nimo hēmitica illa solitudo scā rusticitas. Si=
quidē cū in palatio impiali sūmo fingētur ho
nore vocē dīnitus elapsam audiuit Arseni
fuge homines et saluus eris· Quo facto sta
tim ad heremū prexit· Vbi quāte pfectionis
fuerit· nec ipsi aut intelligē aut scribē potue=
rūt· q̄ eū ibidē nouerūt Inter cetera aūt spū=
alia exercitia magnifica q̄bus excellēter cla=
ruit· sic maxime deū timuit vt a solis ortu vs3
ad occasū sepius a lacrimis nō cessaret. Cū=
q3 et ī hora mortis a fletu nequaquā se tēpe
raret. Dixerūt ei frēs. ⁊ tu pat adhuc times?
Quibꝫ ille Vere timeo ⁊ valde timeo. Quia
q̄uis in mādatis dn̄i a iuuētute ambulauerī
tn̄ nōdum scio qualit a districto iudice ope=
ra mea iudicabūtur. Et hijs dcīs in fletu vs3
ad exitū pmāsit Sz iam scā eius exeunte aīa

et ꝓtin⁹ in celū euolāte q̄dā scūs pr̄ q̄ in spū
hoc vidit. voce mag̃ post eā clamauit dicēs.
Btūs es arseni q̄ tātū te fleuisti. Eya venera-
biles huc accedite ⁊ diligent̄ adūtite vos oēs
rustici hui⁹ tanti pr̄is exemplū vbi nam tāte
scītatis pōdus meruerit in vrbe ā in rure. vos
multa ex patna hētis educacōne. q̄ ipse tā la
boriose q̄siuit videlicȝ laboris assiduitatē. vic
tus vestitusqȝ vtilitatē ceteraqȝ penitētie scē
exercitia huāno generi dīuinitus imposita q̄ cu
rialib⁹ et delicatis difficilima videtur vob̄ āt
iā p assuefactionē facilima facta sūt Cur g°
nō respicitis q̄ꝫ ꝓpe sitis saluti si timueritis de
um et in mādatis eius ābulaueritis. Ecce qđ
g̃uius in spuāli cōuersatiōe iudicatur vos ꝓ
nihilo et q̄si naturalit̄ cōsequuti estis. vigila-
re laborare carnē affligē petulātes motus ei⁹
ↄprimē cibo grosso vestituqȝ īcultu vitā trāsi-
gē ōni huāne creatuē ꝓpt̄ deū subici p̄cipua
sunt sacre religionis exercitia ⁊ q̄ in hijs am
plius floruerūt gloriosiores sūt in celo et in
terra nunc et in sempiternū. Hec si vultis vo
bis sūt possibiliora pre cūctis hominib⁹ De
um q̊ȝ timere similiter sine ōni doctore eq̄ faci
liter discitis. ex quotidiana subiectione dn̄o
rum vestroꝝ. qui vr̄is ceruicib⁹ minātur sine
intmissione. pati ꝓ q̄buslibȝ et leuib⁹ erratis

multas imponē gues Si inq̄ tāto pauore
ncce hētis corā mořlibꝫ pncipibꝫ cōusari·ne
videlicꝫ cām hēant nocēdi vob siue in rebꝫ q̄
to magis corā immořli oīm deo·sollicite ābu
lare debetis·q̄ intus et foris iugit vos intuet
ne si qđ absit corā tāta maiestate peccare nō
vereamī·mittat vos cū corpe ⁊ aīa in iehēnā
ignis. Facile arbitror vob ista psuaderi po-
terūt·si aliquā scītillā bone volūtatis habueri
tis·Attēdite q̄ miseābile est hic tātis affligi
doloribꝫ laboribꝫ opprobrijs. ⁊ vexacōibꝫ ɔti
nuis·post peius incōpabilit tormēta·Hic hrē
purgatoriū ⁊ postea infernū·Audite g° ve
nerabilē prēm vrm scm Thobiā quō vos do
ceat·vt oīa mala euadē possitis. Seruite in-
q̄t dño in tiore ⁊ vitate ⁊ req̄rite vt faciatis
ōnia q̄ placita sūt illi Pauperē quidē vitā ge
ritis.ꝫ hēbitis multa bona si timueritis deū.⁊
recesseritis ab ōni pcō et feceritis bene·Qđ
vobis ɔcedat ōnipotēs et btūs deus·Qui cū
vnigenito filio suo dño nrō ihesu xpō viuit
⁊ regnat in vnitate spūs scī deus in secula be
Ecūdo debꝫ q̄libꝫ fidel nedcūs Amē
agricola firmit credē q̄ ōnia opa sua
q̄ntūcunqꝫ etiam mīma ab ōnipotēte deo co
piosa mercede p̄miabūtur in celis si pmāseit
in simplicitate ⁊ volūtate bō Hic pch dolor

pſes deficiūt ruſtici.⁊ p̄cipue illi q̄ ſūt ceteris
paupioẽs ſū deſpectioẽs Putātes φ ſic ſt a-
pd hoīes nulli⁹ reputacōis·ſic et apd deū·⁊
ob h̄ ad nl ſe vocatos arbitrāt̄.niſi vt ſint et
nalit īfelices Ab hac mala huīlitate ꝛuocat
nos ſpūs ſanct⁹ ſapiētie·vi·dicēs. puſillū ⁊
mḡnū ipē fecit ⁊ eq̄lit cuá ē illi de oīb⁹ Et p̄s·
Ne auītas hoīez ī huīlitatē Vbi dicit q̄dā glo
ſa. Mala huīlitas qn̄ ſic virilit de ſe hō ſen-
tit·vt putet ſe dēlictū a deo. et nūφ meliora
poſſe ꝯſeq̄ ab eo Q m̄uis ei vile corp⁹ circūfe
rim⁹.aīe tn̄ nimis p̄cioſe ſūt·pura ad ymagi
nē dei ac ſilitudinē create. Vn̄ ne aīe nob vi-
leſcerēt·fili⁹ dei ſeipſū in p̄ciū aīaꝝ dedit·Hic
attēdite vos oēs q̄ viles eſtis in ocul vr̄is·et
deſpecti in h̄ ſclo ⁊ nolite deſperaē· Ecce p vo
bis de⁹ hō fact⁹ ē Nō vtiq; hō gl̄oſus diues
ac p̄potēs·ʒ obprobriū hoīm ⁊ abiectō pleb
fact⁹ p oīa ſimil vob ⁊ plul φ vos paup ⁊ de
ſpect⁹ Nō regū pallatia·nō aulas pn̄cipū·n̄
caſtra nobiliū n̄ diuitū delicata cubilia ʒ pau-
pū ⁊ abiectoꝝ ruſticoꝝ elegit ſtabulū Cur g°
deſpatis o paupes·cur ꝯtſtamio gl̄oſi ꝯtbu
les āgeloꝝ·ac p̄nobiles ſūmi regis hoſpites
cur iquā muſitatis q̄ſi ds oblit⁹ ſit vr̄i·cū in ō
nib⁹ et ſup oēs vos q̄ſiuit īueīt ⁊ exaltauit. di
uites dimittēs inanes· O ſi vr̄am ītelligētis

dig͠tatē· ac singularē erga vos dīne grē mūī
ficētiā. nō sic mortifeā tristitia absorbēmi· q̄n
potiꝰ q̄ꝙ to ī h̄ seculo ꝑ momētū tp̄is plꝰ cetis
vanis hoīb; abiectiores videmī. tāto magis
gaudē debueītis q̄si dei filio cōformioēs et ꝑ
ꝯseqn̄s in futura gl̄a sublimioēs Hec nāq; ē
certissiā oīm catholicoꝝ doctoꝝ regula q̄ q̄n̄
to ē q̄s filioꝛ xp̄o in p̄nti mo̅rli vita q̄ velocit
trāsit tāto eit ꝛ filioꝛ ī illa sup̄na gl̄a q̄ dura-
bit ī etnū Hāc salutarē filitudinē ī mltiꝰ vos
vlt̄ oēs alios hēditaio iurē possidetis Neq; di
cetᷣ vob a districto iudice q̄ recepeitis q̄dē bō
in hac vita sic olim diues ille epulo de q̄ d̄r.
Lu.16. q̄ nūc cruciatᷣ apd īferos· ꝫ audituri es
tis cū fideli lazaro q̄ b̄ mala recepistis nō fine
iusto dei iudicō q̄ꝛ forte aliq̄ pc̄tā admisistis
q̄ caminꝰ pauptatiꝰ examiat n̄c vt tūc cū ip̄o
in delicijs ꝑpetuo māsui ꝯsolemī· Qm̄ p̄r̄ne
igr̄ vos b̄ ad modicū castigat attēdite vt ī et
nū parcat· ꝛ q̄ꝙ seuē irasciᷣ hijs q̄b; cūcta ad
votū largitᷣ qm̄ ab illa īncede scōꝝ vacui rēma
nebūt· Verissima nāq; ē sn̄ia bt̄i bernardi ac
alioꝝ scōꝝ p̄rm ꝑlimoꝝ q̄ neo pōt b̄ gaudē
cū sc̄lo ꝛ illic regnaē cū xp̄o Et dn̄s ip̄emet in
euāgelio d̄t suiꝰ elc̄is discipulᷣ ꝛ ī eoꝝ ꝑsona
alijs oīb; p̄destiatis nolite mirari si odit vos
mūdꝰ q̄ꝛ me p̄orē odio h̄uit· Itē q̄ vult venīē

post me abneg; semetipsū et tollat crucē suā
q̊tidie ⁊ sequat᷑ me. Sz forte dicetis mī Nōne
sūt multi solēnes viri ī hoc sclo pariter et feie
honore ac diuitijs referti et tamē bone spei?
Nūquid ōnes dānabūtur? Nunq̄d soli mise
ri salui erūt? Nōne karolꝰ ac multe r̄ges du
ces. comites. nobiles. militaēs. ciuesq; innu-
meri scē vixerūt. ⁊ tamē statū mūdi tenuerīt?
Hec ⁊ alia similia infirma ⁊ iperita sibi ꝓpo
nit aīa. vt suā si possꝫ iustificaret īpaciētiā. ac
per ɔñs si audēt diuinā inculpaēt ꝓuidētiā.
sacrāq; scripturā ⁊ scōꝝ exēpla calūpniaētur
Hec aut filia dicēdo. Mallē et ego talia loq̄
cum diuitibꝫ ⁊ potētibꝫ. q̄ꝫ hec cū pauperibꝫ
ꝑpeti. Facile est in delicijs corporisq; rerū de
paciētia et ieiunio fame ac labore cōtēptuq;
⁊ oppssione multa v̓botenꝰ ꝓseq̄ ſꝫ non eque
facile ē ista toleāre. Fateor ⁊ ego ita esse. Sz
nūq̄d qui ī sublimitate ⁊ delicijs esse vidētur
oīo expꝑtes sūt oī tribulacōe tēptacōne ac la
bore? ꝑmo vere si ī timore dei ābulaē voluerit
plus q̄ꝫ paupes affligūtur. Norunt expti q̄ꝫ
veꝝ sit. q̄ꝫ quicq̄d foris eminet plꝰ merore af
ficit᷑ q̄ꝫ gaudio recreat᷑? Sz istd̓ miseri adūte
re nolūt aut non possūt. Putāt em̄ sic esse a-
pud alios sicut īperite suspicātur. Jam enim
certissime dictū est. Nemo potest hic gaudē

cum seculo et post regnare cum xpo. Quod si electi quidā aliquid hic plus participant de diuitijs et statu huius vite quam deceant. oportet per gulē penitentiā delere aut horrendā purgatorij penā recōpensare. que vtique sic maxime afflictiua est vt omnis p̄sentis vite tribulatio illi cōparata. quasi punctura iuici sit reputāda. Ab hac ergo occasione labēdi indiuitijs et honoribus temporalibus facilima vtique pauperes et in glorij sūt p̄seruati. et pene contra solū impatiētie viciū dimicare hn̄t. Quod quidem facilius vincūt quam diuites oblatos honores aut paratas delicias siue alia queque incētiua viciorum etiā si nil aliud pati hrēnt. Quia sicut probus dicit et quotidiana expiētia docet. Nō sine magna virtute arridēs fortuna tollerari pt. Aduersa autem propter assuefactionē tanquam connaturalis huic vite pene a cūctis hominibus maxime deū timētibus sano corpe ac mēte sensata equanimiter sufferibilis est. Hinc inter timoratos viros tanquam verissimū exiuit puerbiū quod nedū in corporalibus siue secularibus sed etiā spūalibus exercitijs plures cecīderūt prosperis elati quam aduersis fracti. Quid enim tā inimicū est probis moribus sicut ociū in delicijs et vētosa huius mūdi sublimitas. Et quid tā securum ac bone vite cōseruatiū sicut iustus labor cū frugalitate et cōtēptu mūdanarum vanitatū. Hec merito quslibet simplicem et paupes rusticos consolari

dent. dū intelligūt se eo āpli? a deo dilcōs q̄ sobri? eis hec tp̄alia largit̄ q̄ mētis fuerūt cā dāpnacōis etne Sz heu p̄ch dolor ɔtigit nō null? qd olim sublimis q̄dā orator hanibali īproperauit dicēs Vincē scis hanibal vti vc toia nescis ita ɋ nos de q̄busdā rusticis hui? tpis dicē possum? Vincē scit rustic? vti victo ria nescit. Qd q̄ q̄m sit p̄spicuū. ex p̄te iā dic tū ē. cū velint nolint hui? mūdi careāt p̄speri tate ɋ tn̄ miserabili q̄dā negligētia a vicijs n̄ abstineāt nec ad v̄tutes p̄ueniūt qd p̄ ceteris oībꝫ facili? pn̄t. h̄ dn̄s p p̄phetā īcrepat di cēs p̄cussi vos et nō r̄diistis ad me ɋc. Sz hos dimittam? q̄s null? dīn? met? ā flagellū īflec tē pōt. ɋ ad illos reuertamur q̄s exhortai suscē= pim?. q̄ talēto bone volūtatis p̄diti vias rec= tas īgredi volūt. Ipsi nāqz sciūt q̄ totū huā= nū gen? ob demerita sua p̄iectū ē ab illis sū= mis delicijs ī hāc erūpnosaz vitā ɋ tribulati onē ɔtinuā. vbi null? vnq̄ ad libitū oīa hrē potuit. aut tā diu viuē. q̄ diu cōcupiuit. Sci unt etiā q̄ afflictio ista medicinal̄ est. ɋ a spiri tuali morte id est peccatis preseruat. et apte vidēt illos q̄ in delicijs viuūt. aut vix aut nul lo modo posse a vicijs abstinere. Sciunt de= niqz q̄ omēs sancti quoꝝ gloriosa memoria est in ecclesia. a primo vsqz ad nouissimum

per hāc viam inumeris tēptationib⁹ ꝓbati
trāsiert fideles ⁊ sic tandē pfecti amici dei fac
ti sūt. Sciūt insup ꝙ ista nō casualit̄ á fortui
to agūtur in hoc mūdo ꝙ sic dissimilit̄ admi
nistrat̄ gen⁹ huānū· videlicȝ ꝙ vn⁹ est paup
alt̄ diues. vnus glosus alter ꝯtēptus· vnus
san⁹ alt̄ egrotus· vn⁹ fortūatus alt̄ infaust⁹
vnus acutu⁹ alt̄ simplex. vn⁹ p̄latus alt̄ subi
ectus. ȝ cūcta iuxta dıne ꝓuidētie regulā eq̄s
sime ⁊ optime disponūt̄. Sciūt demiqȝ ⁊ cau
te adūtūt ꝙ sicut seipsos facere nō potuerūt
sic nec in esse ꝯseruare nec ea q̄bus indigent
creare· ȝ ōnia de largissima dm̄ manu expec
tare hn̄t q̄ pascit vniūsa que cōdidit et īplet
oē aīal bn̄dictione. cui nēo dicē iuste pōt cur
sic facis cū nulli debitor sis nec nullius op⁹
habes Sciūt demiqȝ ꝙ nullus pōt īmutare de
cretū dıni ꝯsilij sup gen⁹ huānū· ⁊ ꝙ nēo vn
q̄ᵖ meli⁹ habuit. q̄ scrutator esse voluit maies
tatis· aut īpatient̄ reniti ꝯtra manu ōnipotē
tis· quīymmo tales in peius sp̄ ꝓlapsi sunt ȝ
illi soli cūctas miseias euadē meruert̄ q̄ dıno
sceptro sua⁹ ceruices huīliter submisert̄ beni
uole ⁊ lōganimit̄ expectātes donec dına bo⸗
nitas emplastꝝ pr̄ne correctionis qđ posuit
tollē dignet̄. nec q̄cq̄ᵖ aliud cupiūt Dicam⁹
ergo ꝙ null⁹ paup bone volūtatis homo sic

re se desperabilit' sentire debet qñ de' de ipso nõ
curet ꝓ eo q᷑ in hoc seculo cõtẽpnit. Aut qñ
opa sua bona deo non placeat. aut meritoria
nõ sint qz nihilo reputantur a stultis amato-
rib' mũdi. imo vt sic iã dictũ est eo ampli' a deo se
diligi firmit' credat ac magis opa sua in fu-
turo remuneranda sciat q̃ min' receperit bona
tẽporalia in vita ista. Poterit denique fidel' ag
ricola siue alius operarius quicũqz intencõnẽ
suã ad deum p hunc aut cõsimilẽ modũ. Gra
tias ago tibi dñe creator vniuersoꝝ qui me
ex nihilo fecisti et vsqz in hanc horam clemẽ
ter cõseruasti. et vires cum bona volũtate tri
buisti. quaten' iuxta p̃ceptum tuũ in sudore
vultus mei vescar pane meo te nunc ex toto
corde rogo vt dirigas me in õibus opibus
meis sed p̃cepta tua ⁊ intentionẽ cordis mei
sursũ trahe vt sint mihi labores hui' pegri-
nationis in remissionẽ peccatoꝝ meoꝝ ⁊ me
ritũ eterne vite Amen. Quicũqz hoc mõ ꝓ-
cedit et in õib' q̃ facit deo placere cupit. sci-
re debet ꝙ a bono deo nunq̃ seperabitur sed
magnus sanctus in regno sup̃no erit. Si em̃
ipsa veritate testante. nec calix aque frigide
porrect' ꝓ deo erit sine mercede. quid ꝓ tan-
tis sudorib'. vigilijs. frigoribus. caumatib'.
necessitatibus curisqz diurnis et nocturnis.

ac ceteris sine numero miserijs q̄s fidel' q̄libet
rusticus toleat ab ineūte etate vsq₃ ad decre
pitā senectutē. q̄d inq̄ retribuet' p illis? Cer
te illa p̄mia dabūt' q̄ nec ocul' vidit nec au⸗
ris audiuit. et vtiq₃ i tā iustissima mēsura vt
nihil oio manebit irremuneratū q̄ tūcūq₃ mo
dicū etiā fuerit siue factū siue patiēter tolera
tū p bn̄placito diue volūtatis. Vn̄ patz q̄ sic
dicit btūs Bernardus q̄ labor satis est etiā si
imediate paupib₃ nō impēdat' s₃ pprie ne⸗
cessitati subueniat'. Et sicut habz duplicē oc
cupationē. s. carlē et spūalē. ita etiā habet du⸗
plicē mercedē. Nā pp ter fatigationē corpo⸗
ris debet' ei sustētaculū vite et ppt v̄tuosam
intētionē ei debet' merces r̄gni celestis. Quā
vobis tribuat btūs et fidelis deus q̄ sine fine
viuit et regnat Amen.

Tertio debet q̄libet fidel' agricola officiū
suū hōrare tāq̄ a deo istitutū. et hilarit' exeq̄
ea q̄ ad ipsū spectāt. Hic q̄dā rustici plurimū
deliquūt. coit' illi q̄ ceteris sūt hōratiores a di
tiores. supbia tumētes et dolētes q̄si ad vile
officiū sint a deo vocati. q̄re et varijs modis
suum statū mutare conātur ad maiora anhe
lando. Sed q̄d eos sequatur quotidiana ex⸗
perientia docet. Nam statim vt se altiori con
iuxerit deo et omnib₃ homibus odiosi fiunt.

derisioni et contemptui parētes Cōtra quos dig
nitas rusticana est defensāda et hoc tripliciter.
Primo quia a deo est instituta. Secūdo quia a na
tura est principaliter intenta. Tertio quia a cele
berrimis viris est plurimū approbata. et mul
tipliciter priuilegiata. Quātū ad primū est sci
endū quod agricultura pluies est instituta ab ipō
sūmo omniū deo. Nā in statu innocētie dicitur
esse instituta. per hoc quod legitur genesis secūdo
Tulit ergo dn̄s deus hoīem et posuit eū in
paradiso voluptatis vt operaretur et custodiret
illū. In statu quoque nature destitute. per hoc quod le
gitur genesis quarto. Emisit dn̄s deus adam
de paradiso voluptatis vt operaretur terrā de quā
sūptus erat. et cetera Hinc dicitur ecclesiastici sep
timo. Nō oderis laboriosa opera. et rusticati
onē ab altissimo creatā. Ecce aptā testimoīa
ex quibus liquide patet agriculturā pre ceteris
mechanicis artibus hanc gratie dignitatem
quod ineffabiliter a deo est īstituta. Alie autem
omnes aut pene omnes humana curiositate
sunt inuente. quare etiam nunquam in eodem ri=
tu perseuerant. vt cōmuniter tractant sancti
doctores nostri super quarto capi. gen. vbi de
origine et primis inuētoribus mechanicarum ar=
tium fit mencio. Insuper saluator noster ve=
rus deus et homo. vt opus suū glorificaret. nō

ex auro vel argento vel lapidibꝰ p̄ciosis. aut aliq̄ alia re curiosa. bn̄dictū corpꝰ suū et sanguinē p̄ciosū ɔfici instituit. ꝫ ex materia vere dignissima scʒ pane ⁊ vino. quā simplices rusticī in sudore vultus sui pare cōsueuerūt. Q̄d vtiqʒ merito cūctis fidelibꝰ agricol' mag̃ debʒ eē cā leticie ⁊ deuocōis erga suū officiū exeq̄ndū

Scd̄o dignitas rusticatiōis ex hoc attēditur q̄d ē a natura p̄ncipalit̄ intēta. Q̄d sic patet qꝛ cū corpus huānū dignissimū sit int̄ ōmia corpa racione vniōnis ad aīam rationalē. et glorificatiōis future seq̄tur ꝙ oīa alia corpa siue celestia siue inferiora submīstrare hn̄t ei dē. Cū gͦ corpꝰ huānū sine victu ⁊ vestitu in esse pmanē nō poterit ⁊ victus ipse ⁊ vestitꝰ sine ope rustico nō ꝓuenit. pʒ ꝙ tota machina ad hoc seruit vt dn̄o orbis id est homini necessaria submīstrētur Hinc dicit dn̄s ad noe geñ. 8. Cūctis diebꝰ t̄re semētis ⁊ mensꝭ. Frigus ⁊ estas. estas ⁊ hyemps. nox ⁊ dies nō req̄escēt. Dauid q̄ͦqʒ cū dn̄m in opibꝰ suis bn̄dicēt ⁊ decorē vniūsi laudarʒ. cām totiꝰ ītulit dicēs. Vt educas panē de terra. ⁊ vinū letificet cor homis Ex q̄bus patet ꝙ agricola est p̄cipuꝰ coopator dei. angelorū. et nature. q̄ꝙuis em̄ diuina maiestas per suā omnipotētiā possʒ omē hominū genꝰ nutrire ⁊ vestire.

tñ hoc nō vult facere sine coadiutoribꝫ rusti
cis·ne sint vacua opa bñdicte sapientie sue.
Similit scī angeli q̄ ꝑm sententiā btī dyonisij
istis inferioribꝫ ꝑlati sūt·ad q̄ꝝ iperiū singu
la q̄qꝫ dirigūtur.q̄uis facilime possent apta
re vnūqꝫqꝫ naturā vsui huāno ad ɔueīentiā
ꝓpagacōis sue.ꝓ multiplicacōe eoꝝūdē·ne
q̄q̄ꝫ tñ hoc faciūt sine ɔcurrēte rusticana ꝓ
uidētia ne dīne īstitucōni ɔtraire videāt᷑·Na
tura vero ꝗ si oībꝫ modis conet᷑ ad ɔseruādā
spēm hūanā in eē suo·nō tñ ad h̄ sufficit nisi
rusticoꝝ auxilio pit ꝗ īdustria suffraget᷑.Hec
oīa adeo sūt nota.vt hijs ꝓbādiꝰ vlteriꝰ īsis
tē supuacuū existimē·Videmꝰ em̄ et sine int
missiōe expimur q̄ꝫ multiplicit̄ hūana natura
sit ꝑua.ꝗ quātis indigeat·Et si q̄busdā saltē
ad tps carē possit rusticano tñ fructu·nec ad
vnū diē q̄dē·Oim pōtificū lāguet baculꝰ ruit
mitra arescit dextra·Oim iperatoꝝ regūqꝫ co
rona decidit·sceptꝝ deridet᷑.purpura ɔculcat᷑
si rusticana ope nō fulciant᷑·Dux īsanit.mol
lescit miles delirat sapiēs titubat artifex·sta
tus ipē mūdi totus deficit.si rusticꝰ agꝝ colē
cessat Hec q̄ nō credit. abstineat ab hijs q̄
rusticano sudore ꝓueniūt·et sine ōni doctore
inbreui inueniet solutionem verbi. ¶ Ter
tio agricultiure dignitas ex hac perpēditur.

q̄ a celeberrimis viris ē plurimū approbata
⁊ multipliciť ꝓuilegiata. Qđ sic oñditur. qꝛ
ꝓmi nr̄i ꝑntes ex q̄bꝫ totū gen⁹ huānū ꝓpa-
gatū ē. de agricultura ⁊ pecoꝝ nutrimēto vi-
uebāt. ⁊ qꝛ ꝯuos ⁊ ācillas nō habebāt. Patꝫ
q̄ ipsi cū filijs suis et filiabꝫ ꝓprijs manibꝫ
opi rustico insudebāt. Vex cū de ꝓthoplaus-
to. s. adā ⁊ vxore ei⁹ eua nō sit dubiū de alijs
q̄busdā scīs hoībꝫ exēpla colligam⁹. Et p°.
de lameth q̄ post q̄ genuisset noe dixit. Iste cō
solabiť nos ab opibꝫ ⁊ laboribꝫ manuū nr̄a-
rū. in t̄ra cui maledixit dn̄s. Noe q̄ꝫ q̄ hoīm
scđs ꝓgeitor post adā scribiť. q̄d p⁹ diluuiū
egerit ex. ix. ca. gen̄. patet. vbi sic legiť int̄ ce-
tera. Cepitqꝫ Noe vir agricola exercere terrā.
et plātauit vineā. ⁊c̄. Deinde ad gl'osos pri-
archas illo⁹ tres videlicꝫ abrahā ysaac ⁊ Ia
cob scp̄tura descēdēs nullos reddit⁹ habuisse
illos ꝯmemorat neqꝫ in ci̅tatibꝫ á villis á do
mibꝫ hītasse ſ3 tāq̄ pegrinos in casul' id ē te-
torijs sup faciē t̄re ⁊ de agricultura ⁊ aīalibꝫ
vite nccāria q̄sitasse. Filij q̄ꝫ iacob q̄. xij. pri-
arche appellātur qđ officij hūerint ex ipsoꝝ
ꝯfessiōe pꝫ gen̄. xlvi. ca. vbi đꝛ viri Pastoēs
sum⁹ ab infantia nr̄a vsqꝫ in pn̄s ⁊ no⁹ ⁊ pa
tres nostri. ⁊c̄. Iob similiť vir simplex ⁊ rec-
tus. domī bn̄dictione ditissim⁹ effectus fuit

de agris ⁊ pecoribus. nec vnq̃ sua creuit p here-
bo p guarie. Primi vt ipe testat in li° suo ca-
xxi. gn ymo ⁊ manu eius apta fugit ad fatigan-
du eat paupibus. Moyses q̃z de dne laude re-
sonat celu ⁊ tra. oim pphaz excellentissime q̃
uis i regia fuerat aula educat' tn disponete
dno anq ad dnia de aula pcesserat. pus i sto-
la humilitatis p. xl. annos oues iethro so-cri sui
pascendo excrebat. Gedeo vir fortissim' du opi-
filijs debriret frumeta purgando ange' sibi
appete ducatu ppli isrl de acte suscepit ⁊ hos-
tes dei pstrauit. Boos q et abessan. xii. iudex
ppli isrl. du area ventilat ruth moab iude sibi
desponsat. q in xpi genealogia ponit. Dd vir
scdm cor dei. Du oues pris sui pasceret dna re-
uelacoe in rege sup totu isrl vngit. Heliseus
du xii. iug bou arat ⁊ ipe in. xii iugis bou
aratibus vni' esset vt luculent scptura exprimit in
glosu pphami p Helya dimitt' eligit. Amos
pastor ⁊ rustic' licz spiritus bmoe tn scta ple-
nus. vt Ihero. testat in plogo subtilissimu
texuit deacu. De pastinis i pphami assup-
tus. De Rechab et Jonadab. ac eoz filijs q
vigit in agris habitabat ac alij vis splendidissi-
mis sine nud lo gu est dissere q oes pegrina-
tione hac transegerit pusto labore manuu suaz
sine tumultu ac popolo appatu huic scti ...

fidelibꝫ armis: celebre nomē posteris reliq̄rūt
⁊ exēplū tutissimū. Neqꝫ hoc ꝑtermittendū ē
q̄ etiā apud gētiles olim rusticana frugalitas
suo pe colebat̄ ⁊ ad sumos hores crebro uie
licet inuiti rustici trahebant. Unde refert Vale
rius maximꝰ de tullio hostilio. Huc i aluabi
lis p̄mo accepit agreste tuguriū eiusqꝫ ado
lescētia i pecore palcēdo fuit occupata. valido
rē etas imperiū rexit ⁊ senectꝰ eiꝰ i altissimo
maiestatis fastigio fulsit. Serui9 tulliꝰ de ma
tre ancilla licet nobili ꝓgenitus: strenue tñ
imperiū rexit: tres mōtes urbi addes ac ꝑt
ꝓdecessoēs suos fossas rustico more circa mu
ros duxit. Nabuchodonosor. Darius atqꝫ
mūdi monarchiā susceperūt in pascedis pe
coribꝫ cū ceteris pastoribꝫ inuēti fuerūt: sicut
olim remꝰ ⁊ romulꝰ. Quītus inclitꝰ romanꝰ
reptus in rure ab aratro suptꝰ ē. ⁊ in dcātore
creatꝰ q̄ rēz pene desolatā ꝓpt aduersos casꝰ
magnifice cōsolatꝰ ē triūphis suis. Titꝰ qntiꝰ
ec̄ dcātor pari exēo post cruētissima bella vic
tor fidelis effcāis in eadē paupꝫtate q̄ pꝰus vir
erat ꝑmanēs. q̄tuor iugera suis maibꝫ coluit
Curius Marcꝰ. vir digne mēorie qntū pau
ꝑtatē dilexit patet ex hoc q̄ oblatas pecu
nias respuit dicēs. Nec acie uīci nec pecunia
corrūpi possū. Sic fabriciꝰ Attiliꝰ regulus

Scipio affrican⁹. ⁊ alij ples nobilissimi viri·
ac ꝯm honestatē secularē ꝓbatissimi · quātū
iustos laboēs dilexerit· ⁊ ꝓximi guamē vita
uerit. ⁊ rēpublicā ꝓmouerit nullo possum⁹
stilo ꝯmēdare· Qz āt hodie pauci repiūtur q̄
tā glosa exēpla imitāt. manifestū signū ē q̄n
tū h miser mūdus in peius ꝓficiat· Siq̄dē su
pbia auaricia luxuria accidia ⁊ cetera vicia a
deo inualuerūt· vt pene vix inueniat q̄ prēnos
moēs ad bonū ṽtutis ⁊ p̄cipue hūilitatis spec
tātes imitari dignet. nisi forte quē necessitas
coegerit extrema. Putātqz iā hoīes scādala
incurrē si ea agāt v̄n olim viri celebres grādē
sibi hōris hauseāt materiā· Cōstat certissiē
et oīno verissimū est vniūsū gen⁹ huānū a ꝓ
pagine rustitana origiē traxisse· ꝯstat deni
qz spectabilissimos viros olim ex aīo sine oī
necītate rustico opi insudasse. ne arrogāt vl
tra metā prēm suoꝝ se leuare putarētur· ā eru
besce sup hoc v̄n vellent· ꝯstat rursū nullos
īperatoēs. reges. duces· comites· nobiles. me
diocres· ā alios q̊sciīqz hoīnes· cuiuscūqz sta
tus aut cōditionis. ab hac lege esse alienos.
vt dicē possint sine falsitatis rubore· nos de
rusticis nō venim⁹ · ā rusticoꝝ auxilio nō indi
gemus· ⁊ tn̄ quidā vanissimi hoīes mortales
ac multis calamitatibꝰ expositi ceca mēte. hoc

q̄d sut eē nolūt. viz filij rusticorū. nec saltē h̄ eq̄nimit audire volūt. Deꝝ ꝛ si hodie potētes q̄dā ꝛ nobiles ita desipiūt. tn̄ oli teste btō Au .v. de ciuitate dī et alijs locis mltis mlto āplio h̄ insaīa pncipes q̄sdā ocupauit. in tm̄ qꝫ pu tabāt se nō hoīes eē ꝫ deos Cōtrariū dicētes trucidabāt. nec ifoīatores eorū scissimos aliq mō patient audire potuerūt. Mira prsus ꝛ miserāda cecitas. Aut gͦ ꝛ losi illi patriarche ꝛ ꝓphe ac ceteri viri d̄uotissimi errauerīt ā isti Sz absit vt sic vanis ꝛ leuib hoībus ac ōni spurcitia plenis credat vt ab illis deo dignis ꝛ vē nobilib vis recedat q̄n potiꝰ veracissīe di catꝰ. si totꝰ mūdꝰ tacēt. ipsi int se mutuo p q̄ti diana ꝯuitia q̄b iugit madēt sibiipsis ꝛ alijs foris īnotescūt. q̄les intꝰ existūt ꝫ hos dimit tatꝰ ꝛ bone volūtatis rusticos qꝫ tm̄ possumꝰ cō firmaē studeaꝰ. vt viz adūtāt qꝫ grati eē dēant dn̄o deo vōtione sua. qm̄ reuera nō ad vile ꝫ ad dignissimū int oīa mechaīca officiū vōti sīt qn̄ taliū prm imitatoēs eē meruerīt. Qui vē scire voluerit q̄lē p̄rogatiā in nouo testamto agricultura h̄uerit legat scōꝝ hēmitaꝝ ac mō choꝝ regulas. et inueniet qꝫ pre ceteris reddi tibus ac puētib scissimi prēs elegerīt de pas tu aīaliū et agroꝝ fructib q̄s ꝓprijs manib excolebāt viuē tanq̄ de stipēdijs iustissimis

nec dubiū est qn̄ alios ꝑuētus ꝑelegissent. si illos iustiores istis repissēt Hic be. Jero. rusticitatē scāꝫ appellat dicēs. O scā rusticitas q̄ natos ad labores hoīes ꝑuehi ad celestia m̄do ereptos Hāc rusticitatē mlti reges senatoēs pricij. duces pncipes. comites. nobiles. baroēs. milites. ac alij vtriusqꝫ sexꝰ hoīes honorati ⁊ mediocres īfiniti elegerūt. ⁊ nō solū salui fcā st. ꝫ ec̄ supma celestis regni sedes meruerūt Testes sūt Anthoniꝰ Machariꝰ. Arseniꝰ Josaphat. Astyō Sidetes Brigida Bn̄dcs Maurꝰ Judocꝰ filiꝰ regis britāie Arnulphꝰ dux lothrīgie. Karolomāgnꝰ ⁊ hildericꝰ filij regis frācie. Rachis rex lōgobardoꝝ. ac pl̄es alij reges frātie. āglie bulgaie ⁊ cetea Itē bruno pmꝰ fūdator carthusieñ ordis Stephaꝰ ⁊ Bnardꝰ cū fribꝫ suis pmi ppagacōēs cistercieñ ordīs. alijqꝫ sine nūo Hi oēs q̄d egerīt. q̄bꝫ ve excitijs ad culmē spūal pfcōis puenerīt. q̄ scīe voluerit sacros legat codices. ⁊ ī rega libꝫ manibꝫ citiꝰ sarculū q̄ sceptꝝ iniciet. citiꝰ cotē q̄ margaritā citiꝰ in mensa aquā cū pane arido q̄ vina cōdita. Eya vbi st iā delicati rustici nr̄i q̄dā q tāto opē sacros laboēs fugiūt. tā studiose ad ociosos dies āhelāt. O miseri q̄d facitis q̄d rn̄debis districto iudici. qn̄ videritis tales ac tātos viros palatia deseruisse.

⁊ ad vr̃am rusticitatē descēdisse· sicq̃ʒ regna ce lorꝝ pmeruisse. Vos in rusticitate scā nati es tis ⁊ qm̄ faciliť ꝯtinuare poteritis si vultis de serē cupitis· Illi i purpura nati piter et edu cati· quā relinq̃re ipsis vtiqʒ semmiores est tā sollicite vr̃am securitatē āplectuntᷣ· cūctis mū di honoribꝯ spretis atqʒ delicijs Eya adūti te q̄p breue tps laborare hētis p etna quiete q̄p incertū est an honores tpales sine piculo corporꝝ et aīarū adipisci poteritis. q̊s tñ ad eptos certū est nō diu retinē q̄p q̄p posse Ma nete igitur in scō statu vr̄o securo ⁊ humili· ⁊ honorate officiū vr̄m sanctū a deo institutū· ⁊ aīo volente ac mēte beniuola hilariť exeq̄ mi ea q̄ ad ipsū spectāt· in tiore dei· ⁊ vere bti eritis cū oībus q̄ labores manuū suarꝝ mādu cāt. beneqʒ vob̄ erit h̄ ⁊ in etnū· Q̄d vob̄ ꝯce dat idē gloriosus deus. cui9 opeárij estis q̄ p cūcta secula viuit et regnat Amen·

Quarto debet q̄libet fidel' ⁊ timorat9 rus tic9 huiliť dn̄s suis obediē· Hoc ē qd̄ monet Apłus ad rōnos· xiij. ca· ōībꝯ xp̄iaīs loq̄ns ac dicēs Oīa oīa ptātibꝯ sublimioribꝯ subdi ta sit· Nō ē em̄ ptās ñ a deo Qui āt a d̄o sūt ordīata sūt Itaqʒ q̄ resistit ptāti dei ordīacōi resistit. Que āt rsistūt sibiipsi dāpnacōeʒ ac q̄rūt· Nā pn̄cipes ñ sūt tiori boi opis ʒ mali

Vis nõ timẽ ptãtẽ? Fac bonũ· & habeb laudẽ ex illa. Dei em̃ mĩster ẽ tibi ĩ bonũ Si ãt malũ feceris time· Nõ em̃ sine cã gladiũ portat Dei em̃ mĩster ẽ vindex in irã ei q̃ malũ agit Ecce quã plana sentẽtia· nihil sincerius dici potuit· Attẽde q̃d resistentibus cõminet̃· vtiq; tã hui⁹ q̃ȝ future vite dispendiũ· Nã cõtra eos pncipes ius acq̃runt siue ad occidendũ siue ad puniendũ· & dñs de⁹ eos etnalit dãpnat si absq; penitẽtia sic moriãtur· Hic heu plures rustici deficiũt· nullaten⁹ obedire volẽtes nisi cũ resistẽ nõ possũt· ã multas occasiones caluas fingẽtes· sepe etiã mẽdacit se excusantes· ã alio colore illicito palliãtes se et ɔceptus suos vt a debitis suicijs absoluãtur. Hi oẽs resistũt ptãti & deũ grauit offẽdũt. qz multa peccata p modico lucro sepius ɔmittũt· & tanq̃ȝ fures in ɔspectu diuine maiestatis iudicãtur qz rem aut seruitiũ qd alteri debent ipso inuito detinẽt· siue per violentiã siue p fraudem· Ast econtra boni & fideles rustici ambulantes simpliciter in via mãdatorũ dei· Nec mendacium ne violentiã meditantur contra dominos suos propter timorẽ dei sed omnibus iuxta eiusdem beati Pauli monita reddunt debita· Cui tributum tributũ· Cui vectigal vectigal. Cui timorẽ timorẽ. Cui honorẽ

honorē. Sic sincere ⁊ fideliť seruiētes nō tanq̄ hoībus sed tanq̄ deo. neq₃ ad oculū placētes ſȝ ex aīo. vt nemini quicq̄ debeāt nisi vt inuicē diligant. Hoc est dicē· q̄ inter dn̄os et subiectos debet esse mutua dilectio· Q̄d faciле cōtingit qn̄ inferior debitū soluit. beniuole supiori. Alioq̄n iugis inť eos ira ⁊ īuidētia oritur cū dei offensa. Et q₂ sūt nōnulli etiam bone volūtatis rustici. aliq₃ xp̄iani nois pfessores tā hāti· q̄ putāt q̄ subiectio ista famosa· q̄ p vniūsū pene orbē rusticana plebs regitur· ⁊ p̄cipue illa q̄ vinculo seruitutis ē alligata sit iniusta. eo q̄ natura oēs sumus ingenui· iō ad tollendū hūc errorē aliq̄ scōꝝ dcā sūt h̄ subiūgenda. Cōstat nāq₃ q̄ bone volūtatis hō facilius ⁊ libētius huit qn̄ scit seciā iuste agi ſȝ qn̄ putat q̄ violent grauať ꝯtra fas pene sanguinē p aqua suda nisi fuerit valde in v̄tutibꝫ pfectꝰ· Est g° sciendū q̄ de coī subiectione hoīs ad hoēm. nulla ē dubitacō· q̄n iusta sit· p̄mo necessaria· alioquī in ecc̄a dei nullus essȝ ordo. ſȝ cōfusio tota· Si em̄ nullus vellet subesse ſȝ equaliť oēs p̄esse totiꝰ huāni generis optabilissimū bonū q̄d ē pax ꝯtinue turbareť nec possent hoīes simul habitare· neq₃ conuersari. veluti si plures ante vnam domum starent, et nullus alteri cedere vellet

vt preiret. necessitate oẽs simul foras rema-
nerẽt. aut forte se mutuo violẽter opp̃merit.
donec vnꝰ solus totam domũ teneret. Hec q̃
eẽnt absurda bestiaꝝ ↄuictus edocet si hoĩes
ista nescirẽt. Nã pulchro quodã et naturali
instinctu vna alteri cedit. ⁊ q̃si supiorẽ recog
noscit. Ea aũt que scd̃m naturã sũt optime se
hñt. Igit᷑ patꝫ q̃ subiectio ⁊ p̄latio necãrio
sint in populo dei. et p ↄsequẽs nõ õmis subi
ectio ẽ violẽta ⁊ iniusta. sicut nec p̄latio In-
uenit᷑ nãqꝫ tplex p̄latio et tplex subiectio in
scriptura sacra. Nã quedã est d̃ina ⁊ naturał
que apd̃ oẽs eq̃lis. et sic dñs deꝰ creator vni
ũsoꝝ. p̃sidet et dñatur creatuẽ a se facte. Ita
etiã suo mõ pntes p̄lati sũt filijs. Et hec iu-
stissima est. et q̃ huic p̄lationi r̃sistit nimis est
pũsus Iux̃ illd̃ p̃s. Dixit ĩsipiẽs in corde suo
non est d̃s. vbi btũs Augꝰ. dicit q̃ paucorũ
est ista insania vt dicãt non est deꝰ. Sic vix
vnq̃ est reptus aliq̃s ita ꝑuus. vt diceret. se
pntes non hrẽ aut habuisse nec filios debẽ
pntibꝫ subdi. Oĩs ratio ꝓclamat. q̃ illis ho-
norẽ rependẽ cum g̃titudine debemꝰ a quibꝫ
esse habemꝰ Hinc ĩ lege pari pena plectũtur
qui deũ blasphemãt. ⁊ pntibꝫ maledicũt. qꝛ
morte digni sũt. Alia est volũtaria ⁊ socialis
⁊ ad istã nẽo tenet᷑ nisi se volũtaie obligauerit

tacite vel expresse· sic vxor subiecta est viro et econtra secundum modum suum. Sic miles duci· dux regi· clericus sacerdoti· ciuis burgimagistro et sic de singulis. Quamuis enim vir non teneatur vxorem ducere tamen postquam duxerit tenetur cohabitare ei et debitum reddere et prouidere de illis que statui coniugali sunt connexa. Sic de aliis omnibus statibus a primo vsque ad nouissimum· Nemo de communi lege tenetur suscipere principatum· sed si voluntaria consensione suscepit· iam se obligauit· et ideo tenetur ad ea que illi statui sunt debita et congrua· Similiter de communi lege non tenetur alteri seruire· sed si pacto interueniente aut alia causa iuste se ad seruiendum astrinxerit· iam obligatus est et seruire tenetur· Quare autem homo sic debeat esse omnino liber ab omni coactione, ideo est quia alias non posset dici quod vere esset ad ymaginem dei creatus· quando videlicet non haberet facultatem vtendi libero arbitrio ad faciendum hec aut illa quecumque rationabiliter vellet, quia libera voluntas absolute loquendo soli deo et nulli alteri subditur· nisi ipsamet se subiciat alicui citra deum· Et ergo ista prelatio et subiectio socialis numquam est iusta sine preuio consensu de communi lege. Quod dicitur propter illos qui nati sunt in seruitute. quia illi sequuntur conditionem parentum suorum· quamuis alias causam ex proprio consensu non habeant vnde sepe dicta libertate priuentur. Ex istis patet si aliquis omnino liber et absolutus

ab omni petitione humana q̄ nullū oīo votū ꝑ p̄
missū emisisset vti vellet naturali libertate . ita ꝙ
nullus sup eū hrēt iurisdcōez . sic auctoritatē
p̄cipiendi h̄. vel illud . talis posset ire in locū aliquē
solitariū vbi nullus hrēt dn̄m . et ibi vacaē soli
deo et sibi . Et q̄ diu sic viuēt et se de manibꝰ
ꝓpriis nutriret aut aliūde a deo sibi ꝓuisis absq̄
omni humano suffragio . tā diu soli deo subdētur
nec q̄sq̄ iuste posset eū cogē ad aliqd etiā mi
nimū esset q3 talis sibi dn̄s sibi seruus sibi platus
sibi subditus nec aliq̄ coītatē intrare tenētur
Sz q̄ cito se hoīb3 sociaret . ab eis auxiliū et
solatiū accipiēdo tūc stati tenet̄ se eis ꝯfirma
re in bonis moribꝰ eoꝝ iux̄ ꝯgruentiā status
sui q2 icipit esse ps eoꝝ q̄bꝰ cōmunit . Et teste
btō augustio . turpis est oīs ps q̄ nō ꝯgruit
suo toto . Et iuxta vulgatū ꝓuerbiū . Qd cū
ceteris mel lingē cupit . oz ꝙ pit cū eis apū a
culeos sustineat . Quaē seq̄tur ꝑm dcām rcē
rationis . ꝙ q̄ vult solaciis et auxiliis humane
societatis pticipare oz ꝙ etiā onera eius q̄tū
sibi incūbit rationabilit ferat . et p ꝯn̄s tacite
vel expresse iurisdcōni se submittat . Et ex tūc
et q̄ diu sic ē obedire tenetur ꝑlāti humane in
hiis que suū statū cōcernūt . Verū q2 p̄dicta
vita solitaria magis vis videt̄ eē angelica q̄
humana . ideo vix aut pax in sacris scripturis

de illa inuenit. Et ē cōis scōꝝ sententia φ nō ē
ɔsuledū leuit vt aliqs illā arripiat qꝛ piculo
sissimū ē maxime rudibꝰ ꝛ inpfctis ī via dei φ
uis qdā scissimi viri ipsā ab ineūte etate ele-
gerūt. Quia tn̄ puilegia paucoꝝ nō faciunt
coēm legē. ideo tales sancti sūt magis admi-
rādi. in hoc φ imitādi. Vita āt sociat̄ est ma-
gis secura q̊ ad oēm statū. Et pilla legitti. ne
cōseruāda et dirigēda sūt valde multa scrip-
ta et leges tā diuinitus pmulgate φ huānitus
institute. Tertio p̄latio ē cohercitiua et subiec
tio seruilis. Et hec nūφ est iusta nisi p̄cedēte
peccato. nec fuisȝ in statu inocētie sicut due p̄
cedētes. iuxta illd̄ Apl̄i. Justo nō est lex posi
ta ȝ pccōribꝰ. Qd̄ ɓm glosam intelligit̄ de le
ge cohercitiua. siue penali. Veꝝ qꝛ totū huā-
nū gen⁹ ꝑpagatū ē de stirpe viciata ꝛ radice
infecta p peccatū. ideo etiā tota natuā huāna
multiplicit̄ est ɓua. artāte eā decreto dīne ius
ticie. a q̊ nunφ se in hac vita absoluē pōt. Et
ergo ista cōis ɓuitus q̄ dicit̄ Eccl̄iastici. xl. iu-
gū graue sup filios Adā a die natītatis eoꝝ
vsqꝫ in diē sepulture. absqꝫ dubio ē iusta qꝛ
a iusto deo inflicta. Huic āt ɓuituti pme suc
cedit altera q̊tidiana. ꝑpter peccata q̄ q̊tidie
cōmittim⁹ qꝛ non est homo super terrā qui
nō peccat saltē venialit. et teste ipsa veritate.

q̄ facit pctm̄ s̄uꝰ est pcc̄i· ergo q̄ q̄tidie pecc̄at q̄tidie fit s̄uꝰ· Et ista ē pessima s̄uitusꝰ q̄ sola h̄ ē culpabil. alie āt s̄ūt p̄eales Ex ista āt s̄c̄da s̄uitute generatꝰ etia q̄ d̄r s̄uitusꝰ legal· de q̄ leges tractāt. q̄ ē iure gentiū ītroducta viȝ q̄n̄ tm̄ eāt piaculū q̄ grauioribꝰ penis erat plectendū. Vn̄ olim apd̄ piissimos p̄ricipes· hec clemētia fuit vt eos q̄s in bello ceperāt hostes· morti dignos. vite reseruabāt. ad certa op̄a deputād̄os· Et ob hoc seruꝰ a seruād̄o nomē accepit et dictus est s̄uus q̄si s̄uatus· Vbi est nōnd̄ū q̄ ista s̄uitus legalis tūc solū iusta ē· q̄n̄ bellū iustū ē vel quād̄o q̄s tale crimē ↄmittit ꝑpter q̄d̄ leges s̄uitutē infligūt Est etiā alia queda̅ origo s̄uitutisꝰ multū v̄tuosa et p̄fecta. q̄n̄ viȝ aliq̄s ex huīlitate seipsū in seruū dat alteri intuitu dei. sub qua ↄprehēd̄ūtur boni religiosi· q̄ se in ꝑpetuos s̄uos dei ↄsecrant· Est adhuc alia origo s̄uitutis q̄ ex necessitate ꝓcedit· q̄n̄ videlicȝ q̄s ꝑpter defensionē alteri si tradit in s̄uū· aut q̄n̄ q̄s ꝑpter debita tenetꝰ aut venditꝰ siue alia hm̄ōi· Itē q̄nq̄ȝ cupiditas ē cā s̄uitutis. sic in q̄busdā tr̄is ↄtingit· vbi s̄ui p̄ aliis s̄ūt magis diuites aut āplíꝰ p̄uilegiati· quaē nō nulli ī genui tradūt se s̄uituti ob hoc tantū vt gr̄ām ⁊ hōres s̄ū officia ā hēditates a d̄n̄s ↄseq̄ntur

Et q̃uis simpliciť loquẽdo hoc nõ sit pc̃m̃
nisi quãtũ cupiditas id psuaseit. tñ nõ videť
laudabile Est eñ libtas magnũ donũ dĩ. qδ
ꝑ re vili nõ debꝫ vẽdi sic sũt tẽpalia. Vnde ꝛ
Esau repħendiť ab apl̃o q̃ donũ nature no-
bile. scꝫ pͥmogeitũã ꝑ cibo necc̃itatis etiã tp̃e
fri vẽdidit. Sola nãqꝫ illa ꝟuitus ẽ laudabil
q̃ ex ꝟtute pcedit. Sic multi ꝟui ex natitate
sic ꝑcreati. magnũ meritũ apδ deũ habebũt
si fideliť dñis suis seruiãt cũ tali intẽtione. q̃
potius volũt pẽale iugũ sustinẽ. q̃ p fugã ꝰ
violẽtiã siue fraudẽ se a ꝟuitute absoluẽ ꝛ cõ
bonũ ꝟtutis agẽ dñm deũ offendẽdo. Siliter
de illis q̃ se ꝑpter pauptatẽ vendũt vt ꝑ ꝑcio
satisfaciãt. ẽ sciẽdũ. Oẽs isti merito inť marti
res sũt ꝯputãdi. Qui ãt ꝑpť sua pc̃ã ꝑpria
ꝟuituti mãcipãtur ꝛ nihilominꝰ patienť susti
nẽt cũ plena ꝯtricõe pc̃ti. sicť nõ solũ pcc̃oꝝ
ꝛmissionẽ ꝫ etiã meritũ etne vite cũ p̃dc̃is hẽ
bũt. Q' vero ĩuite ꝛ cũ murmure ꝟuiũt. seip-
sos miseãbiliť decipiũt. ñ pꝰ peĩteãt Nã neqꝫ
apδ deũ neqꝫ apδ hoĩes grãꝫ habebũt Qδ
tñ intelligiť de moꝛ̃li inpatiẽtia Nõ ẽ eĩ mirꝫ
si hõ bone volũtatis in q̃tidiana ꝟuitute desu
dãs ãqñ sentiat motꝰ ĩpatiẽtie veiaľ. sĩ erũpẽ
tia ꝟbo miꝰ suauia ꝫ dños suos. qδ vix a sc̃issi
mis viris vnq̃ potuit obꝟuari. ꝫ sufficit huĩlis

recogñtio cū peticōne veie p⁹ hmōi lapsū·toti ens q̊tiēs·cū ꝓposito se deinceps p̄cauēdi·et tūc nō amittit᷑ meritū. Et q̄ꝙ sint mlte spēs seruitutis scd̓m leges tñ q̄tū ad ꝓpositū suf- ficit ꝑ dirigenda ꝯscīa simpliciū ē adūtēdū.ꝙ simplicit loqn̄do de ꝟuitute ꝛ stricte tūc tm̄ il li dicit᷑ serui·q̄ oīo abꝫ aliq̄ ꝯditiōe apposita sūt alteri⁹ iuris ꝛ ꝑpetuo seruiē tenēt᷑.ꝛ q̄c- q̄d hn̄t oī hora ad dn̄oꝝ ꝑtinet volūtatē sine vlla ꝯtradcōe seruoꝝ Et h̔ vix repit᷑ in ptibꝫ almaīe·ꝫ ī ytalia ꝛ p̄cipue ī locis maritimis. vbi q̊tidie venales adducūt᷑ de t̓ris sarrace- noꝝ captiui ꝛ emūt᷑ ī ꝟuitutē simplicit.s. n̄ oī pacto p̄uio·Et h̔ vocat᷑ seruit⁹ legal̓ de q̄ iura cōiter loquūt᷑ ī ptibꝫ locis Alia ē ꝟuit⁹ ꝯdcō nal̓ sū vsual̓ q̄ scd̓ꝫ diūsas r̄giōes diūsimode narrat᷑ ītroducta·ꝛ successu tpis pleīssime p̄ sc̄pta ita ꝙ de h̔ n̄ sit dubitād̓ q̄n iusta sit·Et ista hꝫ limites suos᷑ viꝫ scd̓ꝫ morē p̄rie ā certe scd̓m pactū p̄uiū ratificatū int̓ dn̄os ꝛ hmōi seruos ex cōī cōsensu ita ꝙ qn̄ solutū debitū fuerit·deīceps dn̄s nec de ꝑsona serui.nec de rebꝫ ei⁹ intēē hꝫ n̄ forte p⁹ mortē ei⁹ ā ī certis casibꝫ.scd̓ꝫ ꝙ ꝯsuetudo ā pactū de h̔ canit Vbi ē diligēt̓ adūtēdū ꝙ fidel̓ seru⁹ q̄ se talit̓ obli gauit tēt᷑ facē diligētiā suā nocte ꝛ die q̄ten⁹ dn̄o suo solitā pēsiōeꝫ soluat·ita ꝙ si alit̓ fecerit

videlicꝫ negligēdo laborē debitū aut delicijs
vacādo vltra modū·ꝙuis peccat·⁊ reus tene
tur corā dño deo ⁊ hoīb; Si aūt post fideles
laboꝛes infoꝛtuniū aliqđ euenerit·ita ꝙ pēsio
nē solitā solue nō poterit.tūc cū bona ↄsciā pt
se excusare narrādo cām simplici corde sn̄ ōni
dolo.sic se res hꝫ· ⁊ tūc corā deo ⁊ oīb; hoīb;
ē excusat⁹ Si sup̄ hec dn̄s suus eū ꝙuare vo
lueit.nō stati debet currē ad lapides ꝗ minari
aut maledicē·sicut q̄dā ꝓterui facē solent·ꝫ
huīlit rogare ꝗ bonos aliq̄s viroꝝ inducē vt
ꝓ se intcedāt·q̄ten⁹ negociū in oī caritate so-
piat̄ Qꝛ si fecerit in timoꝛe dei cū oī mā̄suetudi
ne.absqꝫ dubio pius et misericoꝛs de⁹ nō ne-
gliget fidelē seruū suū·ꝫ mittet sp̄m bonū int
ipsū ⁊ dn̄m suū.q̄ loq̄tur pacē int eos.aut si
dn̄s vtiqꝫ irrōnabilit grauare suū vellet.tūc
hoc certissime est tenēdū ꝙ clemēs deus aut
grāꝫ patiētie sibi dabit ad magnā coronā su
am·ꝗ illico vindicabit iniuriā paupi fcāꝫ.sic
sepissime factū legit̄· Mag̃ igr̄ fiducia est oī
bus sperātib; in adiutorio altissimi· qm̄ non
illoꝝ obliuiscet̄ misereri d̄s·ꝫ paupū ⁊ afflic
torū gemitus audiet ⁊ faciet iuditium ipsoꝝ
Scio qđ loq̄r Nō longe an̄ hec tp̄a pn̄ceps
q̄dā dū vltra solitā pensionē inhuānit q̄sdā
rusticos ꝙuaret nec quicq̄ȝ suspicaret̄ mali·

subito absq3 aliq̄ morbo cepit ventrē dolē. et in breui miseābilit̄ eius obclusū os fueāt. ita vt sine sacrāmētis formidabili morte vel q̄ casu vitā finiret. Nouian ānos. ꝑ quēdā famosū tirānū q̄ pene nihil humanitatis huit. Hic mul tā pecuā ꝯgregata ꝑ exactiōes graues a pau peribus factas. dū sibi ꝑ̄ pluribꝰ ē vellet ināfuturū. cu stodiā eā vt ipse putauit. cuidā honeste ciuitati in depositū dedit. Sz mirā res accidit. vt ciuitas ipā ī q̄dā necessitatis arti° ꝯstituta. oēm illā pecuniā ꝯsumeret. succedētibusq3 necessitatū periculis nihil ipsi tirāno: q̄ tunc indigēs factꝰ eāt reddē po tuit. Tanta siquidē eiꝰ seuitia fuit vt a ꝓprio filio adhuc puero vinculis traditus ⁊ a patria expulsus affligeret. Armiger quidā circa idē tēpꝰ dū suos subditos crudelit̄ tractaēt. ita vt eē mulieres incipparet sine cā. in sacra solēpnitate paschali pene in frusta ꝯscius miserabilit̄ ve lud bestia in manibꝰ percutientiū. spm̄ efflauit Nec mirꝫ. Hoc eīm dn̄s deꝰ ꝯminatus ē v̄ niuē sis p̄latis in multis locis sacre scripture. Vn̄ exo di. xxij. legit̄. Nō ꝯtristabis aduenā neq3 affli ges eū. Vidue ⁊ pupillo nō nocebis. Si leseritis eos vociferabūtur ad me ⁊ ego audiā clamo rē eoꝝ et indignabit̄ furor meꝰ percutiāq3 vos gladio. Verū nō hec scripta sūt vt statim q̄li bet lesus debeat vindictā petere a deo cōtra

aduersarios suos. Et vt sciant huiusmodi qui nō indigēt seipsos vindicare: quia diuinū iudiciū vigilat sup hoc vt eruat de manu violenti pauperē. Siquidem multo amplius consulendum est afflictis vt patienter sustineant: et recogitent diligenter si forte aliqua peccata habeant sub se. que nō dignū memorauerunt. propter que etiā grauioribus penis digni essent. Et si nō inuenerint tunc cū omni fiducia supplicare pōssunt dño deo pro emendatione dn̄oꝝ suoꝝ. Hec aūt oratio efficacissima est et acceptissima corā deo et ipsis subiectis multo vtilior quam si aduersarius de medio tolleretur. quia nescit qualis futurus erit qui illi succedet. quia plurimes enim expertū est quod malo peior et peiori pessimus successit in regimine. Quod tamen frequentius nō contigit nisi propter pctā ppli. aut exercitium electoꝝ. Committit nāque diuina prudentia bonis et modestis hoībus discolis presides nō permittit. Nā iuxta vulgatū puerbiū qualis est rector ciuitatis. tales et inhitantes in ea. et econuerso. qualis populus talis est princeps qui regit ipsū. Hoc etiā in scriptura sancta luculenter exprimitur. Nā bonis dominus pmittit ysaie. lx. Dicens. Ponā prepositos tuos iusticiam. et occupabit salus muros tuos. Peruersis autē comminatur. ezechielis. xx. In furore effuso regnabo super vos. Et ozee. viij. Dabo vobis regem in furore meo.

Et in Job dicit͛ Qui regnaꝛe facit hoīem ypo-
critā ꝑpt̄ pctā ꝑplı tollēda. est igit͛ culpa vt
cessz tirānoꝝ plaga. Neqȝ tn̄ ꝑpt hoc tirāni
sūt sine culpa qꝛ subditi meruerīt regimē eoꝝ
ꝫ sic pr̄ vgā in ignē ꝓicere solet q̄ filiū erudi
uit. sic fiet etiā p̄latis discol͛. Nārat btūs gre
gorius in libro dyalogoꝝ de theodetico rege
gothoꝝ famosa tirāno. q̄ scm̄ iohannē papā
et symachū patriciū ac boeciū et alios eque
catholicos viro᷑ martirizari fecit. ꝙ ab ipsis
q̊s iuste occideāt. ab hac luce subtract⁹ fueāt
et in os vulcani ꝓiectus Sic de alijs mltis le
git͛ sine nuēro. Pariformit̄ q̄ȝ sentiēdū de iniq̄s
q̄s seruis esse ꝯstat. sic de iniq̄s dn̄s. qꝛ raro
bona morte fūgūtur. Quāq̄ em̄ nōnūq̄ ꝑui
iniuste opp̄māt͛. tn̄ nō hn̄t ius inuadēdi do-
minos suos aut bona ipsoꝝ. Et aliq̄s sciui q̄
ꝯtra fas diffidarūt dn̄os suos. licet clamore
toti⁹ vulgi iustificarēt͛. tn̄ dn̄s de⁹ apte pla-
gauit eos. Et sicut fecerūt fcm̄ fuit illis Sȝ q̄
ritur q̄d faciendū sit ꝑuis q̄ nō possūt toleraꝛe
tam īiusta ḡuamina modum. Rn̄detur ꝙ ad
subsidia iuris pn̄t ꝯfugē. sicut alij īgenui fa
cere solēt. Nā in iure plene dispositū ē qd̄ in
ꝫ caū fieri dēat Dicit͛ ei in lege. seqt͛ de iuꝛe ꝑ
sonaꝝ. in īstitutis. de hijs q̄ ꝑuiūt. ꝙ nō licet
sine cā rōnabili dn̄s sup̄ mod̄ i ꝑuo᷑ deꝑuie.

Et q̄ sn̄ cā seruū suū occiderit nō min⁹ puniri iubet̄ q̄ q̄ seruū alienū occiderit. Et qn̄ ē ĩ tol-
lerabil̄ seuicia dn̄oꝝ· pn̄t serui ꝯfugē ad loca
sac̄. a q̄bꝫ extrahi nec pn̄t nec dn̄t· donec ve-
dātur alicui pbo viro· q̄ eos clement̄ tractet·
et p̄ciū nlominꝰ crudelibꝫ dn̄s det̄. Expedit
em̄ rei publice ne q̄s re sua male vtat̄. Et qꝫ
freq̄nt̄ seuicia dn̄oꝝ suos ĩ huāni̅t̄ tractat. io
etiā mos inoleuit in c̄itatibꝫ emnēciorib̄ꝫ. vt
ciues eos sub sua defensioē pie suscipiāt. nec
aliq̄d eis malū euenire sināt· n̄ ẜm viā iuris
si vero sup̄ma ptās ĩ culpa fueit· ita q̄ nō sit
ẜuis locꝰ euadēdi tirānidē· nec ĩueniāt aliquē
cui ꝯq̄rāt̄ iniuriā sibi factā· q̄ eos libare pos-
sit. adhuc n̄llo mō pmittit̄ eis ĩuadē ā psoāꝫ
ā sbaꝫ dn̄oꝝ suoꝝ· ẜ ad dn̄ꝫ deū ꝯfugē dn̄t vt
p̄dcm̄ ē· Verꝫ qꝫ mlti ⁊ varij casꝰ ĩ hac matia
eueire solēt. ideo ꝯsultū est q̄ sp ad aliquē dis
ciplinatū viꝝ referat̄ negociū· q̄ singula dili
gēter examiēt ne alicui fiat ĩiuria Ex q̄bus pꝫ
q̄ ḡuit̄ peccant pn̄cipes dissimulātes iniuriā
paupeꝝ seruoꝝ qn̄ a vasallis suis opprimū-
tur· qꝫ cū sint principales administratores rei
publice. nullū debent negligē in iure suo· nec
facile credē opp̄ssoribꝫ hmōi· ẜ sicut btūs iob
fecit diligētissime causam examinaē. ⁊ vnicui
qꝫ qd̄ suū est tribuē. alioq̄n tanq̄ ꝯsentiētes

apđ deū rei tenebūt. Aptissima nāqз lex di‑
cit dñoꝝ ptātē in ꝑuos suos illibatā eē opoꝛ‑
tere nec cuiq̄ꝫ hoīm ius suū detrahi. Cui dīna
lex ꝯsonat. ad ephe. vi. Ubi btūs paulꝰ apl's
vtrosqз salubrit̄ īformat dicēs Serui obedi‑
te dn̄s carnalibꝫ cū ōni timoꝛe ⁊ tremoꝛe in sim
plicitate cordis vr̄i sic xp̄o. nō ad oculū ꝑuiē‑
tes q̄si hoībꝫ placētes. ſ vt ꝑui xp̄i faciētes
volūtatē dei ex aīo cū bona volūtate ꝑuiētes
sic dño ⁊ nō hoībꝫ. sciētes qm̄ vnusquisqз fece
rit bonū. hoc recipiet a dño siū ꝑuꝰ siue liber.
Et vos dn̄i eadē facite illis remittētes minas
sciētes qꝛ ⁊ illoꝝ ⁊ vr̄ dn̄s ē in celꝰ. ⁊ ꝑsonaꝝ
acceptio nō ē apđ deū. Ecce aurea doctrina.
q̄ vtinā sic iugit̄ ꝑuet̄. qꝛ tūc nl̄ restaret n̄ ha‑
būdātia pacis ⁊ dilcōis. Rursū q̄rit̄ qn̄ ꝑuis
fit iniuria a dn̄is suis. aut qn̄ ē locꝰ iuste q̄rele
Rn̄det̄ q̄ꝫ si sint ꝑui ꝯditionati. ꝑm certa pac
ta ꝗ ꝯsuetudinē p̄rie p̄scp̄tā. tūc nō licet dn̄s
g̃uare ꝑuos vltra ꝯsuetū modū talit̄ p̄scriptū
Si vero sint simplicit̄ ꝑui tūc si dn̄ eis negāt
victū ⁊ vestitū necc̄āriū. ꝗ ꝓhibent eos aut iu‑
bēt vltra q̄ꝫ ratio dominij se extēdit Aut si ad
mala cogāt ⁊ cetera. Si iniuste affligant Si
vltra vires laborare faciāt. Pro q̄ est adūtē‑
dum ꝑm thomā. z. z. q. c. iiij. arti. 4. q̄ꝫ inferioꝛ
suo superioꝛi obedire non tenet̄ si ei aliquid

pcipiat in q̄ ei nō subdit̄ iux̄ illud senece. Er
rat si q̄s existimat fuitutē in totū hoiem des
cendē. ps eius melior excepta est. corpea ob
noxia sūt ꝛ assc̄pta dn̄s. mens q̄dē sui iuris
est Et ideo in hijs que ptinēt ad interiorē mo
tū volūtatis. hō non tenet̄ hoi obedire s̄ solū
deo Tenet̄ āt hō hoi obedire i hijs q̄ exteri⁹
p corpus sūt agenda. sic ad opa fuilia. fui
tenent̄ dn̄is obedire nō ad opa naturalia. qꝛ
natura oēs hoēs sūt paēs Vn̄ q̄ ad sustētatio
nē corpalē ꝗ plis generacōez. serui nō sūt dn̄i
subiecti. Vn̄ nō tenētur serui dn̄is obedire de
mr̄imoīo ɔtrahendo ꝗ nō ɔtrahēdo. de v̄gini
tate seruāda ꝗ nō seruāda ꝛ hmōi. Itē de ie-
iunio vltra posse. aut laboē ppetuo aut nudi
tate indiscreta. ꝗ vigilia ɔtinua. aut alijs sili
bus q̄ natam destruūt. Itē qn̄ maior ptās p̄
cipit seruis. tūc minor ptās cedē debꝫ sic ɔtra
p̄ceptū dei nūq̄ꝫ dꝫ subditus obediē hoi. Sili
ter ɔtra p̄ceptū pape. nō valet p̄ceptū alicu
ius ptātis inferioris Et cōtra p̄ceptū pncipis
non debet vasall⁹ cogere seruos suos. cum ꝛ
ipēmet sit q̄n̄ seru⁹ pncipis. Ita ꝛ de alijs suo
modo ē dicēdū vt videlicet maior ptās semp
pmatū teneat. Sic em̄ dn̄s deus suā ecclesiā
disposuit. vt null⁹ in ea sit absq̄ꝫ obiecta. Et
sum⁹ totius mūdi p̄latus videlicꝫ dn̄s papa

non se aliq̄m magnū scribit· ꝫ huilit se seruū suoꝝ dei nūcupat· Et in veritate ita ē·nec au- debit ī ↄspcū dn̄e maiestatis aliq̄ alio titulo gloriari n̄ de isto. Nā h̄ p̄ceptū hȝ a dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o cui⁹ vicari⁹ ē sic dꝫ luce.xxij. Qui ma ior ē in vob̄ fiat sicut minor· et q̄ p̄cessor ē sic mīstrator· Et vt hāc humilitatē omnibꝫ xp̄i anis efficacit̄ imp̄merz.seipsū in exemplū de- dit dicēs· Ego in medio vr̄i sū sicut q̄ mīstrat Et iteꝝ Nō veni mīstrari ꝫ mīstrare. Et cū in vltīa cena discip̄loꝝ pedes lauissꝫ ait· Si ego vester dn̄s ⁊ magister laui vr̄os pedes quā- to magis ⁊ vos debetis alter alteri⁹ lauaē pe des Exēplū em̄ dedi vob̄.vt queādmod̄ ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis· Amen dico vob̄ non est seru⁹ maior dn̄o suo neqȝ ap̄lu⁹ ma- ior eo q̄ misit illū· Si hec scitis beati eītis si fe ceitis ea· Merito hec ōnibꝫ suis maxime de bent esse cōsolatoria· et libēter hoc exemplū amplecti.⁊ beniuole suiē. qm̄ si sic fecerīt sūt veri imitatoēs filij dei· Ob h̄ multi ṙges ⁊ pn̄ cipes nobiles ac mediocre⁹ altas sedes dimi serunt et seruilē statū assūpserūt vt xp̄o dn̄o vicē rependerēt Erubescāt g° serui et timeāt si dn̄s suis huiliter nō obediāt Erubescāt si- milit̄ dn̄ et paueāt si seruo⁹ suos irreuerent tractēt· Nam audituri sūt a tremēdo iudice·

Qđ vni ex minimis meis fecistis ꝗ in me cre-
dunt mihi fecistis siue bonū siū malū. Subdita
subis exiget q̄lit suā doctrinā ⁊ exēplū imitati
fuerint. qn̄ p̄latis dixit in psona aplorꝫ Qui
vos audit me audit. ⁊ q̄ vos spnit me spnit. Re
uera qn̄ vtqꝫ seriose h̄ aduītit. tūc benigtas in
p̄latis ⁊ fidelitas i subis facilius surget. Qui ve
ro his nō ꝯpungit spūalit mortuus ē. De hoc
legit nobile exēplū in scđo li. vitaspꝫm ca-
xix. Vbi narrat de q̄dā scō prē. ꝗ fuit subditꝰ cō
ditionis. ⁊ p singulos ānos veit de hēmo ad
dn̄os suos deferēs eis pēsionē sic solent serui
facē dn̄is suis Sꝫ dn̄i eius magnā ad ipsū reue
rentiā habētes. hōrabant eum occurrētes et
salutātes eū. petētesqꝫ vt p ipsis deū exora-
ret Jlle autē mittebat aq̄ in peluī. ⁊ festina
bat lauare pedes dn̄is suis. cū om̄i hūilitate
obsequiū eis cupiēs exhibē. Jpsi vero nō ac
q̄escebāt. dicētes. Noli beatissime pat grauā
re aīas nr̄as Ac ille rn̄dēs dixit Ego subꝰ vr̄
sū. Nā vos dn̄os meos op̄s deꝰ ꝯstituit. ⁊ ḡ
cias ago vob. ꝙ me in suitio dei pmisistis. et
ideo detuli vob pēsiōeꝫ suitutis mee. quā si n̄
accepistis iā decreui hic manē ⁊ suiē vob. qđ
vidētes dn̄i acq̄erūt. ipsūqꝫ dimittētes licēci
abāt sicut petiuit. Noluit em̄ libtati donari
neqꝫ ab ānua pēsione absolui ꝓpt tiorē dei.

et ne laboꝛes sui essent ī domo aliena. ꝫ p eos eternā mercarētur libtatē in celestibꝰ. Nunc redeūdo ad cāꝫ videlicet cū hoīes pn dicāt ꝙ seruitꝰ iniusta sit p eo ꝙ hō vendit sicut vacca et equꝰ: qd irrōnabile est. Pꝫ ꝙ nō debite loquūtur. nō eīn est simile vt iā clare dictū est Qꝫ aūt crebro fiūt ſuis oppssiones iniuste. nō est mirū qꝛ ille etiā fiūt igenuis. ymo idrnter statibꝰ vniūsis ppt hoc tn̄ non sūt statꝰ prohibēdi ī eccīa tanꝙ illiciti. Demū qrit' in qbꝰ casibꝰ dn̄i habeāt iustā qrelā ɔtra ſuos Rn̄deꝛ ꝙ si ſuꝰ sciat īsidias pari dn̄o et ipse auxiliū non tulerit. reus iudicat'. Silr̄ si viderit dn̄m piclitātem. ⁊ eū non adiuueit. Itē si eū crimi nalit' accusaueit. ul' diffamaueit. Itē si se misc ueit vxori sue. vel filī delicto eū offēdeit. Isti sūt casus gues. Porro si alias deliqt vel dn̄o non obedieit. legittime eū corrigē pt. iux̄ modū culpe ſm dictamē boni viri. sp ī timoꝛe dei. sciēs ꝙ eadē mēsura remetiet' ei qua mēsus ipē fueit. Prudēter etiā dn̄s adūtat qd ſuo expediat sic sollicitꝰ est ad disciplinādū filiū aut filiā. Sacri nāqꝫ canones testātur. qꝛ nōnullorꝫ pnitiosa libtas est. ⁊ salutifcā ſuitꝰ Qui eīn adepta libtate supbiē nouert expedit eis vt ī ſuitutē ꝯuocētur. qtenꝰ hoībꝰ potiꝰ ꝙ tuo se obediāt. ꝙ vicÿs pniciose ſuiāt. Ecōtra sūt

nō nulli ſui. q̄ ec̄ ingenuis ꝑſtātioēs exiſtūt et illis nōnū̄q̄ ſuiūt. q̄ eos in v̄tutibꝯ neq̄q̄ añcedūt. Hij nō tm̄ libtate digni ſūt. ꝑmio tā q̄ prōmi venerari dent. Tāto ſiq̄dē maiori hō re in futura vita ꝑ alijs ſublimabūt. quāto h̄ in tāta ſubiectōe timorati ꝯuſant. Hic ſcptu ra ait Si ē t ſuꝰ fidel̄ ſit t q̄ſi aīa tua. Hec lō gī ꝓtracta ſūt. ſ nūc ſic pꝰ vniuſos ruſticos ſiue liberi ſint ſiu ſui in cōi ōnes monemꝰ. vt dn̄s ſuis huilit̄ obediāt. ī timoē dei. nec ē alia via pueniēdi ad verā nobilitatē n̄ p obiectā. Quāto ē ei ſtirps nobilior tāto ē ceruix flex ibilior. Qui em̄ regēdi ſūt ⁊ ceruicoſi degene res cōꝓbātur. ec̄ ſi carnalit̄ nobiles exiſtāt Verū q꞉ pene p totū mūdū hodie ruſtici ſic a diebꝯ antiq̄s mltiplicit̄ ḡuātur. iō multa ē eis paciā neccāria. q̄tenꝰ ī hac vita plene pur gētur et coronas pſes meant̄ ſicq꞉ depurati ⁊ dealbati. tādē ab ipō q̄ btītudinē etnā hijs ꝓmiſit q̄ ꝓpter iuſticiā pſecutionē patiūtur in etnū regnū aſſumāt. vbi ē reqes ſine labo re. ſatuitas ſn̄ faſtidio. euaſio piculoꝝ. afflu entia hōꝝ. copia deliciaꝝ. abūdātia diuiciaꝝ ſumma libtas libera ſecuritas. trāqlla iocūditas felix eternitas. gaudiū ſine dolore libtas ſine

Q tiore. p infinita ſecula. Amen.
uinto debꝫ q̄libꝫ fidel̄ ⁊ timoratꝰ ruſticꝰ

p̄cipue cleꝝ venerari ⁊ ex corde diligē· q2 hec est volūtas dei· vt scꝫ q̄ deū colit et veneratꝰ· ꝙ etiā similiẗ nūcios ei9 libenẗ aspiciat· Hic cōi ter rustici sūt ceteris laycis p̄ferēdi. Nā p̄sbi teros q̄ bn̄ viuūt sūmo studio colūt· nō solū verbis· ſ3 etiā obseruātia exteriori in ōni loco vbicūq3 res postulat· Et si aliq̄ repianꝰ infe rioris grad9 in clero ī morib9 dissoluti ⁊ p̄ūse vite vagi ⁊ ociosi· nō ē miꝝ ꝙ a ꝓpꝛio ḡui ⁊ la borioso mun9 ẗuereantꝰ· cū tales nullis placē ant siue in celo siue in ẗra In q̄ tn̄ veneābiles layci tā ciues ꝙ rustici ⁊ alij q̄ūq3· sūt pie a- uisandi, ne tales p̄sbr̄os aut clericos iudicarē audeant ꝓpter reuerētiā dn̄i cultus. q̄ p ip sos ī facie ecc̄ie q̄tidie exhibetꝰ Nā sicut dicit btūs gḡ· Cōtingit aliq̄n vt hō potēs famu- lū habeat despectū· Et ꝙuis ıuē tal' famul9 si ue nūq̄9 despicitꝰ· tn̄ subditi nō audēt eū deri- dē siue ꝯtumelijs afficē ꝓpter ẗuerentiā pn̄ci pis q̄ eū misit· q2 sciūt ꝙ princeps talem in- iuriā reputaret tanꝙ sibi factā· ⁊ grauiẗ pu- niret· Sic etiam dn̄s deus vult ꝙ famuli sui ab alijs nō tāgātur ꝙuis etiam rephēsibiles sint ẜm illd̄ psalm· Nolite tāgē xp̄os meos et in ꝓphis ẜuis meis nolite malignari Itē sup illud nuēri· scd̄o tribū leui noli nūare d̄t dn̄s moysi neq3 ponas sumā eoꝝ cū filijs isrl'

dicūt scī q̄ ꝓhibitū est laycis a d̄o ne iuditiū
exerceāt in clericos ꝗ alios ꝗ̊scūq3 dĭuīo cultui
mācipatos. q2 sepius cōtrariū facientes dĭuīa
vlcō pulsit Refert orosi9 q̄ q̄dā dux ipalis
exercit9 noīe masce3el.cū piculosa q̄dā bella
ꝯficē debet. cleꝝ ꝯuocās ꝛ q̊sdā hōrabilit̃ se
cū ducēs. deuote p directōe tāti negocij eoꝝ
orōnes iplorauit Fcūq3 ē vt isperate de hos
tib9 vbiq3 triūphaēt. Sz p9 in supbiā elat9
cū cleꝝ pseq̄ incipet. stati miserabilit̃ interfect9
fuit Et sb̄dit idē orosi9 nōbile v̄bū dicēs Pro
bauit in se vno ad vtrūq3 sp̄ dĭuīū vigilaē iu
diciū. qñ ꝛ cū sperauit adiutus. ꝛ cū ꝯtēpsit
ociosus ē Jnuenit̃ eē in sacris libris q̄ ab ori
gine mūdi q̊tq̊t fuerīt molesti cultorib9 vni9
veri dei. iugit̃ infortunati extiterūt. sicut apte
moyses9 imp̄catur eis deutro. xxxiij. dicēs. Per
cute dorsa iīmicoꝝ ei9. ꝛ q̄ oderūt eū nō ꝯsur
gāt. loq̄t̃ āt ibi de leuitis. Adūtāt hec quicq3
fideles rustici ac alij vniūsi. ꝛ p̄caueāt sibi. q2
oīno verissime inueniēt. q̄ nihil lucrātur per
hmōi blasphemias. q̄s quidā insensati ꝯtra
ꝓximos suos frequētāt Cur g° ꝓ nihil tam
hui9 quā future vite dispendia sibi mercan
tur Quis eos non cōsideret. qui iugiter alie
nām vitā maculare solent. Quis non statim
apud semetipsū dicat. cauebo me a talibus.

qȝ immundū os habet· ⁊ sicut alijs retro dorsū detrahūt· sic faciet ⁊ mihi Cōtra hos ꝓpheta orat. Dn̄e libera aīam meā a labijs iniq̄s ⁊ a lingua dolosa· Hinc aplus etiā dicit Detrac tatores non solū hoībus· sed etiā deo odibi= les esse. Et si hm̄oi detractō ꝯtra quelibet ꝓximu gue pc̄tm ē. q̄nto magis ꝯtra dei viraios Na tanto zelo dn̄s de⁹ h ꝓhibuit. vt merito oīs sensatus hō expauescē deat ne ad talia linguā laxet· Dicit em̄ dn̄s exodi· xxij· Dijs nō detrahes hoc ē spūalibꝫ. ⁊ pn̄cipi ꝑpli tui nō maledices Hic refero q̄ in ciuitate q̄dā ꝯtigit dum puer fui· Aurifaber q̄dā q̄tidie p̄sbr̄is detraxit Hic sepi⁹ a vicinis admonitus fuit· vt maledictā linguā corrigēt· ne sibi eueniēt qd talibꝫ cōmunit̄ accidē solet· videlicȝ ne in mortis hora sacerdotis aduētu indign⁹ fierȝ Miser ille et infelix qd a timoratis hoībꝫ su adebat puipendēs· p̄mo vxoris solatio p̄uatus fuit. qȝ secū hītare noluit Deīde ad op⁹ sedēs subitanea morte velud cāis vitā finiuit Cōcurrētibꝫ āt vicinis ⁊ sibi mutuo dicētibꝫ q̄m qd p̄dixim⁹ iā euenit. tātus timor cūctos inuasit vt in puerbiū v̄teret qd veracit̄ audi uim⁹ a ꝓgenitoribꝫ nr̄is nūc ocul̄ vidim⁹ qȝ ad ei⁹ mortē nūq̄ p̄sbit veniet q̄ libent̄ p̄sbi teris detrahit· Quāta autē debent diligētia

fideles layci etiã apta vicia cleri ocultare do=
cet glo sus iperator ↄstãtin⁹ ⁊ hẽtur ĩ decre=
tis dis.xcvi. vbi ait Vere si pprijs ocul' vidis
sem sacdotẽ dei á aliquẽ eoꝝ q̃ mõchico hitu
cõiamicti sit peccãtẽ. meã faciẽ explicarẽ ⁊ co
opirẽ eũ ne ab aliq̃ videtur. Et q̃dẽ satis iuste
Q' ei alit facit qñtũ in eo est deũ inhõrat. Nã
sicut dt apl'us ppt reprobã vitã cristianoꝝ
blasphemat' nomẽ dñi int gentes. sic ppter
pctã spũaliũ psonaꝝ nomẽ dñi blasphemat'
int xpianos. ⁊ cũctus pplus scãdalisat. Qui
ergo libẽter publicat ⁊ dilatat pctã clericoꝝ
aut religiosoꝝ. cõuicitur apte. q ruinã ppli ⁊
dehõratione dñi nois pcurare festinet Qꝛ rcẽ
g° ⁊ ↄsulte ait q̃libet timorat⁹ rusticus. si ori
suo frenũ iponat. oĩa dubia in meli⁹ intp̃tã
do illa ãt q̃ oĩo mala sũt ocultãdo qꝛ p hoc
ab infinitis pìcul' liberabit'. Hui⁹ figura p̃ces=
sit olim in noe ⁊ filijs ei⁹. qꝛ vt dicit' geñ. ix.
cũ noe inebriatus iacuiſſꝫ. et a chã derideret'.
alij duo filij ei⁹ scꝫ sem ⁊ iaphet palliũ iposu=
erũt humeis suis. incedẽtes retrorsũ operu=
erũt verẽda p̃ris sui. faciesqꝫ eoꝝ auſe erãt ⁊
p̃ris virilia nõ viderũt. Sic vsqꝫ hodie boni
filij faciunt parẽtibus suis tam spiritualib᷒
q̃ carnalib᷒ Cũ eñi non sit homo sup terrã.
q̃ non peccet ad minus venialit. nunq̃ deest

calūpniatoribꝫ occasio īproperādi ⁊ idignā
di. Sꝫ vtuosus hō quē cōmuīs infirmitas tāgit
sp est pmor ad cōpassionē q̄ ad indigtionē.
sp pacior ad occultandū q̄ ad publicandū. ⁊
tal cū p̄dcis filijs noe dn̄o moderāte bn̄dcōe
repleri meret. Infirmati vero neqꝫ h̄ neqꝫ ī fu
turo reqꝫ iuenīet qꝛ maledcī sīt. Nō solū aūt
suffice dꝫ tīoratis laicis vt clerꝫ et p̄cipue p̄s
btōs nō lateret verb detractorijs Sꝫ neqꝫ libent
tales audie q̄ h̄ faciūt. ymo tenent eos ī hoc
sic honorae siū sint p̄ntes siū absentes ex aīo ꝓpt
reuerētiā diui nois. vt iā dcm̄ ē. De h̄ idē glo
sus īpator tīle reliq̄t exēplū. cū ei corā eo q̄dā
epi cās suas p̄seq̄ vellēt. ⁊ suā s̄maꝫ sup se pe
terēt. r̄ndit. Vos estis nob a deo iudices cōsti
tuti. de vob iudicae non audemꝰ Sꝫ nos potiꝰ
vrām s̄maꝫ expectae decet. De vob aūt solus
deꝰ iudicabit. Silr alij mlti īpatorēs r̄ges du
ces ⁊ p̄ncipes fecerūt ⁊ faciūt vsqꝫ hodie. sci
entes q̄ ab vtero mr̄is vsqꝫ ad sepulturā ex
piari oꝫ eos p sacdotū manꝰ. nec vnq̄ ad su
pni regni pallatia p̄uenīet nisi sacdotali ope
illic mittāt. dicēte dn̄o Queciīqꝫ ligaueis su
p t̄rā erūt ligata ⁊ ī cel. ⁊ q̄cūqꝫ solueitis sup
t̄rā erūt soluta ⁊ ī cel. Vbi dt btūs gg̃. q̄ tāta
est auctoritas pastorū q̄ etiā gregi timēda ē
s̄ma eorꝫ nō solū iusta Sꝫ etiā iniusta. Ait em

Tunc vera ē absolutio p̄sidētis· cū inter̄ni arbi
triū seq̄tur iudicis Sepe fit vt erga quelibꝫ
ꝓximū odio vel grā moueaꝰ pastor Sꝫ vtrū
iuste vel iniuste obliget pastor· pastoriꝰ tn̄ sen
tētia gregi timēda ē. ne is q̄ subest ⁊ cū iniuste
forsitā ligatur ip̄ ē obligacōis sue sentētiā ex
alia culpa meāꝰ· Pastor g° vel absoluē time=
at indiscrete vel ligare. Is āt q̄ sub manū pas
toris ē ligari timeat vel iniuste. Nec pastoris
sui iuditiū temē rep̄hendat. ne ⁊ si iniuste li=
gatus ē. ex ipsa tumide rep̄hensioniꝰ supbia
culpa q̄ nō erat fiat. Itē Ambrosiꝰ. Nihil in
hoc seculo sacdotibꝯ ē excellētius. nl sublimiꝰ
ep̄is repiri pōt· ꝫ noscamꝰ q̄d sumꝰ ne fit ho=
nor sublimis et vita ꝑditis· ne fit deifica ꝓ=
fessio et illicita actio. Itē Crisostimꝰ. Sacer=
docij aspice dignitatē· Agitur in terra sed of
ficiū celestibꝯ negocijs ꝯtinetꝰ. Nō em̄ hō nō
angelꝰ nō archangelꝰ· nō aliq̄ alia creatura
non v̄tus. ꝫ ipse sp̄us sc̄us hoc munꝰ īstituit·
atqꝫ adhuc manētes in carne misteio fungi
p̄stitit angeloꝝ. Per ipsos xp̄m īduiꝰ p ip̄os
dei filio ꝯiūgimur· p ipsos mēbra ipsiꝰ capi=
tis efficimur· Quō ergo nobis isti nō sūt re=
uerēdi magis q̄ reges ⁊ duces· ꝫ etiā nō ma
gis erūt hōrabiles q̄ pntes Sacerdos q̄ bn̄
viuit et bn̄ docet· tā sibi q̄ populo vtilis est.

Qui aūt male viuit ⁊ bn̄ docet· alijs ē vtilis
sibiipsi pniciosꝰ Meliꝰ ē ꝓpt̄ bonos. malos
eē fauore· q̄ꝫ ꝓpt̄ malos etiā bonos negligē·
Propt̄ bonos sacerdotes et malos hōrate· ne
ꝓpt̄ malos etiā bonos ꝯtēpnatis· Hic btūs
paulꝰ ad thessa· ⁊· ait. Rogamꝰ aūt vos frēs
vt noueritis eos q̄ laborāt int̄ vos· ⁊ p̄sūt vob
in dn̄o. ⁊ monēt vos. vt habūdātiꝰ hēatis il
losꝰ i caritate· ⁊ ꝓpt̄ opꝰ illoꝝ pacē hēte cū eis
Et p̄· ad thimo· 4· Qui bn̄ p̄sūt p̄sbri dupli
ci hōre digni sūt· maxīe q̄ laborāt ī v̄bo ⁊ doc
trīa Ex q̄bꝫ verb pꝫ. ꝙ fideles laici q̄cūqꝫ nō
solū dn̄t p̄sbrōs venerari· ſ; etiā ex aīo diligē
vltra alios· qꝛ h̄ rō dictat Cū em̄ sūmos bn̄=
factores sūme debeamꝰ diligē ꝯstat ꝙ p̄sbi=
teros p q̄rū misteria a ptāte demonū libera=
mur· ⁊ deo recōsiliamꝛ ·pꝰ ipsū dn̄ꝫ deū sūme
diligē teamur· Nꝫ si ad tpalia bn̄ficia oclīn
dignmꝰ. tūc ñlomiꝰ testāte btō aug̃. ⁊ orosio
maximā inueimꝰ diligēdi occasiōeꝫ sacerdotes
dei Nā anq̄ꝫ xp̄iani nois p̄dicatio oriēt̄ sup
t̄rā· tāta fuit ī h̄ sc̄lo ꝑplo͛ꝝ turbacō et p̄cipue
rusticoꝝ· ꝓpt̄ inq̄etudies gn̄arū vt oīs audi
tus phorrescat· ſ; postq̄ꝫ p sacerdotū ora euāge
lica tuba sonueit in t̄ra sublimit̄ pax hoībus
nūciata ⁊ refōrta fuit Testes sūt vsqꝫ hodiē
t̄re ille in q̄bꝫ cultus xp̄iani nois floret· q̄ntū

illic p ceteris rusticana gēs moderātius administra
tur. Quam nō cessāt sci pdicatores pplm admo
uere vt inter se pacē et caritatē fouēt. et in timore dei
ābulēt pncipesqz similr vt clement subiectis p
sint. Et vt hec oia efficacius fiāt: iuges ad dūm
preces fūdūt. sp cū tali salubrima cōditiōe appo
sita. qtenus sic trāseāt p bōa tpalia vt nō amit-
tāt etna. His qd salubrius excogitari possit nō
repitur i mūdo. Satagite igitur venerābiles rus-
tici sacerdotiū diuinitus institutū hōrare vt etnos
hōres et tpalē psperitatē cōsequi mereami. Per
xpm dūm nrm q ē sacerdos i eternū fm ordi
nē melchisedech bndcus et sup laudabilis.

Sexto dz qlibz timoratus rusticus decias et
pēsiones ac cetera debita fideliter soluē.
Hoc si nō essz a deo pceptū. natural rō docēt. qd
sic ondit. Cū em nati simus eqlit oēs eq nobi
les eq liberi eq dites. tanqz ab vno pnte pgeiti
vn oēs vocamur fres. nl portātes in hūc mdū
cōstat qz terra eqliter naturali iure dēret hoibus
diuidi Sz qz nō i solo pane viuit hō sz idiget etc
multis alijs iō rōnabilit officia diuersa cōmissa
sūt illis q ad hec vtiliores putabātur. agri aūt
rusticis dimissi sūt Si ergo rustici pueturi ter
re sibi solū reseruare vellent. et nl inde ceteris
suis fratribus id est homibus cōmunicare. mag
nam iniuriam toti humano generi facerent.

cū illi vix paucas ꝛ āgustas domos sibi re
ſuarūt. ipſi vero latiſſimos agros poſſideāt.
Sequeret̄ qꝫ officiaioꝝ defcūs. et tādē etiā ipoꝝ
rusticoꝝ totalis destructio. Qd pꝫ ad oculū.
Nā multa necāria ſūt ad agriculturā exercēdā.
q̄ p ipōs fieri nō pn̄t. tū qꝛ industriā nō h̄rent
tū qꝛ tps nō sufficeret Vex qꝛ xp̄iani sum⁹ lo-
q̄mur nūc xp̄iano more. videlicet q̄ nūq̄ bn̄
ducit̄ huāna vita niſi p̄mū q̄rat̄ regnū dei et
iusticia ei⁹ Ergo an̄ oīa fideles rustici necāio
indigēt miſtris ecciasticis. q̄ eos doceāt ꝛ ſa
cramēta ipſ miſtrēt. ſm q̄ h̄ dīnit⁹ ē īstitutū
Et qꝛ eē iſti miſtri indigēt q̄tidiano victu et
vestitu. nec pn̄t ſil et semel carlib9 ꝛ ſpūalib9
ſuiē. nec eadē hora ī eccīa et rure laboraē. iō
dn̄s de⁹ īstituit q̄ decīa ps oīm q̄ tra pfert. ꝛ
huāne ſudoē puenīūt miſtris eccīe tbuat̄. In
ſup ꝛ p̄micie ꝛ oblacōes ſup addāt̄ q̄ten⁹ ſi-
bi pſone ſpūales plene dīni⁹ vacaē poſſint ꝛ
p oī pplo deū exoraē Et rurſa qn̄ ſic fit nō mi
nor ꝫ maior labor clero incūbit. q̄uis h̄ non
oīs hō eq̄lit adūtat. Rurſū qꝛ p agricultura
exercēda tēporal' pax est necāria iō ſed̄o rustici
debitoēs ſiūt pn̄cipib9 trenis ꝛ militib9. ꝛ iu
dicib9. ac alijs in digtate ſecularī existentib9.
ſine q̄bus. nec ab hostibus. nec int ſe pacem
h̄rent. Alijs aūt mechanicis de iure cōmuni

nihil dn̄t nisi quātū ipsis seruiūt. Si aūt int eos sint aliq̄ ɔtractus iusti p̄uatim inti de cō sensu cleri ⁊ pn̄cipū. aut alias iuste p̄scripti hn̄t modū suū. ita tn̄ q̄ semp cōe bonū p̄fera tur p̄uato. Similit nec mechanici tenēt rusti cis de cōi iure. n̄ quātū soluūt ipsis p suis la boribꝫ. Clerici aūt ⁊ milites vtriusqꝫ debito res sūt. q̄libet ſm statū suū. Et qꝛ isti qn̄ rce faciūt maior labor ⁊ maius piculū imminet. iō etiā maior honor ipsis debet. Dicitur em̄ sta tus regitiui qꝛ alios regē habēt. Nam p̄lati sp̄uales cū suis clericis regerūt populū xp̄ia nū q̄ ad sp̄ualia Principes vero seculares cū suis officiarijs quo ad tpalia Omnia hec tā pulchro ordine in p̄mitiua ecclesia instituta fuerūt. vt cuilibet statui rationabilit sufficerēt. nec aliq̄s grauabat. Similit etiā olim apud iudeos. et gentiles. p vt in plurimū Sꝫ pch dolor hic tam pulcher ordo hoīm malicia in ualescēte tā multiplicāt hodie cōfusus est vt verisimilit nunq̄ ad pristinū statū reuocari possit. Hodie q̄ clericis debētur laici possidēt q̄ pn̄cipibꝫ deputata fuerūt stabularij occu pant. q̄ rusticis in suos ac familie ipoꝝ vsus dimitti debuerāt. tirāni violēter auferūt Sic qꝫ fit vt vis ius mensuret nemoqꝫ in suo iu re pmaneat Omniū hoꝝ cā pctm̄ est. Sꝫ qꝛ

hic de inforīatiōe rusticoꝝ pn̄cipalꝰ intētio ē. ideo
oꝫ vt aliq̄ eoꝝ vicia tāgantꝰ ne sibi q̄si inocē-
tibꝫ blādiantꝰ. ⁊ p ꝯn̄s iiuste affligātur. q̄ tn̄
nō oīs eq̄litꝰ pstrīgūt. ꝫ q̄sdā q̄ tāq̄ filij beli
al sn̄ iugo viuūt. Qui g° inocētes sūt audi-
ant libēt. vt diligētiꝰ caueāt ⁊ deo grās agāt
aliosq̄ȝ informēt Qui vero rei sūt audiāt pa
tientꝰ vt emēdētur. ne pꝰ h̄ mala peiora eis ꝑ
ueniāt. Legimꝰ in sacris libris ac p̄rm nroꝝ
relatiōe didicimꝰ. ꝑora tpa rusticos habuis-
se dignissimos. moribꝫ ḡues. fide integros.
simplicitate ꝛdimitos huilitate p̄cipuos. cas
titate p̄claros. ꝓmone veridicos. doli ignaros
sacro labori intētos sobrios ꝯpositos. ꝯpassi
uos. beniuolos. caritatiuos. ac oī iusticia ita
plenos. vt si grādia muēra ꝓmeri potuissent
nec fallē voluissēt nec valuissent. Sic studio
se suis dn̄is obedire satagebāt cuncta debita
ꝓmpte soluēdo sine q̄rela. vt potiꝰ sibi ipsa
nt̄e nccāria subtraxissent. q̄ꝫ fraudē aut simula
tionē siue diminutionē excogitassēt Sic se ad
ꝯtribulos suos ac ceteros q̄bꝫ ꝯuiuebāt di-
ligētissime custodiebāt vt nulli facerēt qđ si
bi fieri nō voluissent. ⁊ qđ sibi ab alijs fieri cu
perent ꝓ viribꝫ tota diligentia adimplerēt.
Sic qȝ pacifice inter se viuebāt vt ne dū ad
iudicium non venirent. sed qđ esset iudicium

aut sigillū siue lrā ꝗ excōicatio ⁊ alia filia pei
tus nesciret· Fueruntqȝ hec ꝗrūdā pioꝝ rusti-
coꝝ veteꝝ lamēta dū puer erā. O o vbi ē iā il
le bonꝰ ātiquꝰ mūdꝰ de ꝗ aliqn̄ vidimꝰ ꝗ̄sdā
tā legales viros ac fīdos Eya qd iā cernīꝰ. qd
audimꝰ nūc. Quaē āt ista dixit pȝ ex seqn̄-
tibꝫ His tā glosis v̄tutibꝫ iux̄ dīnū pmissum
succedebat mētis securitas tp̄m trāqllitas o-
pulētia ī rebꝫ sanitas in corpibꝫ· ꝓsperitas ī
diutūa pace· honestas ī faīlia reuerētia ⁊ g̃
titudo ad oēȝ ꝓpīm· morꝰ secura ⁊ vita phēnit
māsura Ast heu nrā etas miseābilis plimos
his tpibꝫ rusticos hȝ distortos mēte ⁊ mori
bus· ꝯ̄usantes sine timore· sn̄ fedē sine benig
tate· inuicē detrahētes· inicē modētes. inuicē
nocentes. inuicē ꝓuocātes. absqȝ mīa· absqȝ
caritate. supbos· tumidos. ing̃tos. inobediē-
tes· dolosos mēdaces· bibilos ac vt ebosos
sup̄ modū· paissores luxuriosos. ociosos· ac
breuit dicā ita execatos ⁊ pūsos vt nec sciāt
q̄d sit xp̄iana vita ꝗ sciē velit. ita desides et te
naces. vt nūq̄ bonū facerēt. ꝗ debita psolue
rent sine coactiōe Sic potatioībꝫ nocte ⁊ die
vacātes· vt tabernarij oēm q̄stum eoꝝ sibi v
surpēt. nihilqȝ vxoribꝫ ac filijs ⁊ familie re-
maneat. Hijs tot ac tātis malis subseq̄t dis-
suetudo pessima ī domibꝫ viȝ qn̄ prēsfailias

qui subiectos īstituē deberēt. et a mal' ꝓhibē
met sūt pūse vite. tūc labor negligit'. īdustria
illa mēta et sollicitudo ꝯtinua q̄ agcultuē ē ne
cessaia puipēdit' ligua ad oīa īhonesta ⁊ ma
ledica v̄ba laxat'. ceteraqꝫ mēbra toti⁹ corpis
vicijs subs'tnunt' Et qꝛ rustica gēs ꝑ maiori
pte lrās nescit iō postq̄ꝑ mala ꝯsuetudo nat'aꝫ
pessimauit fiūt pene īcorrigibiles. qꝛ sic alid
nl' viderīt nec sciūt nec didicerīt. putāt sibi to
tū licē qđ aīo occurrit. totū eē bonū qđ solitū
ꝯtriū. asserētibꝫ nō credūt. et sic pemit⁹ vēcū
diā amittūt Iā sic īduratis rñdēdū ē. cū ꝯqrū
tur de tot plagis ēucera magis q̄ pferīt vlt' ali
os hoīes. ⁊ dicēđ. Qꝛ qꝛ ñ stāt ī bō vita prm
ātiqꝝ iō ñ s't dig. vt tpal' ꝓspitas eos comi
tet'. neꝫ vt clemētia aeis pfruant'. Q'a eē frōs
mētcis fcā ē eis ⁊ erubescē nesciūt ⁊ īdurati se
emdaē nolūt. iō duros tirānos hrēdñt. q̄ eos
sñ mia ꝯterāt. sic vitꝝ. si forte l'sero ad cor re
deāt ⁊ apuitate sua rcedāt Itaqꝫ de decīs dicē
incepim⁹ q̄s dño deo q̄ oīa largit' soluē debe
rēt. ħ iā supfluū arbitr'm² de ħ loq. cū exigēte
ptinatia ⁊ īobediētia rusticoꝝ. ī tm̄ excreuerīt
pēsiones q̄tidiane. q̄ vix deciaꝫ sibi retineāt.
capiūtqꝫ dm̄ qđ sibi placꝫ. nec alid ꝑ iuē hñt
ñ qđ volūt. Sic sic oꝫ audiē vitriacū qui spmit
dogmata prꝫ Sic tollit fisc⁹ qđ ñ accipit xp̄c.

Ita oz vt discāt dīam inť huitiū dei et hoīm.
qz q̄ mādatis dei obedire ɔtēpnit q̄ ꝑtīa nō
sūt. pōībit on⁹ hoīm velit nolit. vt ex piat ꝙ
ds verax ⁊ iust⁹ ē. Nec ista ꝑuamīa tm̄ nō ꝛ
sufficiūt qn̄ymo. ignis. grādo. fulgur. frigus.
cauma. locusta. bruc⁹. erugo. vmis. sterilitas.
aer. ventus. nebula. aq̄ m̄r. glacies. fp ūs pcel
laꝝ. ⁊ tandē tot⁹ orb̄ traꝝ pugbit ɔtra insensa
tos Vbi dt btūs ihero. xvi. q. ij. ca. reuttimi Si
qn̄ fames ⁊ penuria ⁊ reꝝ oīm egestas opp
mat mūdū. sciam⁹ h̄ ex dei ira descēdē. qz frau
dat in decīs ⁊ p̄micijs. Itē aug. Decīe tbuta
sūt egētiū aīaꝝ. ꝙ si decīas dedeis. nō solū ha
būdātiā fruct⁹ accipies. ꝫ ec̄ sanitatē corpis
ɔsequis Nō igr̄ dn̄s de⁹ tu⁹ p̄miū postulat ꝫ
hōrē. Nr̄ ei ds q̄ digat⁹ ē totū dae. deciaz a
nob̄ digt⁹ ē rcipe. ⁊ n̄ sibi ꝫ nob̄ sn̄ dubio ꝓ
futurā. Sz si tardi⁹ dae pctm̄ ē. qnto mag⁹ pe
i⁹ ē pctm̄ n̄ dedisse. De milicia de negotio ⁊ de
artificō ťo de decīas Cū em̄ decīas dādo ⁊ tre
na ⁊ celestia p̄mia possis ꝓmerei. ꝓ auaritia
duplici bn̄dcōne fraudaīs Hz ei dm̄ iustissiā
cōsuetudo. vt si tu illi decīas nō dedeis tu ad
deciaz ťuo cadeis Dab ipio mkta q̄ nō vis dae
sacerdoti. Bn̄face de⁹ semꝑ patus ē. ꝫ hoīm
malicia ꝓhibet. Decime etem̄ ex debito reqrū
tur. et q̄ eas dae nolueit res alienas inuadit

Et qñti paupes ĩ locis suis vbi ipse habitat illo decĩas non dãte· fame mortui fuerĩt· tan toꝝ hoĩcidioꝝ reꝰ ante eterni iudicis t̃bunal appaebit q2 rẽ a dño paupib9 delegatã suis vsib9 reƀuauit. Qui ergo sibi á p̃mũ ꝯpare aut pc̃tõꝝ desideát ĩdulgentiã ꝓméri reddat decímã ꝛ de nouẽ ptib9 studeat elemosinã da re paupib9. h̃ aug9· Ex q̃b9 v̾bis pȝ apte ꝛ cõ cordat scũs thõ in·2·2e·qꝑ decĩe ꝛ oblacões ad sac̃dotes ptinent non vt eas solũ in suos vsus ꝯũtant· ȝ vt eas fidelit̃ dispẽsent. ptim expẽdendo eas ĩ hĳs q̃ ptinẽt ad cultũ dei· scȝ ad eccĩas edificãdas ul̾ repãdas. siue ꝯseruã das· ad sacra vasa· et vestimẽta ad luĩaria cõ tinẽda· ꝛ silia· Parti in hĳs q̃ ptinẽt ad ꝓpũ victũ ꝛ vestitũ. ꝛ ad decẽtem faĩliã iux̃ sui sta tus r̃ligiosam frugalitatẽ in oĩ castitate ꝛ so brietate. nõ ad sc̃lare põpã et libidinẽ aut cõ sanguineoꝝ ꝓmocõeȝ aut hmõi. Et ptim in vsus paupeꝝ. q̃ quãtũ fieri p̃ot sũt de reb9 ec clesie sustẽtãdi. Ecce qꝑ salubris doctr̃ia q̃ ad oĩa spũalia r̃spcm̃ hȝ· Iux̃ illd̾ ihero· ꝛ ãbro· Qd̾ supest paupeꝝ est Et iteꝝ Quicq̃d hñt decĩ paupeꝝ ẽ· Ex q̃b9 ꝛ silib9 pioꝝ laycoꝝ ꝯsc̃ie merito gaudẽ dẽt. qñ ad t̃es vsus eoꝝ decĩe ꝯũtunt̾ ꝛ alia q̃cũqȝ spũalib9 psoĩs ex soluũt· aut largiũtur· Pȝ etiã qꝑ ad hmõi siue

danda siue exsoluēda alacres esse debēt et hi
laēs· sp in corde hñdo. q᷑ non hoī vt homini.
ꝫ vt in psona xp̄i cūcta largiāt᷑. Hilarē enim
datorē diligit d̄s. Et ipse xp̄us d̄t. Qd̄ vni
ex minimis meis fecistis mī fecistis. ⁊ ad p̄la⸗
tos. Qui vos audit me audit. et q̄ vos spnit
me spnit. Qꝫ si viderit layci q᷑ ad p̄dcm̄ vsū
deici non expēdāt bona ipoꝝ pn̄t eos hūilit
et reuerent admōere. vt vīz mēores sint offi
cij sui singula debite dispēsando ꝓut de iure
tenētur. Et si se non correxerit. pn̄t sup hoc
auisaē p̄latos eoꝝ vt ad idē coopent᷑. Si aūt
neqꝫ emēdatio fueit subsecuta debēt totū dn̄o
deo ꝯmittē cum oī securitate. qꝛ ipe disponet
oīa scd̄m ordinē bn̄dicte sapiē sue. q᷑ nihil de
meito pibit hijs q̄ honorāt scm̄ nomē suū. ec
si sepedcē decīe ⁊ oblatiōes siue alie q̄cūqꝫ pē
siones p maximos pctōres ꝯsumerētur. Im
mo sepe pl᷒ merētur layci deuoti in tali casu
ꝓpt v̄tutē paciē. qꝛ tūc vere ꝓbātur deū ho
noraē. qn̄ solitas decīas ⁊ oblatiōes. seu alias
pēsiōes q̄scūqꝫ patiēter ill᷑ soluerit sincē ꝓpt
deū qui ex sua v̄tute h̄ nō merētur. Sicut in
Ezechiele dꝛ. Sig̃ thau. T. sup frōtes viroꝝ
ac mulieꝝ dolētiū sup cūctis ab hoīationib᷒
iħrlm. Ubi dicunt scā coīter q᷑ qn̄ aliq̄s videt
malū fieri ⁊ dolꝫ et libēt illd̄ emēdaēt ⁊ nō p̄t

tūc ceteris paribꝰ plꝰ merẽ: q̄ si illd emdatū fu isset. Et hoc ē qz pia mēs plus ex h̄ cruciat. Secū sint g° tiāati rustici dūmodo ipsi nō ɔsenti= ant. ⁊ faciāt de necessitate v̓tutē qz sic eisdē ex= pensis viuit bñ ⁊ male. sic eisdē laboribꝰ mē= tur celū ⁊ infernꝰ. Qui ei humilit et patient la borādo ex bono corde se q̊tidie cū xp̄o crucifi= git. vt supioribꝰ suis debita psoluat. nō du= biū qn regnū dei meret. Q̄ vero inuolūtarie et cū murmure ⁊ corde rācoroso laborat. filiꝰ ē di aboli. q̄ h̄ affligit. ⁊ pꝰ hāc vitā dāpnabit. Ecce vos oēs q̄ laboratis. istd diligēt adūtite ⁊ pēsate q̄ necessariū ē vob cor beniuolū. Nā v= nꝰ et idē labor nōnūq̄ a duobꝰ impēsus vnū mittit ad celū. aliū ad īfernū. q̄re. Quia et si par ē labor nō ē tñ p intētio laborātiū Sic duo silez pēsionē aliqn̄ solūt ā b̄ uitiū ipēdūt Vnꝰ libēt cū intētioē placēdi dño deo. aliꝰ coacte ⁊ sine tali intētioē Pmꝰ merẽ vitā etnā. zꝰ sup= pliciū sempiternū Sic de oībꝰ alijs Bonā siq̄ dē volūtatē ⁊ simplicitatē cordis diligit dñs ds Et q̄cq̄d ex illa pcedit g̃tū ē sibi Q̄d āt ex il= la nō pcedit abhoīabile ē. quātūcūq3 etiā sit magnū ⁊ p̄ciosū. Quid g° restat n̄ qd q̄libet fidelis rusticus dirigat intentionē suā. scdm hanc sanctā doctrinā. ⁊ bene securꝰ erit. Ne= q3 hic est opus mag̃ subtilitate ā difficultate.

q̄z n̄l tā facile ē vnicuiq̄z hoī· q̄p bonū velle Et h̄ iīuistis opibꝰ sudāti satis ē· Grā igit̄ dei cō currēte· q̄ oībꝰ pata ē facili? bon? ꝛ timorat? rusticus pōt mēri celū q̄p pu̇sus īfernū. Sz vt oēs salui fiāt· q̄ stat videat ne cadat· et q̄ ceci dit resurgē festinet· Qd̄ vob̄ tribuat clemēs et mīcors de? q̄ est bn̄dcūs in secula· Amen.

Septimo debet q̄libet fidel̄ et timoratus rusticus solēpnitates ꝛ ieiunia ac cete- ros ritus ecc̄iasticos deuote obſuare· Hoc ē p̄cepttū ecc̄ie dei· quā spūs scūs īfallibilit̄ ēgit Qui g° hoc nō obſuat spiritui scō ɔtradicit Quō aūt ista et q̄ tpe debeāt obſuari ī pro- chialibꝰ ecc̄ijs ꝛ cōis ppl̄i laudabili ɔsuetudi ne denūciat̄: Ubi est adu̇tedū q̄p in hijs mag̃ ē discretio nec̄cāria· ꝛ mlti mltiplicit̄ errāt Nā p̄mo q̄ ad solēpnitates ecc̄iasticas· q̄dā pu- tāt satis esse· si nō corpalit̄ laborāt· sicut alijs diebꝰ, et ideo dormiūt diu· ā ludos exercēt cū balistis· ā alijs· q̄ sūt nō min? laboriosa occu pātur· q̄si p solatijs Itē q̄dā vacāt potatio- nibus, coreis, aut taxillis ꝛ hmōi· Itē q̄dam sollicitātur nimis diebꝰ festiuis quid facien- dū sit ī futura septimana, aut de alijs tractāt rebus tpalibꝰ· q̄si hic perpetuo māsuri sint Oms tales nō rcē celebrāt· q̄z ad h̄ dies festi nō sūt īstituti, ymmo q̄ peccāt diebꝰ festiuis.

pl⁹ offēdūt dn̄m deū ꝙ alijs diebꝫ· Et ē pc̄h
dolor mala ꝯſuetudo· qꝛ dn̄cē ꝯtrariū faciūt
q̄dā viz ꝙ pl⁹ vacāt ꝑ plꝰ ꝑ ceteros diebꝫ ſa
cris ꝙ alijs. cū deberent ecōtra illis ap̄li⁹ vacare
dn̄o deo· ⁊ emēdare q̄ ꝗ min⁹ bn̄ fecerūt die
bu⁹ feriaḻibꝫ Hec ē antiq̄ hostis ꝯſupia. vt q̄c
qd ip̄us ſcūs iſtituit ꝓ aīaꝝ ſaluacōe ip̄e cō
uertat ad aīaꝝ dāpnacōne Vn̄ ꝓpt hoc min⁹
malū eēt ꝙ tales opibꝫ mechanicis ⁊ licitis oc
cuparentur· ꝙ vt comeſſationibꝫ· ⁊ tripudijs
ac ſedicōibꝫ vacarēt Sūt ꝑtea nōnulli q̄ ecō
tra nīs ſtrictā hn̄t ꝯſciam viz ꝙ nec aliq̄ ncc̄i
tate vtilitate licere ſibi putāt· q̄cq̄ opandū·
Pro q̄ eſt aduertendū· ꝙ mediū eſt tenendū·
Nā ſūt multa opa carnalia q̄ pn̄t fieri in di
ebus feſtiuis .ſ. prepatio ciboꝝ adaq̄tio ſiue
paſtio pecoꝝ. ⁊ extractio eoꝝ ſi in foueā ceci=
derit aut hmōi. curatio ifirmoꝝ. reditio ⁊ ep=
tio neceſſarioꝝ Itē qn̄ imīnet piculū ignis· á
incurſus hoſtilis· licite pn̄t ſolita ł media ap
plicari Similit̄ ꝓpter ip̄ropiciū curſū aeris
pn̄t blada meti aut ꝯgregari ī horrea ⁊ ſilia
fieri q̄ ncc̄itas aut cōis vtilitas req̄rit· Itē de
allecibꝫ capiēdis· et mūdinis publicis exer=
cendis· et hijs q̄ ad hmōi necc̄ario req̄rūtur.
idē ē iudiciū· In ōmibꝫ talibꝫ et ſimilibꝫ ē pie
ꝯcedēdū· ꝓpt ncc̄itatē aut euidētē vtilitatē·

Dicitᷓ notāt ꝓpt ncc̄itatē aut euidētē vtilita
tē· q2 si hmōi fierēt ꝓpt cupiditatē ꝗ aliā fac
tā cāz min⁹ iustā·nō eēnt sn̄ pctō· Datᷓ ec̄ doc
trīa salubris a sc̄is doctoribꝫ· ꝓ maiore sere-
naciōe ꝯsciaꝝ.ꝙ tales q̄ in p̄dc̄is casibꝫ min⁹
pn̄t dīmis īteesse· ꝓpt p̄dcā opa excēda sup
pleāt in elemosinaꝝ largitioē datiōe.ꝛ alijs
pijs opibꝫ vt sic efficiantᷓ pticipes spūaliū·
repēdēdo tpalia Studeāt ec̄ si pn̄t vnā missā
audire· ꝗ p̄ces fundē cū ītētioē pl⁹ faciēdi si
tps pmittēt. ꝗ in posteꝝ supplēdi qn̄ plenī⁹
ad hmōi vacaē potuerit Scd̄o q̊ ad obſuā-
tiā ieiunioꝝ silr̄ pkes errāt Nā sūt nōnulli· q̄
ieiunia nec in q̄litate nec in qn̄titate obſuāt
et horā p̄uenie nō curāt. ꝗ iterato reficē. nlqꝫ
adūtūt statuta ecc̄ie· ꝗ bonā ꝯsuetudinē illoꝝ
q̄bus ꝯuiuūt· hij sine tiore ꝯsūsantᷓ. ꝛ g̃uit de
liquūt Sūt p̄tea alij q̄ ecōtra nimis scrupu-
lose ieiunaē ꝯtēdūt ī nullo rigorē remittētes
q̄re etiā in vaias sepe infirmitates incidūt ꝛ
nōnūq̄ vesani ppetuo efficiūtur Sꝫ mediū ē
tenēdū vt vīz caro discrete maceretᷓ ne lasci-
uiat· et nihilominꝰ in sacro labore dūare pos
sit Sunt nāqꝫ plures casusᷓ in iure descꝑti· in
q̄bus sine pctō ieiuniū solui potest Viz ꝓpt
infirmitatē. pauptatē magnā et mediā pre-
cedentē· ꝓpter labores magnos et nccārios

q̄ nō pn̄t pfici sine ɔmestiōe Itē ppt viā pa
gēdā ex mādato pricipis qn̄ scꝫ cursores de-
bilitātur ex fatigatiōe itineis Itē de ꝓuētib
ad mēsā pncipū · ⁊ pegnantib ex iusta necci-
tate · de mulierib īpregn̄tis ⁊ nutricib sū lac
tētib · īfirmis · debilib · senib · ⁊ alijs silib · ē
pie stādū arbitrio alic bonī vi. q̄ iux̄ ɔ cāmē
rōis · ⁊ laudabil ɔsuetudis · ꝓ loco ⁊ tpe pnū
ciet q̄d vnicuiqꝫ expediat · Quo ad tciū scꝫ de
ceteris ritib eccīasticis · ē firmit tenēdū · q̄ q̄c
q̄d scā mr̄ eccīa h̄ ē ɔmuitas fideliū obꝑuat.
tā in sacmētis q̄ i alijs cerimonijs · alijsqꝫ cō
suetudīb scīs hoc dꝫ q̄libet xp̄iani nois pfes
sor ex aīo venerari · ⁊ deuote exeq̄ q̄libet qd si
bi ex suo officio ⁊ statu incūbit · Et quicq̄d ɔ
h̄ insurgit · tanq̄ oīno mortiferū ac venenosū
abicē ⁊ pseq̄ · Hꝫ nāqꝫ hmōi gnal obꝑuātia
singulaē pūilegiū apd deū sic exēplicat de le
gib generalib puītie Nā qui tales bn̄ ob
seruat multū cōmodū reportat · ⁊ qui eas in
fringit penā nō euadit · Sic etiā de legib ec
clesiasticis est sentiēdū Pn̄ cōtingit qꝫ pccōr
in domo sua seorsū orās nō exaudiat. si autē
ad ecclesiā venerit · exaudiri meretur ppter
comunis orationis efficaciā Ita qui pallatiū
regis solus intraret sepe nihil ipetraret ymo
repelleret · sed si debito tpe cū alijs venerit ·

solito bñficio nõ ꝑuaret. Legim⁹ q̊z i ecclīasti
cis hystoꝛijs q illos dīna maiestas a dieb⁹
ātiq̄s sp multiplici bñdictõe repleuit. q̄ libēt
dīnū cultū dilexerūt. ⁊ auxerūt Testes sunt.
Dd. Ezechias. Salomõ. Cõstātin⁹ Karol⁹
ac alij īnuērabiles. q̄ tā hui⁹ q̄ȝ future vite be
neficia ꝯsequuti sūt pl'ima Ecõtra q̄ vni⁹ veri
di cultū destruē conati sūt siue de honestaē sp
fuē īstar fumi defectibiles. et īfausti. Põpei⁹
romane vrb ꝓcõsul. ac victoꝛ miābil'. puta q̄
vigīti duos reges bellādo ꝓstrauit. postq̄ȝ sel'
tēplū dei i ihr'lm dehonestaueāt. deinceps nl
ꝓspē sibi vnq̄ȝ successit Nā iuli⁹ eū supauit
q̊tidie ꝯtra spē. cū foꝛtissimū exc'itū idē põpei⁹
hrēt Tādē ad regē egipti socerū suū fugiēs.
miserabilit capite punit⁹ fuit Hoc int vniu=
sa exēpla q̄ in mūdo vnq̄ȝ scp'ta fuerūt cõtra
vanitatē ei⁹ q̄si ꝑmatū tenet. q̄n tant⁹ vir q̄
nūq̄ȝ legit' sucubuisse. á ꝯtra secularē iusticiā
aliud egisse. ꝑ h̄ solo sic puitus fuit. vt nulli
bi refugiū securū inueīsset Crassus q̄dā p̄fec
tus post eū nõ solū tēplū ausus est violare.
quinymo et thezauros a q̄bus põpeius ab=
stinuit diripuit Hic stat in post a rege par=
thoꝝ supatus fuit ⁊ aurū liq̄factū bibere co
actus expirauit. Quid vltra? Sūmas mo=
narchias hui⁹ seculi tunc defecisse legimus.

qñ ↄtra dī cultū se erexerīt Assirij· Babilonij Medi· Parse. Greci· Rōmi q̄d ↄt̄ oīpotētis manū valuerīt in ꝑmtu ē vidē Sūt p̄tea exē pla q̄tidiana de hijs tā plima· vt vetera recē sere nō sit necē· Scivi an̄ paucos ānos pn̄ci⸗ pē quēdā olim inclitū ⁊ dilectū· q̄ postq̄ʒ vni⁹ ꝑcessiōis sacmētal̄ solēpnē apparatū q̄si hos⸗ tilit īuasissʒ· licʒ n̄l ꝑfecissʒ. tn̄ deīceps sic infor tūat⁹ in oībꝫ extitit· vt ipēmet q̄i admirās di cēt q̄ꝫ n̄l ꝑsp eꝝ in h mūdo hrē deberʒ· Tandē etiā sine sacmētis subito vitā finiuit Scio di uersa mōsteia q̄ violētias a plibꝫ sustinuerīt ꝫ ita ↄtinue dīna vltio īuasoēs hmōi pauit. vt infra breue tp̄s horribili morte cūcti ab hac luce migrent. In vita scī ādree ⁊ btī lau rētij āthonij·ac alioꝝ scōꝝ plimoꝝ legit̄. q̄ꝫ⸗ to zelo celestes prōni·ecclīaꝝ suaꝝ possessio⸗ nes ⁊ iura defendāt Reuerā nō ē iocādū cū ta libꝫ scīs· q̄ celo p̄sidēt ⁊ suus cultoēs desup q̄ tidie tuent̄. Nō em̄ btī illi sūmi dei milites· iu git excoīcari. assari flagellari· ac fustibꝫ cedi. ā derideri volūt Qm̄ ⁊ si scl̄ in manibꝫ īpioꝝ derelicti videbāt̄ ꝫ deīceps glā ⁊ hōre corōti sūt potētes effcī adiuuādū oēs cultoēs suos et ad deiciēdū oēs adūsarios ipsoꝝ De hor⸗ rēdis etiā plagis q̄ crebro cōtigerīt derisoibꝫ sacꝝ cerimoniaꝝ ecclīasticaꝝ· tlē exemplū an̄

decē ānos narrat͛ euēisse Militais q̄dā ī die
cinez ioco se socijs suis adhuc ī lecto iacētib9
cinerē īponēs q̄si eccl̄iastico moē. subito anḡ
singl'os circuiss; t͛ribilit͛ oculo⁊ eūtēs ī t͛rā cor
ruit ⁊ exspirauit Nō nlli q̄z sup fēt⁊ se ponē
tes q̄si mortui eēnt vt tali ioco ad risū aos ꝓ
uōrēt. fletū ꝓ risu peperert. Mlta filia diuꝰ
ꝯtigert vt discam9 nos q̄ adhuc supstite⁊ su
m9 d'ina venerai. ⁊ neqz cū deo nez cū scīs ei9
iocari. Nā vt ait apos. De9 nō irridet͛. q̄ se
mīauerit hō hec ⁊ metet. Adūtāt hec q̄qz fi
deles rustici. ⁊ sibi caute ꝓsciāt. Studeant li-
benter festiuitates deuote pagē. nec eas sine
ncc̄itate infringāt. Sermoīb9 ⁊ hoīs sacris
quātū pn̄t intesse festinēt Jeiunia diligēter
obꝑuēt ꝓfessiōes ac alio sacra exercitia eccl̄-
astica freqn̄tēt. sac̄mēta venerētur. Cultū dei
ꝓ posse augē conent͛. Sicqz ī ōnib9 q̄ ad dei
gl'az ⁊ aīaz salutē spectāt se beniuolos ⁊ ꝓm
tos exhibeāt. q̄ten9 hic tpalit͛ ⁊ post etnali-
ter a dn̄o bn̄dici mereāt͛. eodē cooꝑante cui
laus est in scaula Amen.

OCtauo debet q̄libet fidel' ⁊ tīoratus rus-
ticus paupib9 quantū facultas pmittit
elemosinas elargiri. Hoc ē q̄ scūs thobias ꝫo
filiū suū docuit dicēs Ex tua sb̄a fac elēosinā
⁊ noli aūtere faciē tuā ab vllo paupe ita em̄

fiet vt nec a te auertat facies dm̄. Quō potueris
ita esto misericors. Si multū tibi fuerit. habūdant
tribue. Si exiguū tibi fuerit etiā exiguū libent in
ptiri stude. Premiū eī bonū tibi thezaurisas ī
die necessitatis. Qm̄ elemosinā ab ōm̄i pctō ⁊ a
morte liberat. et nō patiet aīam ītroire ī tene
bras. Fiducia eni magna erit corā sūmo deo ele-
mosina. oībꝫ facientibꝫ eā. Et dn̄s ī euāgelio
pmittit eis vitā eternā dicēs. Venite bn̄dicti
pr̄is mei percipite regnū qd̄ vob paratū est a cō
stitutiōe mūdi. Et vt sciremꝰ q̄ sint opa mīe
subdit. Esuriui enim et dedistis mihi mādu carē
Sitiui ⁊ potastis me. Infirmꝰ fui ⁊ visitastis
me. pegrinus erā ⁊ collegistis me. In carcere
fui ⁊ venistis ad me. Nudus erā et cooperuis-
tis me. Econtra non facientibus hec opa dictu
rus est. Ite maledicti in ignē eternū. q̄ ppara
tus est dyabolo ⁊ āgelis eiꝰ. Hic est diligent
notādū. qꝫ q̄dā puersi hoīes ppter ista v̄ba
errorē quēdā pniciosū dogmatisant. dicētes
qꝫ quātacūqꝫ pctā cōmiserit hō dūmō hec fe-
cerit mīe opa nō poterit dāpnari. Et rō eoꝝ
est. qꝛ s̄nia dāpnatiōis pnunciabit a iudice
tantūmō cōtra illos q̄ ea non fecerint. Ecce q̄ꝫ
absurda doctrina. q̄si aliud nihil scrip̄tū sit in
euāgelio q̄ꝫ ista verba. Multi fuerunt hmōi
falsi doctores. q̄ q̄sdā sacre scripture pticulas

talit ꝑm vesaniã capitis sui extraxerũt. ⁊ ꝓ li
bito exposuerĩt et ꝑles decepert. Quos oẽs
ĩnorati laici diligent caue͛ dñt. Vñ btũs aug.
dicit. ꝙ ille optim⁹ scꝑturarũ tractoꝛ ẽ. q̃ eas
ꝑmũ ex integro legerit. et sic eas exposuerit
vt nullã in eis ꝯtrarietatẽ admiseit. Hoc qꝛ
supbi aut noluẽt aut nesciũt. ideo multiplicit
desipiũt Quis em̃ laicus hoc nesciat. ꝙ luxu
riari. iura͛ blasphema͛. ⁊ alia hmõi nõ essẽt
pctã. si ab illo fierẽt qui mĩe opa facẽt Qui⸗
ỹmo notũ ẽ faciliẽ ex scꝑturis. ꝙ ꝑles hmõi
opa fecerũt ex vana gl̃a. qui ob hoc mercedẽ
nõ hũerũt apd deũ. Et breuit͛ dicend ẽ. ꝙ q̃⸗
cũqꝫ opa exteriora q̃ntũcũqꝫ mag̃ si fiant in
pctõ mõꝛli. hoc ẽ ex caritate. nõ sũt meitoꝛia
etne vite. Vñ ⁊ ob hoc dicũtur moꝛtua Bo⸗
num siquidẽ est ex integra causa. malũ aũt ex
singulis defectibus. Qd vt simplicibu⁹ notũ
fiat accendãt coꝛpus huãnũ. Si em̃ alq̃s de
bet dici pfectus ⁊ foꝛmos⁹ vir opoꝛtet hẽat
singula mẽbra integraliter. et debite dispoſi⸗
ta. Si autẽ vel vnũ defueit. iam nõ habꝫ pfec
tũ coꝛpus Sic etiã quicũqꝫ esse desideát ver⁹
cristian⁹ opoꝛtet ꝙ ab õni peccato mõꝛli ad
min⁹ abstineat. ⁊ bonã voluntatẽ hẽat ad fa
ciendũ õnia opera bona q̃ suũ statũ ꝯcernũt
Et per ꝯñs non solum debet miam exercere

ad p̄ximū ꝫ etiā ad seipsū sicut docet sapiēs
eccāstici·xxx·dicēs Miserē aīe tue placēs dō
Ecce nūc bonā doctrinā· Qui aīam suā ima-
culatā ꝯuat optimā miaꝫ facit·et tal' deo pla-
cet.et q̄cūqꝫ deinceps p̄ximo ex mia īpendit·
silr̄ deo grata erūt. Vn̄ et in euāgelio math·
.23.añq̄ ad hec v̄ba dn̄s veniss·p̄mū p̄misit
Pharisee cece mūda p̄us qd intus ē. vt fiat
qd foris ē mūdū· Quasi dicēt Stult⁹ et cecus
es si ad alios fueris benefic⁹·et tibi ipsi p̄nici
osus. Fac igit' in te p̄mū miam et deinde ī p̄x
imū et tūc letus audies s̄mam meā Venite be
nedcī p̄ris mei ⁊c̄· Verū nō p̄pter h̄ p̄hibēdi
sūt pcc̄ores ab opibus bonis· ymmo exhor
tādi·vt quicq̄d boni p̄nt interī faciāt· donec
micors de⁹ cor eorū ad p̄niam emolliat. Vn̄
dicit btūs iero.et aug̃·q̄ mala morte raro le-
gūtur pisse.q̄ libent' opa pietatis exercuerūt
Nā tales habēt multos intcessores q̄rū p̄cib⁹
adiuti. citi⁹ grām dei p̄merent'. Sed sic senti
re q̄ peccata alia nō noceāt·si q̄s opa mie fe
cerit.extreme demētie est. Sunt plures doc-
trine satis pulchre de discretiōe hn̄da in ele
mosinarū largicōe ꝫ puto q̄ p̄ rusticis nō sint
multū necessarie quare dimitto eas gr̄a bre
uitatis Ipsi enim de paupertatula sua prout
cōius non valent magnas opes deducere·

Diuites autē ꝛ maxime ꝑlati regulis illis di-
ligētius ītendē habēt. Sufficit rusticis ꝙ exce-
pto neccītatis articulo sic debent opa miseri-
cordie pauperibꝰ īpendere. vt non īpediā-
tur a solutione debitoꝝ suorū. hoc em̄ debet
pcedē quod apostolus dicit Reddite ōni-
bus debita. Deinde qđ supest date de illis
elemosinā indigētibꝰ. Qz si visibilis neccitas
īmineat pauperi. ita ꝙ si nō dederit aut mor-
tem aut infirmitatē notabilē incurrerꝫ. tunc
sine ōni discretione aut sollicitudīe de crasti-
no. ōnia debent esse cōia. ẜm ꝙ dt btūs aug.
Pasce fame morientē si nō pauerís occidisti.
Qz ꝑ mīti dēant esse fideles ad hmōi opa mie
docet ꝑcipuꝰ ille vir miaꝝ btūs greg. in mul-
tis locis Vn̄ narrat exēplū de qdā prēfamili-
as. q̄ cū tota domo sua sedule hospitalitati de-
seruiuit quadā vice cū ex more aq̄ infundē
vellet in manꝰ pegrini subito non cōparuit.
Mirās sup hoc audiuit nocte seq̄nti dn̄m si-
bi dicētem. Hucusqꝫ me in mēbris meis sus-
cepisti. ſꝫ heri meipsū. Similit de martirio. q̄
xp̄m in forma leprosi pōuit. ſꝫ dn̄s de collo
eius ꝓsiliēs ait. Tu me nō erubuisti sup trā.
nec ego te erubescā sup celos Ista ꝛ alia repi-
unt exēpla ꝛ doctrīe salubres. q̄ p āni circulū
in eccījs ꝑdicant. pijs hoībꝰ ī ꝯsolacōēꝫ ꝓ se

et auaris in testimoniū ɔtra se. Sunt p̄terea
opa mīe spūalia que etiā fideles laici libēter
ꝓ suo modulo debēt ꝓximo submīstrare. Et
sunt hec Docē ꝛ cōsulere indocto. Castigare
peccantē vel increpaē. siue emēdare aut cor-
rigere delinquentē. Cōsolari tristem Remit
tere offensam. ferre auxiliū. aut patiēter sus-
tinere īportunū. siue cōtumeliosū ne peior fi-
at ex respōsione. Orare ꝓ alijs indifferēter.
Sȝ ad hoc maxime p̄lati sūt astricti plus q̄
simplices. q̄uis etiā ꝓ loco ꝛ tēpe suo mō ad
hoc subditi teneātur. Studeāt ergo quiqȝ fi
deles rustici pro virib⁹ mīe opibus insudaē
vt et ipsi miam hic ineternū cōsequi mereā-
tur. a largo dn̄o. q̄ dat ōmib⁹ affluent ꝛ non
īpropēat. Cui laus est et grāꝝ actio debet̄. p
ōnia secula seculorum Amen.

Nono debet q̄libet fidelis et timorat⁹
rusticus quātū in se est. cū oībus ho
mib⁹ et p̄cipue cū vicinis et cū cōtri-
bulib⁹ suis pacem ꝟuare Hoc est qd mouet
Apl̄us ad hebre. xij. dicēs Pacē sectamī cum
omnib⁹ et scīmonia. sine q̄ nemo videbit deū
Et dn̄s in euāgelio mādauit discipulis suis
de pace dicens. Inq̄cūqȝ domū intraueritis
primū dicite Pax huic domui. Et sibi fuerit
filijs pacis requiescet super eam pax vestra.

finaũt ad vos reũtetur. Jte vt breuit dñs eã nob ↄmẽdaret ait. Bti pacifici qm filij dei vo cabũtur. Vbi a ↄtrario sensu expositores dicũt. q meito filij dyaboli vocatur. q̃ pacẽ turbaẽ non verẽtur. Hic est diligẽter aduẽtendũ. q ista pax sancta non potest seruari nisi inter hoĩes bone voluntatis. qui deũ timent ⁊ iusticiam diligunt. Et ergo auisandi sunt boni et pij laici q pacẽ peccatoꝝ fugere debent. et nequaq̃ ipsis ↄsentire qn ad mala trahẽ volunt Quin potius eoꝝ insultũ patiẽter tollerari ãteq̃ a via dei ꝓpter eoꝝ iniq̃ pacẽ recedant. Et breuit dicendũ est cuilibet xp̄iano. et p̃cipue rusticano ꝓ se illud saluatoris In mũdo pressurã hẽbitis. Restat ergo vt sic se instituat timoratus rusticus. quatenꝰ hec duo studiose obseruet videlicet q oĩnibus iusticiã seruet ⁊ eã sibi fieri a nullo expectet. ⁊ q õnibus pacẽ pariet et a singulis p̄secutionẽ et ↄtumeliã recipe sit paratus Qꝫ si aliter sibi eueneit. hoc quasi ꝓ miraculo hẽat. Dicatqꝫ aĩme sue illud ↄsolatoriũ verbũ bti pauli apostoli. Nos scimꝰ qm in hoc positi sumus Quia oẽs q̃ in xp̄õ pie viuẽ volũt p̄sequutionẽ patiẽtur. Nec mirũ. qꝛ veri xp̄iani sũt hĩ pegrini. ⁊ ĩ regiõe hostiũ xp̄i Nã totꝰ hĩ mũdꝰ ↄiurauit ↄtra xp̄m. vt btũs Bernar. dicit.

ꝫ pius dn̄s nō dēlinq̄t ſpātes ī ſe· Qn̄ ergo
iſta pax tp̄alis turbatᷣ ſiue int̄ pn̄cipes. ſiue
aīcos. ā vicinos nō debꝫ ex hoc nimis dolē ſ ā
puſillo aīno fieri bonꝰ xp̄ianꝰ· dūmodo ipſe
nō fuerit in cā. ꝫ ad pacē ſcōꝝ ſe cōuertē. quā
reliq̄t xp̄c diſcipulꝭ ſuis· Hec pax ſcā ē· ꝙ hō
bene ſtet cū deo ſuo. ⁊ ꝙ p oīa ſit de hoc ꝯtē-
tus· an velit eū eē paupem ā diuitē ſanū aut
egrotū. hōrabilē aut deſpcm̄· fortunatū ā in-
fauſtū· ⁊ ſic de alijs Et q̄dcūqꝫ euenerit· ſibi
libēter accipiat· et grās agat· Pax aūt mūdi
ordinatᷣ ad q̄etā fruitionē bonoꝝ tēporaliū·
⁊ eſt nihilominꝰ donū dei. ⁊ cōmunit̄ eā tam
elcī ꝙ̄ reprobi deſiderāt. ꝫ qꝛ freq̄nt̄ eā ꝯcōi-
tatur multiplicatio vicioꝝ· iō eſt ſimplici po-
pulo multū piculoſa· p̄mo et ſcīs hominibus.
Qꝛ ſit populo ruſticano piculoſa· pꝫ p illud
deut· 32· Cōſtituit ſcꝫ pp̄lm yſrahel q̄ ad lrām
ruſticanꝰ eāt eū ſup excelſā terrā vt comedēt
fructꝰ agroꝝ Vt ſugeret mel de petra oleūqꝫ
de ſaxo duriſſimo Butiꝝ de armēto et lac de
ouibꝫ· cū adipe agnorū ⁊ arietū. ⁊ hircos cū
medulla tritici· ⁊ ſanguinē vue biberēt mera-
ciſſimū Incraſſatus ē dilectꝰ et recalcitrauit·
incraſſatꝰ· īpignatꝰ· dilatatꝰ Deliq̄t deū fac
torē ſuū. ⁊ receſſit a deo ſalutari ſuo. Et de ſo
domitis dr̄· Ezechielis· xvi· Hec fuit iniq̄tas

sodome· satuitas panis· ⁊ habūdātia· ⁊ otiū
ipsi⁹ Hic dn̄s sup ihrlm fleuit dicēs· qꝛ si ↄg
nouisses ⁊ tu fleres Nā ea q̄ sūt ad pacē tibi
nūc. subaudi· sūt ꝉ sūme ꝑnitiosa in futuꝝ ꝙ
uis id ignoēs Ex hijs ⁊ alijs sanis doctrinis
⁊ expiētia q̊tidiana· exiuit illd nōbile ꝓūbiū
ꝙ rustica gēs est optima flēs ꝫ pessima gau
dēs Legit̄ in vita scī ābro· ꝙ cū quadā nocte
apd qn̄dā ditissimū rusticū hospitaret̄· ⁊ ab
eo audisset ꝙ felix status ei⁹ sp fuisset· ⁊ ꝙ nihil
triste vnq̄ꝫ sibi accidisset· ait vir scūs ad suos·
Surgite et hinc veloci⁹ fugiam⁹· qꝛ dn̄s nō ē
in loco isto· Mox illo egresso t̄ra se apuit· et
hoīez illū cū tota sbā sua absorbuit. Similia
multa de alijs legūtur· Restat g° simpliciť fa
teri· ꝙ mag̃ est mīa dei ꝙ hec tpalis pax ali-
qn̄ turbat̄· ne ꝑpter hmōi carnalē petulāti-
am· hoīes bestijs siles efficerētur· ⁊ p ↄseqn̄s
nūq̄ꝫ ad angelicā dignitatē ꝓficere cuperēt.
ad qd fcī sūt. De illa āt pace domestica· quā
int̄ se rustici ꝯuacē dn̄t Pimmo ⁊ cristiani vni
ūsi· dicit apl̄us. Solliciti ꝯuare vnitatē spūs
in vinculo pacis· Vbi dicit cassio⁹ Nec īueni
ri pōt forma exp̄ssioꝛ ↄuersationis āgelice· ꝙ
vnitas sociat̄· Hic p̄s ait Ecce ꝙ bonū ⁊ ꝙ io
cūdū. hītare frēs ī vnū Vbi dicit btūs Aug̃·
ꝙ sūt aliq̄ bona q̄ nō sūt iocūda sic ieiunare

laborem et illa: sūt etiā aliq̄ tocūda q̄ non sūt
bona sic̄ dolicia; solari conficta. Sz hitare fr̄es
in vnū p̄ic̄ bonū ⁊ iocūdū. Ad hāc p̄acē re
q̄ritur sollicitudo maḡ ⁊ diliḡes custodia. ne
qz tm̄ bonū ḡtis venit q̄ p̄dere solet. nisi cū
ingēti studio etiā inē illos q̄ p̄fcte vite esse
videntr. Vn̄ si quoqz ex p̄te interrup̄tū fuerit citꝰ
debz ad paceꝫ firmi reduci: sic̄ etꝰ si tp̄e diebꝰ inde nō int
ueniēt diuina pn̄tia a n̄ris moribꝰ se subtra
hat. Ait q̄m b̄ tūs Jheron̄ ad Rusticū mōchū
tractās illō. p̄s. Declina a malo ⁊ fac bonū: in
q̄re pacē ⁊ p̄seq̄re eā. Pax q̄renda ē vt bella
fugiat. Nec sufficit eā q̄re. nisi iuentā fugiētē
qz ōni studio p̄seq̄mur. qz in pace hitat deus
Sic ē refero breuē v̄bo s̄z ḡuidā sacrō p̄ domes
tica pace ɔseruāda. Mulier q̄dā in Anglia
fuit bn̄ fidelis ac v̄tutibꝰ plena. ⁊ p̄cipue hospi
talitati sup̄ vires intēta. Hec ppt lōgū vsū bo-
noꝝ operꝝ. scā vt v̄e fuit reputabat. Ūeꝝ ī v
no deficiebat. qz malos ⁊ iniuriosos hoīes si-
bi vicinos. q̄ eā crebro ⁊ īdigne molestabāt
nō oīo eq̄nimiter tolerabat. q̄nymo ⁊ aliqn̄ im-
patiēt eis cn̄debat. Igit post aliq̄d tps cū iā
diu defuncta fuerat q̄dā vir scūs eā in penis
purgatorij vidēs mirabat. q̄ tāte fame femia
adhuc illic detinēt. q̄ n̄lominꝰ ḡuit p̄ sua īpa
tietia quā admiserat flere ⁊ penitere solebat

Cui dñs visionē exponēs rn̄dit. Ego steti co
ram Pilato ⁊ p hoīm pctīs satisfaciēdo silui
ad cōtumelias illatas nō p pctis meis. Hec
aūt qz me ī h imitari neglexit ideo nūc iustū
est. vt mag̃ acerbitate purget: ne aliqd ma-
lū maneat īpunitū. Ecce h̄ mihi bonā doctrinā.
quō scz turbaciōis tpe patiētes esse debem⁹.
⁊ mutue paci puidē. Et qͣ q̄ iustē iuadim̄ tn̄
ex h nō dat̄ nob licētia malū p malo reddē-
di. īn bono vince malū p̄cipimur. Vt videlicz
ad tēpus patient̄ ꝯtumelias ⁊ alias iniurias
sufferam⁹. aut blāde leuit qz respōdeam⁹. ne
primū nostr̄ p q̄ xp̄s p̄ciosū sanguinē suū
fudit. nrō furore peiorē faciam⁹. Qui h mō
facē dissimulat. grauiē postea recōpēsabit in
tormētis. Qui nescit mō tollerare v̄ba tūc eū
scire oportebit tollerarē g̃uissima v̄bera. ⁊ ar
dores horrēdos. Nūc igr̄ o venerabiles rustici
ac ceteri laici q̄cūqz. tā viri q̄ femīe cogitate
nūc de piculo dum agitur de piculo pacē di-
ligite in qua deus habitat. vt deus vobiscū
pmaneat nec pro vili re tantū dominū repel
lere velitis. potius iniuriā pro ipso patiēter
accipite q̄ reddatis. cōsiderātes q̄ ex mutua
cōtentione infinita peccata oriātur. Omnib⁹
ergo modis in silentio ⁊ pace vitā hanc bre
uem transire satagite. cōdonantes inuicem.

sicut et deus in xpo condonauit vobis quatenus de pace ad pacem migrare mereamini. vobiscum manente deo pacis et dilectionis in cordibus vestris. Cui laus est et gloria per infinita secula seculorum. Amen.

Decimo debet quilibet fidelis et timoratus rusticus sollicite ad hoc niti vt familiam suam laudabiliter regat. Quia vt dicit apostolus ad thimo. Qui suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem negauit. et est infideli deterior. Quicunque preest familias sunt primo domini seipsos instituere ne sint reprehensibiles. fidem illibatam vxori seruantes. sobrii prudentes. pudici. modesti. non violenti. non passiones. non litigiosi. non cupidi. non bilingues. non turpe lucrum sectantes. non inhonesta. non maledicta verba loquentes. non deridentes. sed compatientes. non leues sed legales esse studeant. Habeant deinde curam sollicitam erga vxores suas. vt eas diligant et diligenter caueant occasiones displicentiarum. nec faciliter credant illis qui inter se discordias seminare volunt. quia nuncii dyaboli sunt. Similiter vxor virum honoret. et humiliter recognoscat eum sibi diuinitus prelatum neque cum aliis viris familiaritatem habeat aut colloquia nisi pauca et in tali loco vbi nulla suspicio oriri possit. Timendum siquidem est nisi mulier caute preueniat virum eum venerabiliter tractando tam verbis quam aliis seruiciis beniuolentie.

[illegible]
ex cito antiquus hostis seruitutis periculo se dispone
dic inducens eos mittet. Et hec principaliter in coniu
gali statu salus consistit: tamen non coniugis fide
litas et amor in ipso erat aut nihil proficit. Mu
lier autem sine viro debet esse nec florebit: propterea necesse est
diligant se mutuo adinvicem quoniam sicut ipsa mutua di-
lectio necessaria est coniugum fidele unitati quam in
perpetuo alteri debent deservire: quia nemini obedienda
sit nisi cum sit bonum si malum in altero reddunt
dabit. Hinc apostolus dicit ad Col. iii. Viri diligite
uxores vestras et nolite amari esse ad eas. Item
ad Ephe. v. Viri debent diligere uxores suas ut
corpora sua. Qui suam uxorem diligit seipsum dili-
git. Uxor autem virum suum timeat. Hec si ita fiant
domus eorum firma erit, et sancti angeli iuvabunt
eos contra omnes incursus malorum. et florebunt sicut
vitis et filii ac filie eorum sicut novelle olivarum
Multa enim gradia laudum preconia dicuntur in sa
cris libris. de hac sancta concordia et unanimi fide-
litate coniugatorum adinvicem, sed exhibitio in re est
multo felicior. Satis in hoc concordant quod probi
tas mulierum omnino sit perquirenda in nuptiali regi-
domus quia frequenter discoli mariti lucrifacti sunt per uxo
res sensatas. hic eccl. xxvi. dicitur. Sicut sol oriens
in mundo sic bone mulieris species in ornamentum domus
eius. Disciplina illius datum dei est. Gratia eius
delectabit virum suum. et ossa illius impinguabit

Gra sup grām mulier scā et pudorata. et mā-
data dei in corde viri. Monēde sūt igit' vxoēs
vt maritos diligāt ac ppinq̄s ipo℞ hōrare as-
suescāt. q₂ h₃ speālis vi's acceptū ē et q̄si nata-
lit' insitū q̄ vis nō nūq̄ alit' ore loq̄nt' sang's
et ei sanguinē tāgit. Pariformit et vi's ppinq̄s
vxo℞ sua℞ beniuole tractet ppt eādē rōnē. Deī
de monēde sūt vxoēs vt discāt failiā prudēt'
regē. gubnare domū et seipās irrephēsibiles
exhibe℞ v' ba q̄ carnalia et ihonesta tāq̄ pes-
tē fugere a q̄ai q₃ eē dicatur. Et ē q̄si mir℞ dice
quō maritī h₃ maiorē ex corde hūt oplacētiā
qn̄ v'b ihonestis ac gestib₃ lenocinijs a suis
vxorib₃ rephēdit' q̄ si ī talib₃ plausibilit' sibi
ɔsentirēt Istis sic p̄suppositis. vi₃ q̄ v' et mlr'
sibi mutuo sint bn̄ ɔsentiētes tāq̄ aia vna et
caro vna ī dn̄o iā spes ē de salubri statu ipo℞
et vtili regimīe rei failiaris. et alias nō. Si igr'
eis sint filij ā filie. erudiāt eos ī dn̄o s'm doc-
trinā apli ad Eph. vi. dicētis Prēs nolite ad
iracūdiā puocare filios vrōs s₃ educate illos
in disciplina et correptiōe dn̄i. Et iter℞ Prēs
nolite ad indig̃tionē puōre filios vrōs. vt
nō pusillo aīo fiant. Diligēter etiā aduertāt
pn̄tes q̄lis inclinacōnis sint filij. q̄a nōnulli
sūt mollis cōplexionis et natalit' v'ecūdi. alij
duri et audaces. q̄dam beniuoli quidā ptui

Et ꝓut singulis expedit ita disciplīa mode-
rētur. Familiā q̊ꝫ ita gubernaꝛe studeāt· vt ne
qꝫ nīs seriose neꝫ nīs blāde ẜ medie tꝑate ip
sis ꝑcipiāt Nā regimē nīs durū ꝑcipitat et
regimē nīs laxū negligit curā domesticā· Q̄ď
āt tꝑatū est prudent̄ ꝯẜuat. ⁊ fortit̄ auget ꝓ
uētus q̊tidiāos. sicqꝫ fiet vt ⁊ timori ꝗ amori
pr̄ familiasꝰ hēat̄ a domesticis suis· Et qꝛ sac̄
scp̄tura ďt· nisi ī timore dei tenueis te citiꝰ sb-
uteť domꝰ tua. iō sollicite ꝓuidē dꝫ vt tā famū
li ꝗꝫ famle deū timeāt· ⁊ in ꝑceptis eiꝰ āmbulēt·
neqꝫ sustinē eos ī domo sua debꝫ. si ī mōꝛlibꝫ
pcc̄is maxīe publicis viuē n̄ formidēt· Time-
dū siq̄dē est ẜm dcā bti Aug̃. ꝗꝫ pr̄ faīlias co
rā deo teneť ratione redďe. nō solū de peccatis
ꝓpriū suaꝝ. sed etiā totius famile· si ipsos nō
correxeit. ꝗ disciplinā debitā nō dederit· Et si
opus est a se penitus nō abegerit· si ꝯtuma-
ces pmāserint Quātū igiť pōt curā impēdat
vt honestā familiā habeat ⁊ firmit̄ ꝯfidat in
dn̄o· ꝗꝫ si plus talibus largiatur ꝓpter eoꝝ
virtuosam conuersationē. ꝗꝫ plene hoc om-
nipotens deus sibi restituat· et hic et in futu
ro· Honorifice etiā et ex industria cōsilietur
cū famulis suis · maxime quos prudētiores
nouerit· q̄d ⁊ qn̄ singula queqꝫ fieri debeant
Concordant em̄ in hoc yconomi expertissimi.

q̄ familia digne regi neq̄t. nisi cū mag̃ prudē-
tia. et p̄cipue ea q̄ ad agriculturā spectāt. q2
ad plura respicē oz. Et iō vbi plima sal9 spe
tāt ibi multa ɔsilia p̄cedē dnt Sūt pinde sin
gula aptāda tpib9 suis iuxta qd sapiēs dt.
q2 oē tps tēp9 suū hz. Est eñ tps plātādi. tē
p9 euellēdi. tēp9 seiandi. tēpus metēdi. tēp9
arādi. tps ɔplanādi. tēp9 fimādi tps tbulā
di. tps purgādi. tēp9 instrumēta p̄pandi. tē
p9 laborādi tps q̄escēdi. tps p̄meditādi. tps
exeqn̄di ꝛ sic de alijs. Q2 si i aliq̄ istoꝝ negli-
gētia ꝗ pigritia sū inertia ꝗ iprudētia se imis-
cueit. tūc totū regimē detrimtū patiet. ꝛ dāp
nū seq̄tur. Nō sic est v sq2 q̄q2 de alijs officijs
mechanicis. put ad oculū q̄tidiana expien-
tia edocet. Magna igit vigilātia et idustria
rusticis necessaria est ad tā varia et pene cō-
traria p̄sequēda. ad que vnus aut pauci nō
sufficiunt Vñ et btūs Bernard9 vtile cōsiliū
dat hijs q̄ diuersis curis grauātur. videlicet
q̄ eligere debēt aliquē fidelē famulū. cui ōnia
cōmittant. cū auctoritate ita q̄ quicq̄d faciat
sit factum. q̄cquid iubeat sit iussum neq2 fa-
cile ɔtra talem querelā recipiant. ꝛ nihilomi
nus ipsi diligēter aduertāt. vt negocia debi
te tractentur. Qui sic pcedunt pficient. qui
autē per se cūcta dispone volunt neq2 ɔsilijs

acq̃escere peritoꝝ tales seipsos inutilit̃ inuol
uūt· et alios impediūt. familiãqꝫ crebro tan
to tedio affligunt· vt ad nihil quod vtile est
sufficiat. Expedit quoqꝫ famulis ac famula
bus ipsis· si moderate honorētur· ac aliquã-
do de bene actis recōmendētur· Nam qñ post
magnos labores semp̱ indignacōnes repor-
tant pusillo aĩmo fiunt· et quasi de seipsis de
sperati· naturalit̃ īfirmiores reddūtur. nec vn
q̃ꝫ ad ea que laude digna sūt cōsurgunt. Ho
mo autē hilaris et bone spei· fortificat̃ in na-
turalibꝫ suis. et grãdia cōsidētet ꝓcedit ⁊ p̃-
cipue quãdo beniuolēter ⁊ venerabilit̃ p̃ueni
tur Hac p̃ctica iulius cesar vsus fuit· q̃ sub-
ditos suos cōmilitones appellauit· nec vnq̃ꝫ
eis dolum aut irreuerētiam exhibuit quare
tanta eos fidelitate sibi astrinxit· vt corpus ⁊
animã ꝓ se dare ꝓmtissimi essent Factūqꝫ ē
vt tātoꝝ viroꝝ adiutorio suffultus Victor in
orbe fieret. Hoīs nãqꝫ aīmus naturalit̃ nobil
est· ⁊ ptāti recalcitrat· ⁊ iō falius ducit̃ q̃ꝫ trahit̃
Qui aūt beniuolētia nō vincūtur obiurgacō
nibꝫ ꝓuocãdi sūt. ⁊ ptāti p̃mēdi· si nīs irratio
nabilit̃ lassati fuerit Vbi ē notand̃ qꝫ sūt qui
dã prēsfamilias. q̃ quadã mala ⁊ inutili de-
mentia familiã suam destruūt. ꝓ eo qꝫ nulla
strēnuitate ad viriles labores eam instituūt·

nec desides corripiūt: neqꝫ valentes in bona
actione et ordinata dieta ꝑseuerare faciūt Re-
quirit vt nec ibi nec alius ī posterū vtiles sint
Et est ꝟuera magnū malū: nā simplices ꝛ bo
ne voluntatis hoīes hac occasiōe sicut in corpe ꝛ
aīa destruūtur. Qui etem scꝫ sacros laboꝛes dis
suescit raro ad eosdē ꝓfecto redibit. Hinc btūs
Ben. ait: Quō miseris rusticū ne laborē ꝯtinu
et: statim molestat. Qꝫ si laborare cessauerit q̊
merito eternā obtinebit vitā? Ora e nescit cō-
templari. meditari. studere. legere. ceteraqꝫ studia
spiritual' vite ignorat. Et qd sibi restat nisi oci
um? Ociū autē diu rational' creatura sustinē
non pōt. Restat ergo vt si laborare in vacacōe
sua cessauerit ad vicia ruat: ꝛ dyaboli cibus
fiat. Hec sūt incrementa libertatis male. Nō
segnē ꝗꝫ operā idē pr̄ sctūs cū inclitus fratrib⁹
suis agricolture īpendebat. tā ꝓ v̄tutib⁹ ac-
q̄rēdis: q̄ꝫ ꝓ q̄tidiani vict⁹ alimonijs adipis-
cend. Preterea nedū orthodoxi pr̄es hoc cē
seruēt: sꝫ ꝛ gentiliū industriosa nobilitas idip
sū luculent adiūit. Vn̄ apud eos duo status
esse memorātur q̄ spēalit ad laborādū sūt in
stituti. videlicet militaris et ruralis. Legit nā
qꝫ ꝙ sūm⁹ ille orb' monarcha Octauian⁹ mi-
litib⁹ suis tantā disciplinā īdixit: vt neqꝫ vsū
vel colloquiū feīnaꝝ neqꝫ delitias. neqꝫ ociū.

i 8

neq3 vestitũ molliorẽ ipsi ïdulsit· ꝫ exitũ cõ
tinuũ cũ cibo grosso· et aspero ĩdumẽto· Nã
delicie ꝛ mollior vestit⁹· cito virilẽ aĩm enuãt
Eya vbi sũt hodie q̃dã milites nr̃i ac rustici?
vbi strẽnuitas ipsoꝝ inueniri poterit? Nõ ne
sũt lupꝰ saul' timidiões· nõne feĩs molliores?
Sz venerabiles rustici ꝑua exẽpla respicẽ nõ
dũt q̃nꝑmo ꝑ in võcõz suã sp̄ memoẽs sint· q
ad statũ scm̃ ꝛ huilẽ· ac laboriosũ· võti sũt a
dño deo. Et iõ caue dũt· ne ĩ vestitu· ĩ cibo· ĩ
potu ac ceteris q̃ ad vsũ faĩliarẽ spectãt· aliq
ostẽtacõem siue ꝑciositatẽ admittãt· ꝑ certo
scientes· q si alit fecerit· tã deũ q̃ scõs ange-
los· q̃ etiã totũ mũdũ ↄtra se ꝓuocãt· vt au-
ferãt ea in q̃bꝫ male delectant. Sit g° mẽsa ꝑ q̃
tidiano victu de cib⁹ substãtiosis et simplicit
ꝑparatis nõ delicatis· qꝛ hmõi cibi delicati fa
cilit digerũtur· ꝛ natu̾am min⁹ iuuant. Cibus
aũt simplex ꝛ substãtiosus· ac vniformi⁹ na
turã roborat. sanitatẽ cõꝯuat· et ad laborãdũ
corpus aptat· ꝛ bene ĩ stomacho durat· De
licie vero· ac crebre epulaꝝ variationes. na-
turã inflãmant· ꝛ dissipant· ac plures egritu
dines introducũt. Testes sunt delicati ciues
viri· ac feĩe· ꝛ alij q̃cũq3 epulationibꝫ q̃tidie
vacãt· qꝛ diu̾sis tortionibꝫ ꝛ infirmitatibꝫ g̃
uant̾. de q̃bꝫ laboriosi rustici nihil pene sciũt·

Et est vtiqȝ mirabile iudiciū dei· quō illi qui magnū studiū ꝓ sanitate aut ꝯseruāda aut acquirēda īpendūt. cum tāta p̄ciositate epu lar͛. raro qd͛ cupiūt adipiscūtur. Isti aūt q̄ ru gientē stomachū vix pultibꝯ ac fabis solan tur· ab in eunte iuuētute vsqȝ ad decrepitā se nectutē. sani ꝯmunit͛ p̄seuerāt Si aliud nihil scirem⁹. merito deberet nos a dāpnabili gu= la cohibē· Videm⁹ nanqȝ ad oculū q̄ꝫ plures gula q̄ꝫ gladio moriūtur· Sit deniqȝ vestitus de lino crudo· aut panno grosso. iuxta morē patrie. apto ad labores q̄tidianos Pro die= bus autē festiuis qui habet. potest vti vesti= mētis aliquāto cultioribꝯ· in q̄bus tamē om= nis curiositas deuitetur· Mos etiā laudabi= lis apud quosdā antiq̄tu᷒ seruabat᷒· vt nup tiarum tēpore de talibus vestibus sibi proui derent. et pro diebus solēpnibus seruarent vsque ad finem vite· aut q̄ꝫ diu durare potu issent· Ceterū qꝛ expedit etiā nōnunq̄ꝫ rigo= rem laxare· ideo olim apud sanctos patriar= chas ⁊ dei amico᷒ sancta ꝯuiuia ⁊ solatia fre quētabātur q̄si in q̄ddam p̄sagiū future illi= us iocūditatis quā in celestibꝯ cū angelis ha bituri erant· Sic et honesti rustici cū familia sua· aut cognatis siue vicinis facere p̄nt cer= tis diebus secūdum bonā ꝯsuetudinē patrie.

In q̄bus sp̄ caue͂ dn̄t occasiōes pctō͂· p̄ncipaliter v̄ba maledica· detractoria ⁊ inhonesta ⁊c· Co͂uenticula aūt illa q̄ fiūt in tabnis. vbi ebrietates ⁊ scurrilitates ⁊ cetera mala fiūt oībꝫ deū timētibꝫ cauēda sūt· Coreisacōes et qͥ ludꝰ ex se pctīn nō sint. si debito tp̄e ⁊ mō fieret a psonis laicalibꝫ· tn̄ qꝛ alia vicia freq̄nt se immiscet iō cautiꝰ vitāt· Illa aūt solatia q̄ sine pctō fiūt debito tp̄e ⁊ mō· nō solū sūt licita· ymo ⁊ meritoria. qꝛ diligētibꝫ deū oīa in bonū coopāt· Studeāt igit̄ venerabiles laici q̄uiqꝫ sic seipsos ⁊ familiā suā in timore dei gubnare· vt pit cū ipis post hāc vitā ꝯsequi mereātur gloriā sempiternā· Amen·

Undecio dꝫ qlibet fidel et timoratus rusticus ad hoc niti vt non solū a maioribꝫ pctīs abstineat· ꝫ etiā vt caueat se ab ōm occasiōe mali· Hec ē doctria apli p̄· ad thessa· v. Rōeꝫ huiꝰ assigāt sapiēs eccastici· xix· dicēs. Q̄ modica spnit paulati decidet. Vbi dicūt expoitores q̄ īpossibile ē q̄ aliq̄s possit vitare mortalia q̄ non fugit venialia· Et dant exemplū de dd. q̄ idcirco ī adulteriū cecidit· eo q̄ oculos non custodiuit· Quāta mala sibi ab hac leui occasione venerūt· q̄ incaute alterius vxorē respexit horrēdū est dicē· qn̄ post adulteriū simulatio post simulationē homicidiū seq̄bat·

Pena q̃ꝫ tā ḡuis sibi īflicta fuit vt a dn̄o au-
diret. Nō recedet gladius a domo tua vsqꝫ ī
sempitnū. Oīa hec a leui scītilla ortū habue
rūt. Et q̂s mō secur⁹ erit. Restat igit̃ vt oēs
timeam⁹ ⁊ sollicite vias nr̄as scrutemur Hic
cōiter solēt q̂dā rustici dicē. Ach nos sum⁹
rudes ⁊ simplices. ⁊ sine lr̄is. nec possum⁹ oīa
sic ad pūctū ꝯuare. ⁊ sīlia. Quibꝫ ego rn̄deo
ꝙ diligent̃ adūtāt hāc obiectōnē suā. ⁊ si ita
īuenerit. ꝙ īpossibile sit eis talia scire ⁊ ꝯuaē
tūc meito sūt excusādi. qꝛ ꝯm smam bti Jero.
Maledcūs ē q̃ dt ꝙ de⁹ p̄cepit aliqd īpossi-
bile. Videam⁹ g° de doctrina hac Dicim⁹ ali
cui simplici laico Noli respicē in faciē alicui⁹
mulieris. ne capiaris in aīo tuo. ꝑeo ꝙ scp̄tū
est Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscēdā eā iā
mechatus ē eā in corde suo. Itē noli irasci frī
tuo sine cā. Itē non cōcupiscas rē ꝓximi tui.
Itē noli detrahē ꝓximo tuo Itē noli ī corde
tuo suspicari malū de ipso. nec iudices eum.
Noli dicē falsū testimoniū. neqꝫ mētiaris. ne
qꝫ crimīeris neqꝫ fornicer is neqꝫ fureris. nec
aliud aliqd facias ꝓxīo tuo qd t̃ fieri nō vel.
hec sūt p̄cepta dei. Iā rn̄de an intelligas an
nō Si dicis sic g° grat⁹ esse debes et ꝯuaē. Si
dicis nō. Mētiris ⁊ maledcūs es. Nā multo
difficili⁹ ē daē cāꝫ ꝙ ista nescias q̄ꝫ ꝙ ea scias

Reuera nec summis sophista hoc tibi persua-
dere posset: q hec et similia ignores. In anima
tua hec plantata habes. et tu et paganus et
iudeus. Nullus est excusatus. Si tibi nō vis
fieri furtū. nec alteri facere debes. et sic de sin-
gulis. Si dixeris arduū pcepū est. nō valeo
seruare illd. Item mētiris. Quia enī ista nō la
bore h qetē reqrūt. Vbi ē nūc simplicitas tua
Tota die et nocte ztra deū et primū cogitas
malū et dicis simplex sū. Quāt simplex esses.
dicitur enī simplex q̄si sine plica. Si igitur si
ne plica malicie es. tunc vē simplex es. q̄ diu
autē in te malū fuerit. non es simplex. Noli
teipsū decipere. Vtere donis dei vt intelligas
voluntatē eius dum tēpus habes. Ergo iam
coactus rn̄deo. si ista scis videlicet q malū est
ista facere ztra voluntatē dei nōne etiā malū
est q te non vis cauē ab occasione faciēdi h.
Si scis q malū est cadere ī fluuiū nōne eque
facilit scire poteris. q bonū et cautū est trāsiē
sup ripā. Och och nihil facim. qn̄ nos ex-
cusare ī peccatis conamur. Simplices esse in
malo debem. vt illud nō faciam. sic colūbe
q̄ neīnem ledunt et prudētes in bono sic spē
tes. vt illd nō amittam. Vex non sic ista scri
bim quasi hoīes rusticanos artare velis q
oēs circūstātias huānorū actuū scire debeāt.

quo etiā latratores effugiūt· qd vtiq; ē eis im-
possibile· Sꝫ vt in his q̄ naturalr̄ insita sūt ve
lacl' ē impie excusatōis nō p̄tendat Que āt
difficiliora videntr̄ ad p̄latos suos a doceāt
ꝗ aliorū q̄ talibꝫ suffragari poterūt Done igr̄
deliberatōis hor' hec sufficiāt cū sp̄us dei p̄sto ē
adiuuandū in his q̄ ad salutē spectāt Qꝫ āt
occasionē q̄runt recedēdi a veritate nō mirū si
tenebris inuoluātur atq; irato deo qd vid' ē nō-
hilecūr dū poterit p' q̄stica dū volunt nō p̄nt·
Sūt p̄terea q̄dā quibꝫ nō videt' p̄cm̄ q̄ndoq; re
iocari ociosa loq̄· officiosa ā ociosa mēdacia
fingē· alios plausibilit' decidē carmia q' mi-
nus honesta dicere vel cātare· crebro irasci le
uit iurare· cachinis p̄libꝫ a falibus vacare vlt̄
mensurā comedē ā bibere. ociari tēpe minus
ꝯ tunc expedit. bona sua irronabilit' ꝯsumē et
alia similia facere putātes q' ista nō faciat ex
malo corde neq; ex ꝯtēptu dei ā p̄ximi q' p'p
ter ea nō sint p'cc̄a. aut forte sint ita p'ua· q' de
his mō nō sit curādū· 7 p' ꝯsequēs emēdare vel
ꝯfiteri nō p̄ponūt Audiāt q' tales sūt qd ip
sa veritas i euāgelio dicat q̄si sub iureiurādo
Amē dico vob' q' de oī v'bo ocioso q' loquuti
fuerūt hoīes rēdēt ratiōnē in die iudicij. Oci
osū aūt est qd caret ratione iuste vtilitatis ā
ncc̄itatis. Si ergo de hoc minimo ita districte

ratio reqret· qd de maioribꝰ. Ubi e diligent aduertendū oibꝰ laicis q simplicitate suā ptē dat q illa oino taure dnt· q sine labore ⁊ idus tria fiūt qꝛ in talibꝰ nullā excusatione allega re pnt. S si qn talia ꝯmittāt ex huāna ifirmi tate q humilit recognoscat ⁊ se emēdare cū aux ilio dei pponat. Quis em dice audebit corā deo. nō potui tacē nō potui qesce. Si ita simp lex es q rationabilit laq nescis tace. ⁊ secur⁹ eris. Quis te ad loquendū cogit. Ita de aliis Qui sine rōne de mltis se itromittit nō mirū si cadat. Timēdū est etiā cōiugatis· q i actu mrimoniali multa pctā ipi surripe pnt si di ligent se nō custodiāt· Magnū em sacmetū est ⁊ ideo vt Aug. dicit· Nihil i lecto tuo pie agē debes· nec excedas vltra cōcessam licētiā in lege dei· Sit cast⁹ cū ꝯiuge thor⁹ ⁊ si ē cuia ppagādi liberos. nō sit effrenata luxuries li bidinū· Defer in lecto tuo ꝯiugi tue honore. qꝛ mēbra xpi ābo estis ābo ab illo ꝯditi· ābo ab illo rparati. Itē act⁹ ꝯiugalis tripliciter fit sine pccō scꝫ qn fit pp ter bonū plis· aut cau sa reddēdi debitū· aut pp ter vitādū adulte riū. Hoc pintellecto q fiat debito mō hoc ē honeste sm debitū ritū nature simpliciter ⁊ de bito tpe. Nā natura vetat tēpus ieptū sibi scꝫ mēstrual infirmitatis qꝛ tūc fetus q ꝯcipiūt

contrahût ɔplexione leprosã. ⁊ alios morbos
ꝓpꝗuos. ⁊ ob hoc tales olim ĩ lege dn̄s int̄
fici iussit vt habet Leuitici. xx. ca. qꝛ directe ⁊
voluntarie ɔtra bonũ ꝓlis faciebãt. Grã similiter
vetat tps sacr̄ talib̄ꝫ expedi actib̄ꝫ. qꝛ diebꝫ
ieiuniorꝝ ⁊ festiuis cessare dn̄t ⁊ deo poti⁹ va
tae. Et ꝗꝗ q̄ tūc illo fine pctō exigit. tn̄ q̄ cogit
ad reddendū debitū aut nihil aut min⁹ peccat
sꝫ tpe menstruali nec exigi nec reddi debꝫ. Pos
sunt qꝫ boni ⁊ honesti viri faciliť hoc tps cō
siderare. qꝛ pene semꝑ vniformiť venit p sin-
gulas lunacōes ⁊ facile ꝑ tūc se a cōiugibus
elõgare. Femine naqꝫ q̄si naturaliť verecūdan
tur. tam hmōi ꝑpalare q̄ uis in hoc ɋuit pec
cet. si pterea talis v̄ecūdie viris ɔsentiãt. Nō
eni que naturaliť fiūt ipsis ĩputanda sūt. A
maledcōne eue ista venerūt. Et breuiť vt be-
tus Augustin⁹ dicit. Paucū tēpus sufficit ad
ꝓlis ɔceptionē ⁊ post hoc oĩmoda abstinē-
tia vsqꝫ ad ꝑtũ eius. melior vtiqꝫ est ⁊ sanior
q̄ illud iterare qđ supfluū ac lesiuū ē. Porro
in deuotis libris legiť q̄ grauiť q̄dam ɔiuga
ti boni etiã ac sc̄i testionꝭ apđ inferos ĩ igne
purgatorij cruciãť ꝑ excessib̄ꝫ p̄dc̄is. Quare
vniũsis ɔsuliť. q̄ caute se h̄eant ĩ hijs vbi fa
cilius delinq̄tur ⁊ etiã ab oĩ alia occasiōe ma
li se elongent qꝛ vnū peccatū est cã alterius

et ad ad trahit. sicque sollicite cum deo ambulet. quod in tempus et ei hic et in futuro placeat et etiam ab eo gau

Uod vero undecimo debet quilibet. ut Ordia percipiat. fideles et timoratus iusticus. Primo quilibet christianus niti ad bonum nomen et probatam famam apud proximos suos. Hoc est quod sapiens docet Ecclesiastici. ubi dicit. Curam habe de bono nomine hoc enim magis tibi permanebit quam mille thesauri magni et preciosi. Et apostolus monet fideles ut sine offensione sint cunctis hominibus. ut quantum in ipsis est testimonium bonum habeant etiam apud eos qui foris sunt Ubi est notandum quod hec et similia facilia sunt ad dicendum. sed ad practicandum non ita. Immo magna perfectio ad ista requiritur. Et ergo magni meriti est ad hoc tendere quamvis pro libitu id quod queritur non poterit adipisci. Sunt preterea in sacra scriptura quedam auisamenta. que disponunt hominem ad hoc ut sit bone fame. et secure vite. tam quoad corpus quam quoad animam. Primo videlicet quod caueat se a familiaritate magnatorum et principum. quia raro poterit simplex homo sic se habere. quin periculum incurrat propter difficultatem illis annexam. Unde et sapiens dicit. Pondus super se tollit qui honestiori se communicat. Secundo quod officia publica declinet in quibus vix aliquis sic caute se custodire poterit quin aliquando a iusticia deviet. sic Sapiens dicit. Noli velle fieri iudex. et in loco magnatorum ne steteris

Hic ōmino admonēdi sūt rustici. vt a strepi-
tibꝫ iudicialibꝫ sūme se custodiāt qꝛ tueri ex-
perientissimi et doctissimi viri ac ī via dei ꝓba
tissimi. in talibꝫ vix sibi ꝓuidē poterit ꝙ sa-
nā ꝯscientiā ⁊ bonā famā reportēt. Tertio
ꝙ nō velit se de ōni īiuria sibi illata vindicaꝛ
ad vnguē. ẜ magis ꝓpter bonū pacis dissi-
mlare etiā cū dāno aliquo tꝑali. qn̄ hoc iux-
ta bonā estimationē viderit faciēdū. Hinc sa
piēs dicit. In mltis esto q̄si nesciꝰ. Hoc ē au-
reū verbū. Qui em̄ cū hoibꝫ ꝯu̇sant᷑. cito of-
fendit ⁊ offendit᷑ saltē venialit᷑ et gͦ cōtinua
paciā ē in talibꝫ necc̄aria. Nā q̄ iugit crimina
tionibꝫ ⁊ īculpationibꝫ insistit. ⁊ ad oēm fla-
tū irascitur. ⁊ cūcta ẜm caput ꝓpriū disponē
ꝯtendūt cito efficit᷑ odibilis. ꝑ ꝯsequēs bonū
nomē qđ diuitijs melius ē ꝑdet. ¶ Quarto
in arduis negocijs cōsulte ꝓcedat. ⁊ si qn̄ ꝑ
maliuolos iniuste diffamatꝰ fuerit. ꝙ de tali
bus legittime se purgare festinet q̄ꝫtū pote-
rit. nec debet esse cōtentus de ꝯscientia sua. ꝓ
eo ꝙ ipse sibi bene conscius et securus est ꝙ
talia non cōmiserit. qualia de eo dicūtur. Nā
sicut dicit beatus Augusti. Conscientia et fa
ma due res sunt Consciā est nob̄ necc̄ria ꝓp
ter nos fama ꝓpter ꝓximos. Et iō ꝯtemnē
ꝓpriā famā est mortale peccatū. Et negligē

est veiale vel moꝛ̃.ꝭm ꝙ negligētia est maioꝛ vel minoꝛ. Cui⁹ ratio est. qꝛ est directe ꝯtra di lectionē ꝓximi quā edificaꝛ̇ tenemur ꝑ ꝯuer sationē bonā. Et in hmōi magnis infamijs abluēdis. debet simplex hō semꝑ hrē recursū ad aliquē virū disciplinatū ꝓ ꝯsilio inq̄rēdo qꝛ nō est negociū puerile. Si aūt post legitti mā purgationē ifamia talis fueit cōtinuata nō debet curare aut nis dolere ȝ cū btō Pau= lo ꝑ ifamiā et bonā famā ad celoꝝ regna dis cat puenieꝛ̇. Jā eñ nō habet q̄d vltra faceꝛ̇ pos sit et ergo debet dño deo totū ꝯmittere. Sic ꝑfecti viri iubētur toleraꝛ̇ ifamiā iniuste illa= tā ꝓpter veritatē. et tñ nullo mō dñt daꝛ̇ oc casionē ꝙ de ipꝭ mala fama iuste valeat sus picari. Et hinc tāgitur ratio difficultatis suꝑ̄ dicte. videlicet ꝙ hō ex corde soli deo cupiat placere ⁊ oēm fauoꝛē et honoꝛē humanū cō tēnat et tñ sic venerabiliṫ viuat honori sicut et oblatū etiā honoꝛē deo ascribat. neqꝫ ꝯtu= melias iniuste illatas penset. Hec est ars ar tium ⁊ ꝑfectio ꝑfectionū. Et q̄uis vix repeia tur aliq̄s etiā inṫ viros alte ꝓfessiōis q̄ eam ꝑfecte habeāt tñ multi simplices laici ipsam a domino mirabiliṫ obtinuerūt. vt in sancto Job. Thobia. Paulo. Scolastica. Alexio. Francisco. ac alijs innumeris aperte claruit.

Et qꝛ hodie nō ē man⁹ dm̄ abbreuiata ideo
nēo desꝑerare debꝫ. ħ surgit ad meliora conari.
Demū auisandi sūt boni laici. vt caute cū ꝓx
imo suo ābulent ne vēcūdiā amittāt. qꝛ ex ħ
mlta mala sequūt᷑. Quāto em̄ ē ꝯditio vilior
tāto ē ad vicia ꝓcliuior. Ac ꝓide si semel hō
paup et degener vēcūdiā amiserit totalit᷑ dei
ceps putrescit sic pomū cute detractū. nec ali
qd scādalū incurrē formidat. Sꝫ q̄ diu itegrā
vēcundiā habuerit. cohibet᷑ et ꝯseruat᷑ ꝑ eā
a multis peccatis De alijs occasionibꝰ scāda
loꝝ supfluū ē hic scribē. Scit q̄libet sensat⁹
laic⁹ q̄d sibi displicꝫ ī vicino suo. q etiā dēat
sibi displicē in seipō. Et qd placꝫ sibi in illo ħ
etiā placeat sibi ī seipō. ⁊ ita faciat. ⁊ optie ꝓ
ficiet. Doctrīa sapiētis ē. Jnteipso disce pri-
mū. ⁊ in ꝓximo disce teipsū. Estote igꝛ vene
rabiles rustici ꝰm dīna moīta pfecti ꝰm mo-
dulū vr̄m qꝛ dn̄s de⁹ vr̄ pfc̄us ē. ⁊ ab oī spe-
cie mali abstīete vos q̄ten⁹ tādē p⁹ huī⁹ vite
miseias etne glꝭe meāmi recipe coronas Amē

T Ertiodecimo debet q̄libet fidelꝭ ⁊ timora
tus rusticus se cauere a societate mala
et cōsortio potantiū ⁊ iurantiū. ac omniū qui
sine timore dei viuūt. Hec est doctrina sapiē
tissimi salomonis in ꝓūbijs caᵒ. quarto. V-
bi sic dicit. Ne delecteris in semitis impiorum.

nec tibi placeat malorū via. Fuge ab ea ne
trāseas p illā declina ⁊ desere eā. Nō enī dor
miūt nisi malefecerit ⁊ nō rapit somn⁹ ab eis
nisi supplātauerit Comedūt panē impietatis
et vinū iniqtatis bibunt. Via impiorū tene-
brosa. nesciunt vbi corruāt. Respicit dn̄s vi
as homis. et omnes gressus illius cōsiderat.
Iniqtates sue capiūt impiū: ⁊ funib⁹ pecca-
torū suorū cōstringitur. Ipse morietur. q̄r nō
habuit disciplinā. ⁊ in mltitudie stulticie sue
decipietur. Hic est aduertendū q̄ hō nascit̄
cecus quo ad intellectū. ⁊ pclui⁹ ad malū q̄
ad affectū. Et ergo bona educatio ē sibi sūme
necessaria. Sed neq̄ȝ hoc sufficit. nisi ⁊ iā bn̄
educatus teneat se in societate bona. q̄r sicut
Dauid pp̄ha dicit. Cū sc̄o sc̄us eris. ⁊ cū vi-
ro innocēte innocēs eris et cū electo elcūs eis
⁊ cū puerso puerteis Homo igitur cū ad an
nos discretiōis puenerit tres habet inimicos
qui eū post se trahere cupiūt. scȝ caro ppria.
mūdus. et hostis antiquus. Caro persuadet
ocium. luxuriā. gulam. molliciem. hanc si se-
quit̄ bestialis efficitur. sicut equus et mulus
q̄bus nō est intellect⁹. Mūdus fallax psua
det auaritiā. et gloriā tpalem. hunc si sequi-
tur. fit sollicitus supra modū vanus ⁊ sup̄bus
Hostis antiquus imittit inuidiam. rancorē.

malitiã. suspitionẽ. blasphemiã. ⁊ desperacõ-
nem. hunc si seq̃tur maliciosus efficit. aĩosus
crudelis. ⁊ dyabolic⁹. In tãta pugñiõe hõ bñ
indiget adiutorio ⁊ q° si solus ẽ verisimilit̃ p
iclitabit. Et si sic quãtomagis si ĩ medio ma
loꝝ ↄstitut⁹ fuerit. Sollicite q° se ↄũtat ad bo
nã societatẽ. ⁊ tunc iuenlet tres amicos forti-
ores q̃ sint p̃dicti tres hostes Nã ↄtra carnẽ
inueniet rationẽ s̃m deũ regulatã. cõtra mũdũ
angelos scõs ⁊ viros siue feias spũales. ↄtra
dyabolũ deũ. Si hos audierit victor erit ⁊ bñ
hẽbit. si illos. tũc piter cũ illis pibit ĩetnũ.
Sz q̃r nulla ars sine magistro discit̃ iõ hec ẽ
ↄmunis s̃ma sanctoꝝ. q̃ hõ bone volũtatis se
applicare dz ad aliquẽ viꝝ disciplinatũ ⁊ doc-
tũ. q̃ eũ instituat in õnibꝫ. ⁊ cui tãq̃ deo obedi
at a q̊ viuẽdi modũ accipiat. cui etiã oĩa cor-
dis suis secreta reuelet Et si talẽ inuenire nec
ad manũ hrẽ semp potuerit. tũc debet cor suũ
ad dñm deũ dirigẽ. vt ipsũ a malis p̃seruet.
et ad cũcta bona pducat. sibiq̃z in dubijs cer
tiorẽ viam demõstret. Quãta aũt sit pigritia
et defectus in hijs duobꝫ flebile ẽ dicẽ. Si ei
aliqua cã ꝓphana hoiem simplicẽ vrgeat.
vt viz timeat amittere ĩ iudicio ouẽ bouẽ. do
mũ vel agrũ. statim sine õni dilatione currit
alacriter ad iurisperitos qui eum iuuent. ne

pdat qd diligit· ⁊ ita inueniet. Sz si cause aīme sue stimulēt eū ne peccet. vix moué vult pedē vt saltem tepide pergat p ꝯsilio inquirendo· ne dn̄m deum offendat· Et si pergit vix talem inueniet q̄ secure ipsū iuuare poterit· inter tot altitudines sathane q̄bus totus mūdus īplicatus est· Sed fidelis deus q̄ non patitur electos suos tēptari supra id qd pn̄t ꝫ faciet etiā cū tēptatione ꝓuentū vt sustiné possint· tam intellectū illumīabit q̄ iuuabit affectum si tamē homo faciat quod in se est· querēdo videlicet bono modo ꝯsilium ⁊ auxilium a supioribus suis huīliter· Quod si nō inuenerit aut inuenire potuerit. tūc in simplicitate cordis sui dicat dn̄o deo· hec aut similia verba. Deus eterne qui absconditorū es cognitor· Tu scis cor meū · libēter facerē qd tibi esset magis gratū si illud scirem· sed quia illitteratus sum et me iuuare nō valeo· idcirco ad piissimā misericordiā tuam p̄ces meas porrigo supplicās humilime vt me in hijs pplexitatibus q̄bus nunc coartor iuuare digneris· quaten⁹ te non offendā· ꝫ qd expedit aīme mee nūc iugiter pagere valeā· ⁊c· Qui sic procedit a dn̄o dirigetur· Qui aūt nō curat custodire cōscientiam suam· sed cū vanis hoībus vires et tēpus expendit· nō mirū

si nesciat q̄ sit volūtas dei bn̄placēs et pfecta quare etiā facile a dyabolo pcipitat̄ de vno pctō in aliud. Absq3 dubio magnū est pmiū celestis regni. qd electis dabit. et g° etiā dig nū et iustū est q cū magna diligētia et indus tria p illo laboret. Siquidē btō gregorio tes te ad magna pmia nō puenitur nisi p mag nos labores. Sz qn̄tūcūq3 laborem⁹ siue pati amur p illa gloria supna. neq̄q̄ e cōdigna cō pensatio huiꝰ meriti ad illud pmiū. sic btūs Paulus aplūs dicit. q2 finiti ad ifinitū nulla est cōpatio. Quare sp huilit̄ sentire debem⁹ nob. et in veritate ita recognoscē. q oēs iusti cie nrē sūt velud pann⁹ menstruate. i cōspcū illi⁹ cādoris diuine maiestatis. Qui āt ab hac hui li recognitione recedit. putās se aliqd eē cū nl sit scipsū seducit et deo nō placet. nec dign⁹ ē vt grā dei illū salutet. Huiliamī igit̄ o vos venea biles laici viriusq̄3 sexus q timetis deū. vt exaltemini fortit̄ a societate carnaliū hominū vos absti nete. vt int̄ angelos numeremini. strennue ab ōni ebrietate vos tēperamini. vt spiritu sancto impleamini. ab inutili et pniciosa cōsuetudine iurandi os vestrū cohibete. ne diuina vltio vestras domos dissipet. sed magis pura orati one et grārū actione cū ōmibus bonis ditemini Sicq3 tota vita vestra in ōni virtute fulgeat

vt q̃ aliq; vestram sc̃am ɔ̃usationẽ viderit in bo-
no edificet̃. ac dn̄m piter vobiscū benedicat.
Cui laus est ⁊ phẽnis gloria p õmia secula sc

Quarto decĩo debet q̃libet | aiuloꝝ Amẽ.
fidelis ⁊ timorat⁹ rusticus sedule discu-
tere ɔsciẽtiã suã et crebro ɔfitei. Hic timeo
verisimilit̃ q̃ moderni laici nimis sint negligẽ
tes. ⁊ valde deficiūt a pbitate laicoꝝ antiq̊ꝝ.
semp illã excusationẽ iniquã p̄tendẽtes q̃ ã
sint ita simplices q̃ hoc nõ sciãt. aut aliis sic
prepediti. q̃ hmõi vacare tps nõ hẽant. O
q̃lis ẽ ista excusatio? Industrii sūt ad peccan
dū. ⁊ simplices ad ɔfitendū. Tẽpus hn̄t ad
opa iniq̃ ppetrãda. et tps non hn̄t ad male
acta emẽdãda? Sciūt discerne vs̃ ad minimã
auene mẽsurã quã hn̄t ĩ domo sua. ⁊ nõ sciūt
q̃d hn̄t in ɔscientia sua Et vtiq; illd̃ qd̃ sciūt
foris ẽ et istud qd̃ se nescire dicūt intus ẽ. O
nihil stulti⁹ ẽ q̃ vt q̃s decipiat seipsū. Si nes
cis disce. Vide an vnq̃ diligentiã adhibuisti
ad hoc vt scias voluntatẽ dn̄i dei tui. Certe h̊
p verissimo tenẽ debes q̃ ad hoc creatus es
Si autẽ hoc ignoras ignoraberis. Postposi-
ta igitur excusatione calua ista. que ɔmuit̃er
laicis est valde familiaris. disce quomodo cõ
scientiã tuã discutere debes. De mane quãdo
surgis. statim assuesce gratias agere deo tuo.

gr in te hanc horã vſqȝ pduxit. Deinde reco-
gita ſi ad pc̄m in nocte ↄmiſiſti ⁊ pete de h̄
veniã. et nota illud cū pposito ↄfitendi. max
ime ſi mortale fuerit. Ora etiã ad dn̄m vt de
futuro ſecur9 fias dicēs. Digna͛ dn̄e die iſto
ſine pctō nos cuſtodiē. Similit̄ de agēdis. vt
angel9 ſcūs dirigat te vbiqȝ in prãdio ⁊ cena
ſimilit̄ gratias age dn̄o de bn̄ficijs ſuis. et in
ſimplicitate cordis ſume neceſſaia vite. q̄ ds
largitus eſt tibi. In ↄuerſatiōe tua p diē ſi ſo
lus fueris. coge cor tuū ad cogitãdū aliq̄d bo
ni. ⁊ ſi aliq̄d mali irrepſerit. pelle a te vt meli9
poteris. Si cū homib9 noli aliq̄d alteri facē uł
dicere qđ tibi nō vis fieri. Ecce q̄ꝫ breuis vi-
uendi norma. Eſto fidelis in ope tuo. veridi-
cus in ſmone. patiēs in iniurijs. et ſtatim eris
hō ſincē et bone vite. De ſero anq̄ꝫ lectū itro
eas. recogita an ſic vixiſti. et ſi nihil te ↄmiſiſ
ſe mali inueneris grãs age deo. ſinaūt. ſigna
diligent̄ cū pposito emēdandi et cōfitendi.
Ora deinde deū. vt noctē illã tu ⁊ familia tua
trãſeas abſqȝ macula peccati. Eya q̄s hō au
debit dicē in veritate. Hoc neſcio. ſic viuē eſt
m̄ ipoſſibile. cū grã dei ōnibus ſit pata. Vere
vere puerſoꝝ vita ſubtilis ē. ⁊ difficili9 valde
Illã ſeq̄ eſt laborioſū ſcãdaloſū ⁊ doloroſū ⁊
piculoſum ſupra modū ſi bene aduertat hō.

Sz vita bona simplex ē et facilis hōrabilis. et secura. hoc p̄supposito q̄ si hō simplex et bo ne volūtatis vellet stare ꝯtentus in vocacōne sua et se nō intromittē de hijs q̄ sūt aliena a statu suo. nec āmbulare ī mirabilib9 sup se. Qz si aliq̄d tūc sibi molestū siue īiuriosū accidet qn̄ sic simpliciter et bene āmbularet in via dn̄i. ni hil de h̄ dolē deberet s̄ grās agē. qz p hoc ad maiorē gratiā et gl̄am pueniret. De vlteriori discussiōe ꝯsciētie nō opus ē pl̄a dicere. cū nil ād sit hoc. q̄ seipsū examiare. an recte āmbula uerit in via dn̄i. an nō. Applicet igit̄ vitā suā ad statū ꝓpriū et tūc ꝯsciā testioniū sibi phi bebit bn̄ de hijs. Qz aūt sit vtil̄ ista discussio docet Apl̄us. i. ad Corinth. xi. dicens. Qz si nosipsos diiudicarem9. nō vtiqz diiudicare mur. Cū autē iudicamur a dn̄o corripimur ne cū hoc mūdo dānemur. Igit̄ qui flagella horrēda diuine ire hic et in futuro vult a se et domo sua remouē. studeat nūc dū tp̄s habz cōscientiā ꝓpriā examinare. et q̄ male gessit huīlit̄ deflē et q̄ bene fecit in deū ḡtitudinē re= fundē. An nō facili9 ē dicē pio corde. De9 tu ꝓpicius esto m̄ pctōri. recognosco pctm̄ meū hoc et illd̄ ḡuissimas eḡtudines sustinē. aut dāna siue scādala. aut certe acerbissimū pur gatorij ignem? Ecce modo de electis loq̄mur

a q̄bus nūc iudiciū incipit eo ꝙ nec minimū
malū etiā q̊ ad ipsos manebit īpunitū. Et si
sic. q̄s finis eoꝝ q̄ nō credūt euāgelio dei. nec
seruāt mādata ei⁹. Horrēdū est incidē ī ma-
nus dei viuētis. Preueniam⁹ g° faciē ei⁹ ꝯfes-
sione. nō tantū semel ā bis in āno. ꝫ p singu-
los dies. effūdendo videlicꝫ cor nr̄m tanq̄ a-
quā in cōspectu dn̄i dei nr̄i. et qn̄ copiā p̄sbri
hr̄e possum⁹ etiā sacmentalē absolutionē ex-
pectam⁹. Tradit̄ quidā mod⁹ valde secur⁹ a
scīs p̄rib⁹ q̊ ad illos q̄ in mōrlia pc̄cā ceciderīt
ꝙ scꝫ qn̄ sibi nō bn̄ ꝯscij sūt an pfectā ꝯfessio
nē fecerīt. ꝙ sel̄ ad min⁹ recolligant totā vitā
suā in amaritudine aīe sue. ⁊ tūc post plenā
hmōi p̄meditationē. cōfessorē eligāt ydoneū
cui totalit̄ ꝯfiteātur queciūqꝫ ꝯmiserūt. modo
se. et fūditus. ⁊ corde sincero. donec ꝯscientia
scrupulis ōibus maxime mortalib⁹ exuat̄
et ad q̄etā ⁊ serenā pacē pueniat Qua habi
ta. deinceps bone volūtatis homo diligenti⁹
se custodiat. tanq̄ post picula factus prudē-
tior. et ne iterū multitudīe obruat̄. sepius de
q̊tidianis ꝯfiteat̄ Cōfessor ydone⁹ est ꝓpri-
us et īmediatus pastor doctus et lr̄atus sciēs
discernere int̄ mōrle ⁊ veniale. ā aliq̄s de ei⁹
cōmissione aut licentia deputatus. Si igitur
ꝓprius pastor fuerit īpeditus pōt subditus

ab eo licentiā petē ꝛ aliū quēlibet accipe. De illa ꝙ̄ gn̄ali recollectiōe si memoria nō suffe-cerit p vna vice. pōt p aliq̄s septimanas aut mēses vel ānos si opus est ꝯfessionē iterāe to-tiēs quotiēs peccata non ꝯfessa ad memoriā venerīt Dicēs hec aut silia verba Pat q̄n cō-fessionē generalē feci tūc aliqua oblitus fui. q tūc ad memoriā nō venerīt. Et exprimē ea sicut oꝫ. Q² si scribē nouit pōt oīa simul ad car-tā notare p iuuāda memoria et corā sacdote tractatim recitaē ꝛ ꝯpūcte. vt viꝫ de singulis cōfessor possit deliberare Hoc ei vtile est. nec valet quorūdā ipitoꝝ duritia. q hoc repre-hēdunt q̄si nō ex carta ꝟ ex corde fieri debeat ꝯfessio cū ꝛ oīa ecclīastica officia sil ꝛ ex corde et libris fiāt. vnū em̄ alteꝝ iuuare debet Q ꝺ aūt dicit nō p breue intelligēdū est ꝙ ꝯfitēs nō debet cōfessori lrām porrigē vt ipse legat ā destinare sibi more aliarū missiuaꝝ sed ore pprio pnūciare debet. Si etiam videtur ali-cui ipossibile. ꝙ ātiqua peccata reuocare ad memoriā possit. talis debet hunc modū adū tere. videlicet ꝙ recogitet ānos et loca ꝛ soci etatē cū q̄ vixit ꝛ officiū qꝺ exercuit ꝛ alia iu-uamia mēorie. ꝛ iuocare grāꝫ scī spūs. faciēdo meli² qꝺ possit. p recordatione p̄teritoꝝ Et tūc p certo penit² credē debet. ꝙ ā spūs scūs

oblita ad memoriã sibi reducet· aut dimittet absq3 dubio. que taliter euanuerit a meõria· Bonus em dñs est hijs q̃ querũt eũ ⁊ humiles spũ saluabit· Studeam⁹ igit̃ vti mia ei⁹ dum tẽpus est. ne qđ absit si tãtam neglexerim⁹ salutem cogamur velim⁹ nolim⁹ sentire iustã vindcãm· Ceterũ de iure coi non tenet̃ layc⁹ nisi semel in anno ↄfiteri· videlicet tẽpe quadrĩgesimali añ solẽnitatẽ pascalẽ· qñ etiã tenet̃ de necessitate coicare. In casib⁹ aũt tenet̃ pluẽs ↄfitei videlic3 si sup annũ velit coicare. aut si fueit in piculo mortis aut si ↄsciã sibi dictat ↄfitẽdum aliud mortale. de quo sibi ↄscius est ⁊ copiã ↄfessoris habueit· tũc non debet laborare ad deponẽdum scrupulũ illum q2 ad meli⁹ tendit· ⁊ ex satis ꝓbabili opinione ꝓcedit. Itẽ si ocurrit sibi ↄfessor cũ verisimili ↄiectura ꝙ ei⁹ copiã illo ãno non poterit hrẽ· sicut sepe ↄtigit de penitẽtiarijs dñi pape· uł epi. tũc statim tenet̃ se ꝑpare ad ↄfitẽdum· si casus tales habuerit. Idẽ est sciendũ de ꝓprio pastoẽ· qñ timeret similit̃ ꝙ debito tpe illi⁹ anni nõ possit eum hrẽ· Nã nunc tenet̃ preueire extremũ articulũ anni· Alioqñ ex pte sui esꝫ culpa ꝙ mãdatũ ecc̃e non esꝫ ꝟuatũ· S3 hec ⁊ similia hoĩb⁹ bone volũtatis nõ est ncc̃e ꝓponẽ· Ipi ei ꝓmpti sĩt ⁊ sollicite

expuere venenū q̄ cito sentiūt· Qui aūt ī ex-
tremis pic̄lis tantū remediū q̄runt· raro cō
ualescūt. Securā igitur viā studeāt boni laici
tenē. ⁊ seipsos caute p̄uenire ne callide p̄uei-
anť· sicqꝫ mūde abluaē p singl'os dies· q̄ cūqꝫ
hora dn̄s veneit paratos eos īueniat· ⁊ ad ce-
lestia regna pducat eodē coopante· cui laus

Quinto decio debet q̄libꝫ ¶ ē in sola Amē
fidelis ⁊ timeat' laicus siue rustic' fue
rit siue alteri' officij ymo q̄libet xp̄ian'· sepi
us meditari de p̄ceptis dei. ⁊ obseruacōe eoꝝ
et vt in recta fide ābulet· Hoc ē doctrina mo
ysi in multis locis ⁊ p̄cipue in deutero°· Simi
ter ⁊ alioꝝ scōꝝ oīm· Ratio hui' ē. qꝛ post le
gem datā ⁊ īformationē acceptā solet tēpta-
tiones insurgē· ⁊ ergo oportet auisaē fideles
specialiť de cōstātia. ⁊ prudētia ⁊ hoc nō semel
neqꝫ bis· sed pene p singulos dies. ⁊ p̄cipue
illrātos. Mirū em̄ post euāgelicā tubā solet
bellū cōsurgē. Nā homo peccatis defetus q̄si
nō sentit tēptationes· ꝫ q̄ cito vitā corrigit·
tūc etiā de illis crebro tēptat'. q̄ naturaliť an-
tea exhorruit· Vndiqꝫ igiť oportet vigilaē
q̄ diu viuim'· qꝛ nulla ē in ista pegrinatiōe
securitas ꝫ bellū cōtinuū· Bona ē ergo silitudo
ista. si traham' eā ad nos. vt more· ciuiū q̄ q̄
tidie ab hostib' īpetūtur nrām ciuitatē id est

mãm cõuersatione custodiamus. De hoc iã inkta dctã fuit. Sʒ hic annectendũ est q aliqñ homo bone vite sentit magnã alacritatẽ et facultatẽ in via dei aliqñ magnã difficultatẽ et tediũ Et vtrũqʒ sibi ĩ bonũ veniet si cõstans et prudẽs pmãserit Tẽptat igitur dyabolus hoĩeʒ bone vite p hec duo iugit scʒ vt vel ipsũ p errorẽ seducat vel p tediũ vĩcat. Sʒ vt non seducatur oʒ eũ esse prudẽtẽ. et vt nõ vĩcatur. oʒ eũ esse cõstantẽ. Solus enĩ ille saluus erit q pseuerauerit vsʒ in finẽ. Supponamus igitur pmũ viʒ q cõstãs et feruidus pmãseit hõ in via dei et videamus nũc q̃bꝫ dolis conetur eũ decipe vt labores eius ianes faciat. Vbi ẽ adũtẽdũ diligent q sũmo studio laborat inimicus q fidẽ ĩtegrã a corde auferãt maxie q̊ ad rudes et simplices hoĩes. qꝛ tũc scit totũ fũdamẽtũ bone vite collabit Facit ãt hoc sub spẽ boni. qꝛ alias nõ crederẽt sibi Hinc ẽ q seminat diũsas hẽses immittit qñqʒ abhoĩandas blasphemias cõtra deũ et scõs suos. quasi nõ sint iusti. aut pij siue misericordes. ã q posset melius mũdus regi et similia. Et in hijs nõ pficiẽit. tũc suadet sortilegia. et auguria et incãtationes et alia q̃ sunt contra rectam fidem Per que pch dolor pene totum genus rusticanum ac alios quosdam laicos non modice vsqʒ hodie irretiuit

et post se trahit. Unde et ob hoc aliq̃ sũt auiſamēta hic ponēda tanq̃ maxime nccãria ꝓ illoꝝ exstirpacõe. Sciendũ ergo p̃mo q̄ primũ mandatũ dei est. Nõ habebis deos alienos corã me. Nõ facies tibi sculptile. nõ adorabis eos neqꝫ coles. Ubi dicũt sancti doctores q̄ dñs deus õia ex nihilo creauit. et in esse ꝓduxit. et in esse cõseruat. et ergo iustũ est et racõnabile. q̄ creatura hoc recognoscat et suo creatori obediat ipsũ diligat. et ſm voluntatē ipsius viuat. Sed hoc dyabolus facere cõtempsit. et ob hoc ad infinitã miseriã et eternã dãnationē corruit. et totus puſus factus est. Quae etiã hoĩ inuidit q̄ ad tantã gloriã peruenire vt par angelis efficeret. a q̃ ipse tam turpiter corruerat. Et qꝛ p infelicē experientiã ipse nouit. q̄ q̃ cito creatura inobediens deo facta fuerit. statim exosam ipsã hrēt. et a se ꝓijceret. ideo suasit homĩ q̄ non curaret de mãdatis eius vt hac occaſiõe odium dei sibi procuraret. Quod et proch dolor factũ fuit. Nam statim vt Adam et Eua p̄ceptum fregerunt. diuinam indignationē incurrerũt et de paradiso in hanc mortalitatē ꝓiecti fuerũt. Demum ad tantã vesaniã pene totũ huãnũ genꝰ peruenit. vt postposito vno vero deo. nephãdos demones ꝓ dijs colerēt.

et ab ipsis salutē et auxiliū atq3 ɔsiliū spera-
rēt. Stetitq3 in hac miserabili cecitate mūd9
vltra duo milia ānoꝝ ita q vix paucissimi sal
uarētur. Sz pius dn̄s misert9 sup tantis ma
lis cursū hoībus p moysen p̄cepta dedit quorū
illud primū fuit qd iam dictū est vt videlicz
q homies se auerterent a demonibꝫ et ad suū
creatorē redirent. Sed hoc parū iuuit. Tan-
dem misit vnigenitū suū in carnē. et ille apos-
tolos in orbem terraꝝ. vt cultū veri dei institu
erent. et ydolatriā destruerēt. Qd vix tandē
cum maxima difficultate factum fuit. Verū
quantūcunq3 postea sancti patres laboraue
runt. non potuerūt omnes reliquias abho-
minande supstitionis a populo cristiano ex
tirpare. vsq3 in presens tēpus Ecce iam ha-
bemus solidum fūdamentū. per qd faciliter
deijci potest totum sacrilege supstitionis fig
mētum. sed vtinam miseri crederent et aduer
terent ne tam infelicit perierūt. Fundamētū
igitur hoc est. q hō debet creatori suo obedi
re. et ipsū diligē. et omē bonū ab eo sperare.
et eū colere Itē q nō debet abijcere siue pu-
tere ordinationē diuine sapiētie in rebus ab eo
creatis. sz vnaquaq3 re vti sicut ipē instituit. Itē
q nō debet hrē aliqd pactū exp̄ssū vel occul-
tū cū demoībꝫ nez ab eo auxiliū vel ɔsiliū qrē

Itē q̄ debet firmit͛ credere que sancta mater
eccl̄ia credit et respuere que ꝓhibet. et humilit͛
in ōnibus obedire regulis sacre fidei ⁊ determi-
nationi eius. Jam ad ꝑticulares casus supsti-
tionū est descendendū. vt simplices ⁊ bone vo-
luntatis homines auisaremus. sed tot sunt vt
nesciam quo incipere debeā. Premitto primū
q̄ diuerse sunt cause que huiusmōi vtas ꝑpe
runt. Nam aliqñ ex sola leuitate credendi ꝓ
cedunt vt in vetul' puellis ⁊ pueris ⁊ rudib'
hoibus. aliqñ ex ioco ⁊ ex ꝯfictione ad fallē
dum et irridendum alios. vt in scolarib' aut
alijs pastis. Aliquando ex vano timore. vt
in hijs qui nimis timent sibi aut suis ne dā-
na incurrant. Aliqñ ex cupiditate et pigricia
vt in illis q̄ furātur aliena ne ipsi laborare co
gātur pro victu q̄tidiano. Aliqñ ex supbia.
vt in illis q̄ alios in potestate aut diuitijs su
scientia precedē cōcupiscūt. Aliqñ ex inuidē-
tia. vt in illis q̄ non fauent alijs ꝓspera. Ali
qñ ex ipatientia. vt ī illis qui paupertatē aut
infirmitatē vel iniuriā sustinē nō possunt aut
nolunt. Aliquādo ex ardore luxurie siue car
nalis amoris. vt in philocaptis. Omnibus
istis incitamētis agitatur cor humanū ⁊ va-
rijs medijs q̄rit adipisci quod male gescit.
Possunt autē ōnia ista per auxiliū demonū

qui hec suadent etiā ad effectū pduci occultis modis si deus pmittet. Hoc qz ex pluribꝫ locis sacre scripture posset ondi. Sz solus Job sufficit. cuius corpus et substātiā ac ples demon abstulit. Nō g° mir si ⁊ alijs silē ɔtingat. Et hic soluit error qrūdā simpliciū q nolūt credē q aliqd possit supsticiose fieri. Sz putāt totū mendaciū esse qcqd de illis dicit. Et q̄uis q istud videat de pietate pcedē. tn̄ nō valet. qz ē magis ex duritia q̄ fide. Sz sūt informādi viz q nō dn̄t credē q sit licitū taliter opeari. Que em̄ aperte ad oculū fiunt nō debemꝰ inficiari sed caute aduertere quō fiant. ⁊ quare fiāt. Et iterū soluitur ex isto. quaē cōis populꝰ aliqn̄ durior fit. qn̄ per ydeotas informātur minꝰ plene videlicz qn̄ dr̄ ei q non debet fidem adhibere hmōi trufis. qz est īpossibile q fiant. Nā statim populꝰ rn̄det. Nos apte videmꝰ q hoc et illud. sic ⁊ sic fit. Nō debemꝰ hō credere. Ecce duo directa opposita. Primū oīno nihil vult credē. Scḋm vult nimis libēter credere. Sed mediū est tenēdū. scz q possibile est operationes supsticiosas fieri occulta vel apta demonū coopatione. sed est grāde peccatū et directe contra mādata dei ⁊ q non est possibile ipsas fieri per illas obseruātias quas ipsi malefici solēt applicare. Exempli gratia.

Credendū est. q̄ pmittēte deo malefic⁹ pōt p auxiliū demōis occidē vaccam vicini sui. ſ; nō est credendū q̄ illa incātatio ſiue maledictio quā ipſe pfert. vaccam occidat. Sz demō apte uł oculte hoc facit vt ad pctm̄ malitie ꝛ infidelitatis hoīes trahat. Nec est curandū an apte corā pplo hoc fiat an inuiſibilit. Nā vtrobiq; fides piclitať ſimpliciū. Si ei malefico faciēte apte cōiurationes demō viſibilit appareat ꝛ ſibi obediat. putāt debiles in fide q̄ illa ars nigromācie efficax ſit. ꝛ ſup demones ptātem habeat. Sz nō est ita. quīmo demoēs fingūt ſe cōpelli vt aīas decipiāt. ne q̄cq̄ curarēt de tali ɔiuracōn ꝛ. eo q̄ nō fiat p aliq̄ ptātē ſuperiorē. ſ; tantūmō p miq̄ eorū pſuaſionē ꝛ hūanā curioſitatē. ſtulticiā á malitiā. Si vero effcūs ſupſticioſi oculte fiant. tūc eq̄ ymo āplius fides populi piclitať q: putāt illd eſſe dīnū qd ē dyabolicū Et iuxta ſentētiā btī Aug. Peior ē draco ſibilās q̄ leo rugiēs. Hoc ē q̄ plus dz hō xp̄ian⁹ timē occultas inſidias dyaboli q̄ aptas. q: illas pt cauē. has aūt vix adūtere. Dicam⁹ ergo ſ̄m ſcp̄turā ꝛ ſacros canones. q̄ oīs obſeruatio cui⁹ effcūs expectať alit q̄ p rationē naturalē á p dīnū miraculū debz rōnabilit ꝛ̄probari. et de pacto demonū expſſo vel oculto vehemēt

hri suspecta, quantumcumque etiam sancta et salubris videat. Dicamus etiam sequenter quod nulla verba hodie in ecclesia dei sunt dimittus instituta ad determinatos effectus producendos, non tamen sacramentalia secundum ritum suum. scilicet a debito ministro super debitam materiam cum intentione faciendi quod ecclesia facit, et non aliter. Dicamus quod nullas cerimonias vel caracteres sunt hic laicis dimittus traditas esse, vel ab ecclesia institutas pro aliquibus determinatis effectibus producendis. Vt autem simplices intelligant quid sit ex aliqua causa naturali sive miraculosa determinatum effectum producere. hoc sic est accipiendum, quod aliquo verbo dicto vel signo vel caractere protracto, aliquid necessario sequeretur quod ille intendit qui hoc dicit vel facit Sic in naturalibus videmus. Quicumque fundit aquam super ignem sequitur necessario quod ignem extinguat Ex quo sequitur quod aspersio aque benedicte et consignatio crucis et similia non habent determinatos effectus ex necessitate repellendi omne periculum spirituale et corporale, sed habent congruentiam ad hoc ita de aliis cerimoniis vniuersis. Si enim per signationem crucis vel orationem dominicam vel aliam quamlibet sacram operationem in ecclesia consuetam statim omne malum expelleretur necessario, tunc fides et spes que ad multa euacuarentur, nec stantibus rebus vt nunc, creator haberet plenum dominium super creaturam a se factam. Patet apte, quia si haberet homo talia adminicula, tunc non esset in potestate dei aut alicuius alterius creature quod homo posset temptari puniri sive mori etc. Statim enim signaret se

aut orationē fundēt et cū sibi aliqđ ɔtrariū accī dēt·⁊ ɔtinuo libaret̄ ncc̄ario cui⁹ ɔtrariū q̄ti die videm⁹. Sūt g° oēs orōes ⁊ ceimoīe eccī asticæ scē ⁊ bone·⁊ ꝓ bōis adipiscēdis ⁊ mal̄ ꝓpulsandis freq̄ntāde. ʒ effcūs detmiatos n̄ h̄nt sic sacmēta· q̄ꝓꝑis nō min⁹ debem⁹ ɔfidē in spe ⁊ pia fide de eoꝝ effcū salubri·si ⁊ ī q̄n tū deo placeat ⁊ nob̄ vtile' sint ad salutē· Ecce notabilē cautelā ex q̄ reprobat̄ q̄rūdā ipe ritoꝝ p̄sbiteroꝝ sū alioꝝ q̄rūcūqꝫ stulta dog matisatio. volentiū fideles inducē·vt hec aut illa credant·⁊ tunc necessaio ipꝭ ad votū ita succedet sicut credūt·alit̄ nō. Nis ei extēdūt illud dictū saluatoris Oīa possibilia sūt cre dēti fiat tibi b̄m fidē tuā·cū silibꝫ·Talia ei nō sūt referēda in drn̄t ad oīa q̄ hō cupit· ʒ ad illa q̄ spectāt ad salutē aīe. alit̄ em̄ ē dicē iniu riā ipsi saluatoi q̄si occasionē dedisʒ ꝑ hmōi v̄ba alicui ɔtra salutē aīe sue. timēdū siq̄dē ē q̄ ꝑ hec v̄ba male intellcā pl̄es sint supstiœ nes introducte·⁊ q̄si dīne auctētica eēnt· De bet g° sic ꝑplus īformari. q̄ firmit̄ in deū cre dant·⁊ in oībꝫ pericul̄ ⁊ necc̄itatibꝫ cōfidēt sb al̄ ꝓtectiōis sue ɔfugiāt·tūc tali ꝓp̄titudine aī·ac fiducia q̄ ōmia patient ⁊ q̄stanter t̄ btō Job. de manu dn̄i velint recipe·sū ꝓspera sū adu̇sa·neqꝫ alit̄ de ipō optio creatore sentire

q̄ꝙ de pessimo prē· q̄ aliqñ cōsolat̃ filios ali-
qñ castigat· ꝑut sibi placz ⁊ ips̄ filijs ꝓdesse
nouit. Qui sic credit et sic cū deo ābulat· illi
oīa sūt possibilia· nō q̄dē vt ipē mirabilia faci
at· ꝫ vt ea a deo īperet merito fidei sue· Sūt
p̄terea q̄dā hoīes modice ītelligētie vl' ãos
forte q̄ audact' dicūt· Nos p certo scim⁹ ꝙ
q̄cq̄d fit p pr̄ nr̄. et aue maria. et euāgelia· et
credo. ⁊ p̄s. ⁊ alia scā v̄ba ꝫ ē licitū· Et qz du
ri sūt a dyabolo possidēt̃ ad ip̄i⁹ volūtatē Qz
sit ꝫ friuolū p eoꝝ rñsioēz stati patebit si ab
eis q̄rat̃ an possit abusus fieri sacroꝝ v̄boꝝ·
Puto em̄ ꝙ rñdebūt ꝙ sic. si aliq̊ mō mēores
sint ꝙ dyabol⁹ xp̄m tēptauit p sac̄ v̄ba· Simi
ter ⁊ h̄etici sñ intermissioē sac̄ scp̄tura abutūt̃.
Et in p̄s· dr̄· Pctōri aūt dixit de⁹ q̄re tu enar
ras iusticias meas ⁊c̄. Dicāt mō si audeāt. q̄c
q̄d fit p sac̄ v̄ba licitū ē· Certe nō audebūt si
aliquē sensū h̄nt· Sz tñ veracit' loquēdo nihil
hoꝝ p sacra verba fit. que ipi putāt taliter
fieri sicut iā dictū est· Neqz ad hoc sūt īstituta
diuinit⁹ ⁊ ideo impossibile est ꝙ p̄ter dei or-
dinationē tales effect⁹ habeāt· ꝫ vt dyabol⁹
simplices decipiat sacra verba suis trufis ap
plicat Fuit añ paucos anos famosa q̄da ve
tula tōlit' augurijs occupata. q̄ ꝫ mō cuiusdā
p̄ncipis pedē recent' gladio ꝑforatū sanauit

Nā stati ut vuln⁹ vidit iclinauit se et h̄ vba ꝓtulit. In noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄us scī Amen. Stetitq₃ sang̃s ⁊ illico vuln⁹ curatū fuit. At ille let⁹ exclamās dixit. Si alid̄ n̄l vellet dicē sp̄ dēret me curaē. Postea idē casus coloīe exaīatus fuit ⁊ supsticiosᷓ iudicat⁹ eo ꝙ nulla ibi signa alicui⁹ miraculi fuerīt. n̄ tm̄mō abusus sacroꝝ v̄boꝝ. Pari mō faciūt nōnulle augurитrices ⁊ etiā q̄dā viri effemiati ꝓnūciantes sac̄ v̄ba sup febricitātes. ꝗ alit ifirmos similit ⁊ sup bestias. ꝓ ipsoꝝ ꝯualescētia. Itē ꝯtra v̄mes q̄ fruges in agris ꝗ olera ī ortis ꝗ fruct⁹ ī arboribꝫ corrodūt. Itē ꝯtra lupos bn̄dicūt vaccas ⁊ oues eq̄s ⁊ azinos. v mūsa pectora capi. q̄si securi⁹ sit ea demonibꝫ tradē ꝙ pastoribꝫ cōmēdare ꝗ meli⁹ aīam dānare ꝙ bestiā amittē. Et ē īfinita stulticia aīaꝝ errātiū ī hijs ⁊ alijs q̄ nūare ꝗ tediosū ē ꝗ vix possibile. Veꝝ latet h̄ laq̄us īmici valde occult⁹ viꝫ ꝙ ista iō sint tolerabilia. q₂ ad vtilē finē tēdūt. Sꝫ teste samuele. magis vult deus vt obediat̄ voci sue ꝙ oblacōes arietū ⁊ hircoꝝ pinguiū. Hoc ē dicē ꝙ deus volūtarie ꝑmittit aut ꝑcipit qn̄q₃ aliq̄. q̄ s̄m cōem vsū sunt dānosa vt appareat obiā siue inobiā hoīm. Et q₂ ōnia largit̄. ⁊ potēs ē multo maiora retribuē. iō iustū ē vt hō ꝑ oīa se illi subijciat.

tā q̄ ad corp⁹ q̄ ad aīam q̄ etiā ad exteriorē
sb̄am hinc ē q̄ Aug̃. dt nō nullos eē marti-
res in ꝓprijs lr̄is suis. q̄ poti⁹ volūt egrotaē
⁊ mori q̄ deū offēdē admittēdo sortilegos ꝓ
cura sua. Jte et de alijs similit̄ ē dicēdum suo
mō. Qui poti⁹ pati sūt dāna ⁊ penuriā ꝑpeti
q̄ cōtra mādata dei facē. Proinde sunt ⁊ alie
plures supstitiōes maligne quaꝝ effect⁹ ten
dūt ad malū finē etiā sub capitalib⁹ penis in
lege ꝓhibitū scꝫ ad furta hoīcidia destructio
nē bladoꝝ. vineaꝝ ⁊ hmōi. Sꝫ ista cōiter nō
diu manēt sine iusta vindicta. Vbi tn̄ ē dili-
gētissime aduātēdū. q̄ ātiqu⁹ hostis aliqn̄ in
vno tali ope duas aīas lucrat̄. vnā videlicꝫ
p h̄ q̄ ei suadet alteri nocumētū inferre. aliā
p hoc q̄ suadet ei supsticiosū remediū apponē
Sic aliqn̄ ɔtingit rusticis. vt qn̄ pcipiūt sibi
lac auferri p maleficia. q̄ tūc ponūt ad loca
q̄dā pticulas q̄sdā herbaꝝ vel aliomō conāt̄
ipediē p̄dcm̄ effcm̄ p v̄ba ignota ⁊ maledic
tiōes ⁊c. Sꝫ vnū ē ita supsticiosū sic reliquū.
Si āt vellēt efficacit̄ a talib⁹ trufis liberari de
berēt humano ⁊ eccīastico more ꝓcedē. Pmo
videlicet diligēter inq̄rendo a vicinis an essꝫ
aliquis suspect⁹ de tali nequitia ⁊c̄ Deinde si
magnitudo piculi id exposcit. debēt facere sic̄
consuetū est in eccīa dei q̄ ordinat cōtra talia

malifitia p̄ces·ieiunia·missas iploraco̅es scō rū·eleosinas·ac alia pia opa diuine ire placā tia·Qui āt male credul⁹ p maleficiū vult li berare se nō ē dign⁹ vt a dño deo ⁊ scis āgel⁹ adiuuet·Et g° nō ē mix q̄ a spiritib⁹ neq̄ g uit affligat·Et h̄ sūt simplicib⁹ valde pēsan da·Rursus ē adhuc alia supstitio de obṡuā tia dieꝝ·viz q̄ sint aliq̄ dies infausti neȝ·tūc aliqd op⁹ inchoari deat·ā vestis noua idui· aut it arripi ⁊c̄·q̄ oīa sūt friuola et a vanis astrologis ⁊ paganis ɔtra dei ordiatione̅ in troducta Aduͤtant fideles diligent q̄ oēs di es deus creauit ⁊ sūt valde boni·et q̄ oīū bo noꝝ opeꝝ deus est director·⁊ sancti āgeli co operatores·ergo vtiqȝ nō ē timeatis hoibus de hac stulticia metuendū Siliter de alijs sō nūo·de occursu lepoꝝ vel cattoꝝ volatu auiū aut garritu De casuali aliq̄ euētu vel ope pu ta si calceū sinistꝝ ā cirotecā pmū induat·vel verbū aliqd audiat qd fortunā bonā vel omē significet·cū similib⁹ pestiferis imaginacōib⁹ est firmit tenendū fm rectā racōnē ⁊ catholi cā fidē q̄ in veritate nihil hn̄t penit⁹ efficacie ȝ sūt deliramēta infeliciū hoīu q̄ sepe deo p̄ mittente·ppt suā malā crudelitatē merētur affligi. et terreri a quolibet folio volante·O si homo memor esset sue digssime ɔditionis

et cogitaret se ad ymaginē dei factū. et q̄tidie
sanctissimis āgelis vallatū. tūc erubescēt. po-
tius q̄ metuēt ab hmōi stulticijs vanissimis
Est etiā h' subiūgend'. q bonis hoib' et forti-
bus. et doctis in fide ɔtingūt aliqñ hmōi dif-
fortunia. cū p̄stigijs p̄fatis. dīna ordinacōne
vt eoꝝ fides nota fiat alijs. et sit exemplū toti
ecclesie. Et cū totus pplus videt q non curāt
talia figmēta. neq; obſuāt se ab eis. tūc edi-
ficatur ad fidē. Scio q̄ndā p̄sbiteꝝ timorate
et bone vite. q̄ cū audisset q signū īfaustū esset
si calceū sinistꝝ de mane p̄mū indueret. et de
hoc sibi tēptatio molesta esset. vt videlicz hoc
cauēt ipē ecōtra directe sp sinistꝝ calceū p̄mo
induit et sic fantasia cessauit. Et hoc ē bonū
remediū in silibus. De illa etiā supstitione q̄
cōmuniter fit a q̄busdā mulierculꝭ infatuatis
et duris in cōceptib' suis videlicz in abstinē-
do a q̄busdā laborib'. et cibis ɔtra coēm xp̄i
ani ppli cōsuetudinē. puta q̄ non volunt nere
ferijs quintis post vesperas. eo q tunc salua-
tor inchoauit passionē suā. et ad crucē iuit.
aut in die pasche nolūt carnib' vesci. q̄si hoc
deo sit ḡtius eo q tūc coiter pplus feꝝ ad esū
carniū. ā certis dieb' cessare volūt ab opib'.
q̄ nō sūt festiui et silib' alijs singulaitatib' ab
oīb' talib' supfluis f̄ātasijs dn̄t venerabiles

unione abstinē ⁊ humilit̄ seposita oīm singu-
laritate ɔformare se ritui coī scē m̄ris eccīe ⁊
laudabili ɔsuetudi illoꝝ q̄bꝫ ɔuiuūt Si aūt
aliq̄ ex indocta ⁊ simplici deuotione aliq̄d de
hmōi vouerūt·dn̄t h̄ humilit̄ ɔfitei ⁊ absoluti
onē petē. cū ꝓmptitudīe tali ꝙ velint libēter
obedīe suis supioribꝫ ꝑ cōmutacōe in meli⁹·
Dicit em̄ sacra scriptura ꝙ displicet deo ifidel et
stulta ꝓmissio Ad istd̄ pōt referri ꝙ icautū ē
ꝙ q̄dā muliēs· idueūt viros suos vt voueāt
abstinentiā coitus certis diebꝫ. vt tali pacto
miti⁹ h̄eant in puerperio. Scio q̄d loq̄r q̄lia
picula inde puenerīt· Meli⁹ ē g° vt dimittāt
sacmentū in sua libtate·neq̄ iuicē se defraudēt
n̄ forte ad tp̄s ex ɔsensu·vt vacēt orōi·absq̄
oī voto p̄uio maxīe ꝑpetuo Sint ꝓinde bone
feīe mēores q̄tidiane miscie·quā ab eua suscē
perūt. ꝓ eo ꝙ voluit nīs sapiēs esse. ⁊ dilīgē
ter caueāt ne velint imitai singulaitatē capi-
tis sui. Non ponāt os in celū·q̄si sufficiētes
sint sibiipsis leges dare s̄ magis ī subiectiōe
⁊ silētio discāt s̄m Apl̄i monita. ⁊ tūc bn̄ se-
cure erunt De vlteriori ꝓcessu hui⁹ materie
breuitatis grā supsedeo. simul sperās ꝙ hec
hoībus bone volūtatis sufficiāt si hec duo q̄
sup̄dicta sūt diligent̄ adūtant. videlicet ꝙ q̄c
q̄d in mūdo fit ꝑ rationē naturalē aut ꝑ dimū

miraculū non est supsticiosū. Quicq̄d aliter fit q̄ꝫ tū cū q̄ꝫ scm̄ appaeat suspectū debet iudicai. Est etiā bona cautela, si qn̄ hmoi augues se offerāt ad docēdum vel faciēdum mirabilia q̧ stati q̄ratur. ab eis an sint pati veire i publicū ꝛ corā dictis viris suā sciām vel artē ppone vt exeminetur. ne forte ipsi errēt. ꝛ p ɔn̄s alios errae faciant. Ita fit in alijs artibꝫ etiā mechaicis. Qd si voluerit. tūc rn̄deri debꝫ eis illud Saluatoīs. Oīs qui ad male agit odit lucē ne maīfestētur opa ei⁹ Si aūt pati sunt se offerre ad examē exptoꝝ statim dn̄udicabūtur. Demū subiūgēdū esꝫ etiā de alijs preceptis dei. de honoatione parētum. de obseruacōe sabbati cū reliqs. ꝫ non est necesse. qꝛ in s̄moībꝫ ecclasticis q̄tidie mateia freqn̄tat̄. Admonēdi sūt ergo quiqꝫ fideles layci vt in rcā fide ābulēt. ꝛ in via mādatoꝝ dei se exerceāt. ab oī quoqꝫ spē impie supsticōis se abstineāt. sp etiā qd īcertū est ac dubiosū declinet. qd aūt securū est teneāt. q̄ten⁹ tandē p⁹ hāc erūpnosam vitā in gloiā etnam intrae meant. per gratiā dn̄i nr̄i ihu xpi qui est via veritatis ꝛ vita regnātis cū prē et spū scō per secula seculoꝝ Amen

Sexto decīo debet q̄libet fidelis ꝛ tioꝛat⁹ xpian⁹ cuiuscūqꝫ pfessiōis fueit l officij

crebro de morte cogitare et breuitate huius vite. et bonis ac simplicibꝰ verbis inuocare dñm deū· quatenꝰ post p̄ntis vite laboēs ad eternā reqem ip̄m p̄ducat· Hec est doctrina sapiētis eccl·xi. Si ānis multis vixerit homo et in hijs oībꝰ fuerit·meminisse debet tenebrosi tp̄is ꝛ dieꝝ multoꝝ· qui cum venerit vanitatis arguūtur p̄terita. q̄ aūt sit vtilis ista p̄cogitacō ondi͂tur· Eccl·vij·Ubi sic dr̄· Meōraē nouissima tua et ī eternū non peccab· Tria em̄ sunt q̄ pn̄cipalit hoīem a deo sepant· scȝ supbia·luxuria et auaricia. Sȝ si cordialiter homo attēdit mortē mox futurā· tunc facilit se ab hijs ꝯtinē pōt· Nam de supbia sic dicit seneca· Quid clienti tuo irasceis·sustine paululū·ecce veīt mors que vos paēs efficit· De luxuria·augustinꝰ. Nihil sic reuocat a pctō q̄ freq̄ueēs mortis meditatio Et ābrosiꝰ Nudi oēs nascimur.nudi morimur· nulla est distinctio inter cadauerā mortua·nisi forte· quia grauius fetēt diuitū corpa luxuria·distēta. De auaricia Jheronimꝰ Facile ꝯtēpnit oīa qui se cogitat moriturū. Ꝓpter has tam m̄gnas vtilitates mos inoleuit apd̄ sūmos p̄latos vt dū supra alios ꝓmoti fuerint·stati per aliqd̄ signū memoīa mortis ipsis īprimat̄. Nā coram dño papa incēdit̄ stuppa lini· cum hijs

verbis. Sic trāsit gloria mūdi. Corā impato ribus et regibꝰ afferūtur diuersa marmora varij coloris. in hac introgatione. De quali marmore vis tibi monumētū fieri. Et in ap= probatis regionibꝰ diuerse sūt institutiōes ad idē seruiētes. Hic dicit Eccās. vij. Meliꝰ est ire ad domū luctꝰ q̄ȝ ad domū ꝯuiuij. in il la em̄ finiꝰ cūctoꝝ admonet hoīm. vt viuēs cogitet q̄d futurū sit. Querat forte hic aliq̄s q̄re hora mortis sit incerta. Rn̄det q̄ꝫ ꝑpter tres cās. Pma est ꝑpt nat̄aȝ hūanā ꝯseruā= dā in vigore suo. qꝛ si ꝑ certo sciret hō aliq̄ detminato tpe se morituꝝ ex hoc nat̄a nimis debilitaret. et ad bona opa minꝰ valēt sic pȝ in ill' q̄ ad mortē iudicātur. Scd̄a cā est ꝑpt elcōs q̄ p opa libere caitatis dn̄t mēri vitā et nā. Mors aūt ncc̄ario iminēs certo aliq̄ tpe anxietatē nimiā in mēte suscitaret. q̄ dulcedi nē dīni amoris īpediret. ⁊ in q̄busdā natura lit pauidis penitus extinguēt. Tertia cā est ꝑpter augmētū bonoꝝ opeꝝ. sic btūs Gre. dicit. Ad hoc cōditor nr̄ latere nos voluit fi nem nr̄m dieq̄ȝ nrē mortis esse nob īcogitū vt dū sp ignorat' ꝑximꝰ esse credat. ⁊ tāto q̄s qȝ sit feruentior in opatione quāto ⁊ in certi= or de vocatione. vt dum incerti sumꝰ qn̄ mo= riamur. semp ad mortē pati venire debeamꝰ.

Magna igit᷑ diligētia pparare nos ad bonā mortē debem⁹. qꝛ vt dt btūs Aug̃. vnūquē qz in q̄ īueneit su⁹ nouissim⁹ dies cū h̄ seculo egredit᷑. talis ī die nouissimo iudicabit᷑ Qui āt volueit bn̄ mori studeat bn̄ viuē. qꝛ nō p̄t male mori q̄ bn̄ vixit. ꝛ vix bn̄ morit᷑ q̄ male vixit Ad bonā aūt vitā reqrit᷑ ꝯtinuū dei ad iutoriū qđ sine intmissiōē p deuotas orōnes postulare debem⁹. Assuescat g° bone volūta tis laic⁹ qn̄tū pōt. vt sp orōz in ore habeat. di cēdo hec ꝗ̄ sifia v̄ba Miserē mei ds sic scis ꝛ sic vis. ꝗ̄ custodi me dn̄e vt pupillā oculi. sū ꝗ̄d qđ sibi deuocio suggerit. Neqz h̄ op⁹ est aliq̄ sb̄tilitate. Nā ceteris paribꝫ hō simplex ꝛ bone vite facili⁹ īuenit purā orōnē q̄ lrāt⁹ Scio quēdā doctissimū viꝝ dixisse. Ego au cute de oratione et cōtemplacōe scribo. ꝛ sub tiliter disputo. ꝫ qn̄ necc̄itas instat. tunc ōniū illoꝝ obliuiscor. ꝛ simplicit inuoco dn̄m deū sicut vn⁹ alius burista Ecce nobile verbū Et sanct⁹ Thomas dicit. q̄ quietius in fide xp̄i ana ambulat iustus laicus. q̄ subtilis pb̄s Non se ergo excusent boni rustici aut putēt. q̄ p̄dicta sint eis īpossibilia. ꝫ adūtant qua liter pro solatio vano ī grauissimis laboribꝫ iugiter solent homīes cōfabulari. ꝛ etiā qn̄ qz cātare. Si deniqz hoc ita est quare nō etiā

possent similit cordez saltē brevi sive mētalit sive vocalit pferre. Ide de cātu spūalit ɔpūctuo. qd etiā mendici facē solent est sentiēdū p loco et tpe. qz oīa deū diligentib₉ in bonū cooperant. sicut ecōtra ɔtēptorib₉ oīa in malū. Porro qz orō dnīca inter ōnes alias pmatū tenet. ⁊ est laicis magis familiaris. ideo h p cōplemēto hui⁹ opusculi eā cū qdā simplici expone ponā. Pr nr. Qui hoc dt. dz duo adūtere. vt. s. studeat se exhibē bonū filiū. qz tūc bene inueni et clemente patrē. sinaūt vgam sentiet. Qui dt nr. dz oēm hoiez frēm ɔgnoscē alias dicere deberz Pat me⁹. Oēs em natura su⁹ filij vni⁹ parētis Adā. s p grāz su⁹ filij dei ⁊ iō tā grā q̄ natura frēs Scificet nomē tuū. Hic aufert supbia que nob est nimis in festa. qz q̄ cito aliqd gratie homo pcipit statī vult se semagficare. s memisci debem⁹ illud. Apli. Quid hēs qd non accepisti. Adueniat regnū tuū. Hic admouemur sursū corda habere. et tedere hui⁹ vite aīam nostrā. et siti re fōtem illū etne glorie. Qui hoc desiderio nō ardet doleat. pulset. oret. Fiat volūtas tua Hic tēperatur omē spūale desideriū nostrū. qz nescim⁹ neqz id qd petere debem⁹ neqz tēpus neqz horam qn expedit nob accipe qd diu postulauim⁹. Fiat ergo volūtas tua dn̄e

q₂ optim⁹ es et sapiētissim⁹·lōge vltra crea
turā tuā· Sic in celo ⁊ in tra. Hic īnuit: q̄ sū
ma pfectō hoīs ē. q̄ sit ɔformis volūtati dīne
Panē nēm q̄tidianū da nob̄ hodie. Hic pe
tit̄ oē necāriū hui⁹ vite tā spūale q̄ corpale·
ꝫ magis spūalia q₂ etiā nō petētib⁹ de⁹ dat
tpalia. ꝫ spūalia nulli n̄ desideratī· ⁊ si dederit.
hoc iratus facit nō placat⁹ Regula ē certissi
ma· q̄ nūq̄ aliq̄s itrauit regnū celoꝝ sine ei
merito pprio. q₂ oꝫ ad omē min⁹ q̄ ɔsentiat
mocōni dīne. Vl̄ etiā hodie q₂ oꝫ sine intmis
siōe orare ⁊ nūq̄ deficē. Hoc expones Aug̃·
dt Nō cessat orae, q̄ nō cessat bn̄facē· Et tota
vita iusti oratio ē· Et dimitte nob̄ debita nr̄a
sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Hec
clausula expōne nō indiget· nisi forte q̄ h̄ lo
q̄tur de debito offense· Et ne nos inducas in
tēptacōem· Hic non petit̄ vt xp̄ian⁹ hō nō
sentiat tēptationē. ꝫ vt non cōsentiat: Non
em̄ ōnis q̄ videt carcerē inducit̄ in carcerē· si
cut non ōnis q̄ vidit patibulū suspēditur in
patibulū. sed ille q̄ malū agit. Et sicut vtile ē
homī vt hmōi penalia sepius aspiciat: qua
tin⁹ tali occasione a malo recedat· sic etiā salu
bre est homī vt malas tēptacōes crebro sen
tiat· nec tamē ɔsentiat· vt hac occasione tēp
tationes vincere assuescat. Vn̄ dicit beatus

Aug᷑· qꝛ nō est maior tēptatio q̄ nulla temptacōe pulsari· Et btūs Gre. Eos pulsa͛e hostis negligit q̊s q̄eto iure se possidē͛ sentit· Sz qꝛ sine diuino adiutorio vincē͛ nō possum᷒· iō illd in ꝑce dn̄ica postula͛e iubemur· Sz libera nos a malo Istud etiā expōe nō idiget· ꝫ exhortādi sum᷒ vt q̄cq̄d post hāc oratione͛ nobis euenerit siue ꝓspe᷎ siu aduſū. totū de manu dn̄i gr̄āt suscipiam᷒· Amē· i· ve͛ ita ē vel ita fiat Hec ꝯclusio ē mḡne ꝑfcōis· ⁊ toti᷒ laboris fruct᷒ vt viꝫ ꝑcipēdam᷒ t͛rena· ⁊ celestia p̄ncipalit̄ q̄ram᷒ Tēdit g° tō orō ista dn̄ica ꝑ cūssima ⁊ dig̃ssima ad ꝭ vt īt mūdanas vanitates ibi nr̄a fixa sint corda vbi vera sunt gaudia· Qd vob̄ o venerabiles rustici. pariter ⁊ nob̄ poteti manū ꝯcedat oīpotēs ⁊ mīcors de᷒ Qui in trinitate ꝑfcā viuit ⁊ regnat ꝑ oīa secla bn̄dcūs Amē·

De cetero carissimi fr̄es ⁊ sorores in dn̄o ꝯfortamini· ⁊ ꝭ paucula q̄ scripsi vob̄ cordis au͛e ꝑcipite. neq̄ꝫ vobis sufficiat si ea semel aut bis legeritis siue audieritis· ꝫ veluꝺ aīalia mūda q̊tidie ruminate q̄ spūs dei loq̄tur vob̄ ꝑ hunc qualēcūqꝫ libellū statui vestro dedicatū· Qꝫ si aliq̄ fortasse occurrāt q̄ ꝑmo intuitu nō capitis ne sit vob̄ g͛ue· cū et hic mos sp̄ apd tractato͛es sacra᷎ scriptura᷎ fuerit vt potū cū panib᷒ sitientib᷒

aīabꝫ porrigē soleat. Hoc ē facilia tu̾ gnuoꝛi-
bus. Maneat p̄cta⁹ ⁊ reuelabit̄ v̾itas. Pu
to tn̄ sic̄ noui idustriā vrām si volueitis p me
dietate facē diligentiā talē ad excolendā trā
cordis vr̄i. qualē facitis ad purgandā glebā
agroꝝ vroꝝ vt fructū ferāt. cito ex hijs i ag
nicōem volūtati⁹ dīne ac spūal' grē augmētū
ꝓficietis. Cōtribulis q̄ʒ vr̄is ⁊ p̄cipue pasto
ribꝫ prochialiū ecciaꝝ si desideret̄ sequē corta
te. q̄ꝛ sūt p̄ncipaliū doctoꝝ sentētie. ⁊ q̄ non
vbiqʒ eq̄ ꝓmpte habētur aut inueniūt. Feci
em̄ hunc ipsū libellū p doctos et ꝓbate vite
viros diligent̄ examinari. q̄ idipsū mecū tes-
tātur. In ōībꝫ igitur glorificēm⁹ dnm̄ deū a
q̊ bona cūcta ꝓcedunt. q̄ sacramēta bn̄dcē vo
lūtatis sue nobis etiā rudibꝫ dignatus est a
pire in hijs diebꝫ nouissimis. qđ vtiqʒ mltis
regibꝫ ⁊ principibꝫ ac sapientibꝫ hui⁹ mūdi
nō est datū. Grās ergo cū ꝓmpta obediētia
eidē agam⁹ de die in diē. q̄ten⁹ fealit̄ in nob
impleat̄ qđ btūs Aplus Paulus ad. Corin
theos ca. i. ad ꝯsolationē humiliū loq̄tur p-
sonaꝝ dicēs. Videte vocationē vrām frēs. q̄ꝛ
non multos sapiētes sc̄dm carnē. nō multos
potētes nō mltos nobiles ȝ q̄ stulta sūt mū-
di elegit de⁹ vt ꝯfūdat sapiētes ⁊ ifirma mū
di elegit deus vt ꝯfundat fortia. ⁊ ignobilia

mūdi ⁊ ꝯtēptibilia elegit deus. ⁊ ea q̄ nō sūt
vt ea q̄ sūt destrueret· vt nō gloriet̄ ōmis ca-
ro in ꝯspectu ei⁹ Nos aūt nō spm̄ hui⁹ mūdi
accepim⁹ ·ꝫ spm̄ q̄ ex deo ē· vt sciam⁹ q̄ a deo
donata sūt nobis Studeam⁹ etiā nos mutuo
exhortari p singulos dies· et ad bona opera
incitare. ⁊ a malis retrahere qm̄ nihil sic deo
placet et gratū est scīs angel q̄ nobiscū semꝑ
cōuersant̄. et custodiūt nos Hoc em̄ officiū
ipsoꝝ est· vt iugit̄ nos ad bona ꝓuocēt ⁊ q̊s
trahē nequiūt· saltē a mal ꝓhibēt. Nā mlta
pcā reprobi mala facerēt· si p ipōs btōs spi-
ritus nō īpedirētur Angelicū igit̄ officiū q̄li
bet ꝓ modulo suo īplere festinet· q̄ten⁹ inter
angelo ꝯnūari mēatur· Reuera si hō p mille
annos laborarꝫ· ⁊ aliud nl facēt q̄ꝫ vt ꝓximū
suū ad aliq̄d bonū ꝓuocaret· aut ab aliquo
peccato retrahēt· nequaq̄ꝫ esꝫ ꝯdigna cōpa-
tio tanti laboris ad hūc fructum tantillū. vt
mō apparet· Hō est qꝛ quecūqꝫ fecerit hō in
hac vita siue bona siue mala· mcedē recipiet ī
futuro ꝑpetuā· Qui g° alteꝝ ad bonū incitat
infinitū sibi p̄miū ꝓcurat. Et q̄ aliquē dāp-
nandū ab vno malo ope retrahit· ab aliq̄ et-
na pena licꝫ nō ab oī· eū p̄uat. eo q̄ꝫ ꝓ q̊libꝫ
pccō· certa pena etnalit̄ mā̄sura reprob īfli-
get̄· Cōstat āt q̄ꝫ finiti ad īfinitū nlla ē ꝯpacō

Vn̄ pz q̄ꝫ verꝫ sit qđ iā dcm̄ ē licz mirꝫ videat᷑.
Ita ⁊ a ꝯtrio sensu ondi pt· q̄ꝫ grade pctm̄ sit
q̄ aliquē· ab vno saltē bō ipedit· vel ad vnū
pctm̄ trahit qꝛ nō hꝫ vn̄ sibi tm̄ dāpnū resu
dēt· eē si totū orbē sibi dare posꝫ· Hec vera sᷓ
⁊ vtilia hoīb9 si cordialit̄ attēdāt q̄ꝫ mīs ples
sint q̄ hmōi salutis morta p̄iupēdāt. ꝫ nouit
dn̄s q̄ sūt ei9 Iteꝝ redeo ad monēdos vo9 ca
rissimos frēs ⁊ sorores ac alios venerabiles
rusticos vniūsos· vt nō negligatis tps vr̄m
Ecce ego os vr̄m sū ⁊ caro vr̄a. sine dolo sine
simulatiōe loq̄r vob· nihil hoꝝ cupio q̄ possi
detis. in sincera xp̄i caritate amo vos et put
potui desiderio vr̄o pui· Et sicut vob obediui
ita et vos nō p mea ꝫ vr̄a salute deo obedire
satagite q̄ten9 ꝫ q̄liscūqꝫ labor in vr̄a ꝯūsati
one fuerit fructū iueniat salutarē. Pacē ⁊ veri
tatē diligite ⁊ deu9 pacis erit vobiscū· Nemi
facite qđ vobis fieri nō vultis ⁊ qđ vob fieri
non vultis alijs p posse libēter faciatis· Oēꝫ
supuacuā sollicitudinē abijcite ⁊ in dn̄o spa
te qm̄ ip̄i cura est de vob· p̄latos siue sp̄ūales
sū sctares tanq̄ꝫ dei vicarios honorate. inuicē
diligite· parētes reuereamīn· filios ⁊ filias in
dei timore educate. a societate mala sic a pes
te fugite· Deum timete ⁊ in p̄ceptis ei9 ābu
late· ocium vitate · sacros labores adamate

sine intermissione orate. beatam virginē maríam et sanctos dei quotidie inuocate. et in cūctis bonis operibus vos exercete · ac in ipsis pseuerate quatenꝰ in hora mortis que delicatis et ociosis hominibꝰ pauenda est vos letū eterne vite refrigerium inuenire mereamini Per gratiam dn̄i nostri ihesu cristi cui vos cōmendo et verbo gratie eius · qui cū deo patre et spiritu sancto viuit et regnat per infinita secula · Amen ·